

Phetchabun Graduate Studies Journal

Vol1, No.1 January-April 2026

วารสารบัณฑิตศึกษาเพชรบูรณ์

ปีที่ 1 ฉบับที่ 1 มกราคม-เมษายน 2569

งานบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์

Graduate School Phetchabun Rajabhat University

วารสารบัณฑิตศึกษาเพชรบูรณ์ Phetchabun Graduate Study

ISSN: 3088-3822 (Online)

ปีที่ 1 ฉบับที่ 1 มกราคม-เมษายน 2569

Vol1, No.1 January-April 2026

นโยบายและขอบเขตการตีพิมพ์ : วารสารฯ มีนโยบายรับตีพิมพ์บทความที่มีคุณภาพในด้านมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์โดยมีกลุ่มเป้าหมายคือคณาจารย์ นักศึกษาและนักวิจัยทั้งในและนอกสถาบัน

กระบวนการพิจารณาบทความ : บทความทุกบทความจะต้องผ่านการพิจารณาโดยผู้ทรงคุณวุฒิที่เชี่ยวชาญ 3 ท่าน แบบผู้ทรงคุณวุฒิและผู้แต่งไม่ทราบชื่อกันและกัน (double-blind review)

ประเภทของบทความ : บทความวิจัย และบทความวิชาการ

ภาษาที่รับตีพิมพ์ : ภาษาไทย, ภาษาอังกฤษ

กำหนดออก : วารสารตีพิมพ์ 3 ฉบับต่อปี ดังนี้

ฉบับที่ 1 มกราคม – เมษายน

ฉบับที่ 2 พฤษภาคม – สิงหาคม

ฉบับที่ 3 กันยายน – ธันวาคม

เจ้าของวารสาร : มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์

ค่าธรรมเนียมการตีพิมพ์ : ไม่มีค่าใช้จ่าย

กองบรรณาธิการ

บรรณาธิการ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กฤษดา ผ่องพิทยา

กองบรรณาธิการ

ศาสตราจารย์ ดร.บังอร เสรีรัตน์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา
รองศาสตราจารย์ ดร.ชไมพร กาญจนกิจสกุล มหาวิทยาลัยนเรศวร
รองศาสตราจารย์ ดร.วัชรพล พุทธิรักษา มหาวิทยาลัยนเรศวร
รองศาสตราจารย์ ดร.ธิตินันท์ ชำญโกศล มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
รองศาสตราจารย์ ดร.วรกมล วิเศษศรี มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ
รองศาสตราจารย์ ดร.จอมขวัญ สุวรรณรักษ์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร
รองศาสตราจารย์ ดร.ธีระภัทรา เอกผาชัยสวัสดิ์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อาภาภรณ์ พัทธกิจวัฒนกุล มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สมบุญ นียม มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์

บทบรรณาธิการ

วารสารวารสารบัณฑิตศึกษาเพชรบูรณ์ มีวัตถุประสงค์ วารสารฯ มีนโยบายรับตีพิมพ์บทความที่มีคุณภาพในด้านมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ โดยมีกลุ่มเป้าหมายคือคณาจารย์ นักศึกษา และนักวิจัยทั้งในและนอกสถาบันทั้งในประเทศและต่างประเทศ และการสร้างเสริมเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการระหว่างนักศึกษา อาจารย์ นักวิจัย นักวิชาการ นักนวัตกรรม ทั้งในประเทศและต่างประเทศ ที่สามารถนำไปปฏิบัติได้จริง สามารถขับเคลื่อนการพัฒนาสังคมและประเทศ โดยกำกับคุณภาพและกระบวนการของการจัดทำวารสารให้เป็นไปตามมาตรฐานวิชาการ

ในวารสารฉบับนี้ประกอบด้วยบทความวิจัย ของนักวิชาการ อาจารย์ นักศึกษา ตลอดจนผู้ที่ปฏิบัติงานในหน่วยงานต่าง ๆ ทั้งในและต่างประเทศ ซึ่งผ่านการพิจารณาจากผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 เรื่อง โดยหัวข้อหลักครอบคลุมทั้งด้านมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ และประเด็นท้าทายใหม่ ๆ ทางด้านมนุษยศาสตร์สังคมศาสตร์

ทางทีมจัดทำวารสาร ขอขอบคุณผู้เขียนบทความและผู้ทรงคุณวุฒิ ที่พิจารณาบทความ ที่ปรึกษาภายในและภายนอกทุกท่าน ที่ได้ให้ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงแก้ไขบทความให้มีความถูกต้อง สมบูรณ์ ตลอดจนผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องที่ให้การสนับสนุนทรัพยากร และให้คำแนะนำจนทำให้วารสารฉบับนี้ มีบทความที่น่าสนใจ และได้มาตรฐานมีคุณค่าทางวิชาการ สามารถตอบสนองความต้องการของผู้ที่สนใจ และเป็นข้อมูลอ้างอิงทางวิชาการได้เป็นอย่างดี

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กฤษดา ผ่องพิทยา

บรรณาธิการ

สารบัญ

หน้า

บทความวิจัย

เรื่องที่

1	ความพึงพอใจของนักศึกษาสาขาวิชาการเมืองการปกครอง ต่อระบบ
สิ่งสนับสนุนการเรียนรู้ของมหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์
อาทิตยา สาทอง, พัทรินทร์ บุรินอก, จีรนนท์ เชียงลอย, อุไรวรรณ ศรี
นารางค์, สุวนิตย์ เทศนวน	1 - 12
2	การใช้ประโยชน์ระบบการให้บริการออนไลน์บนเว็บไซต์ ของ
สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดสงขลา
ปิยรัตน์ ลัภกิจโร	13 - 22
3	การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการน้ำลุ่มน้ำป่าสัก
ตำบลตาลเดี่ยว อำเภอหล่มสัก จังหวัดเพชรบูรณ์
ชลธิชา ชันสิริกุล, อรัญญา เตมีศักดิ์, กชพรรณ นาคคงคำ, ภัทราภรณ์
ไข่มูนุ่น	23 - 38
4	การศึกษาและพัฒนาแนวทางการขับเคลื่อนระบบการชำระเงิน
ออนไลน์ผ่าน QR Code : กรณีศึกษาโครงการธนาคารโค-กระบือ
เพื่อเกษตรกร ตามพระราชดำริ จังหวัดชัยภูมิ
อดิสร ชาติสุภาพ	39 - 51
5	การบริหารจัดการข้อมูลสินค้าเกษตรเศรษฐกิจ (พืช ประมง ปศุสัตว์)
ของหน่วยงานสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ จังหวัดนครนายก
ศักดิ์ชาย เฟื่องอารีย์	52 - 62

ความพึงพอใจของนักศึกษาสาขาวิชาการเมืองการปกครอง
ต่อระบบสิ่งสนับสนุนการเรียนรู้ของมหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์

Student Satisfaction with Learning Support Systems among Political Science
Students at Phetchabun Rajabhat University

อาทิตยา สาทอง¹ พัชรินทร์ บุรีนอ² จีรนนท์ เชียงลอย³ อุไรวรรณ ศรีนารงค์^{4*} สุวนิตย์ เทศนวน⁵

Atitaya Sathong¹ Pacharin Bureenok² Jeeranan Chiangloy³ Uraiwan Srinarang^{4*} Suwanit Tesnuan⁵

^{1,2,3} นักศึกษาระดับปริญญาตรีสาขาวิชาการเมืองการปกครอง คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์

^{4,5} อาจารย์สาขาวิชาการบริหารกระบวนการยุติธรรม คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์

^{1,2,3} Undergraduate students majoring in Political Science. Faculty of Humanities and Social Sciences
Phetchabun Rajabhat University, Phetchabun, Thailand.

^{4,5} Lecturer of Justice Administration. Faculty of Humanities and Social Sciences Phetchabun Rajabhat
University, Phetchabun, Thailand.

*Corresponding author e-mail : uraiwun.sie@pcru.ac.th

โทร. 056717100

Received: August 26, 2024;

Revised: December 2, 2025;

Accepted: December 23, 2025

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยสำรวจ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักศึกษาสาขาวิชาการเมืองการปกครอง ต่อระบบสิ่งสนับสนุนการเรียนรู้ของมหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์ ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ นักศึกษาสาขาวิชาการเมืองการปกครอง ประจำปีการศึกษาที่ 2567 ภาคปกติจำนวน 380 คน สุ่มตัวอย่างแบบแบ่งกลุ่ม (Cluster Random Sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ แบบสอบถาม การวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัยพบว่า ในภาพรวมนักศึกษามีความพึงพอใจ ต่อระบบสิ่งสนับสนุนการเรียนรู้ของมหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์ อยู่ในระดับปานกลาง โดยนักศึกษามีความพึงพอใจต่อความพร้อมทางกายภาพในระดับมาก ด้านการบริการทางการศึกษา มีความพึงพอใจอยู่ในระดับปานกลาง และด้านเทคโนโลยีการศึกษา มีความพึงพอใจอยู่ในระดับปานกลาง

คำสำคัญ : สิ่งสนับสนุนการเรียนรู้ , มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์

ABSTRACT

This research is a quantitative survey research. The objective of this research is to study the satisfaction of students in the Political Science Program towards the learning support system of Phetchabun Rajabhat University. The population used in the research is 380 students in the Political Science Program in the academic year 2024, regular semester, using cluster random sampling. The research instrument is a questionnaire. Data analysis uses frequency, percentage, mean, and standard deviation. The results of the research found that overall, students are moderately satisfied with the learning support system of Phetchabun Rajabhat University. Students are highly satisfied with physical readiness, moderately satisfied with educational services, and moderately satisfied with educational technology.

Keywords : learning infrastructure, Phetchabun Rajabhat University

บทนำ

การประกันคุณภาพการศึกษาเป็นสิ่งสำคัญที่ช่วยให้สถาบันการศึกษาพัฒนาการจัดการเรียนการสอนให้บรรลุตามวิสัยทัศน์และพันธกิจของสถาบัน ในปัจจุบันมหาวิทยาลัยต้องดำเนินงานภายใต้ระบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายในที่มีการแบ่งเป็นการประกันคุณภาพการศึกษาภายในระดับหลักสูตร ระดับคณะและระดับสถาบัน การประกันคุณภาพการศึกษาภายในระดับหลักสูตรประกอบด้วย 6 องค์ประกอบ และองค์ประกอบที่สำคัญองค์ประกอบหนึ่ง คือ สิ่งสนับสนุนการเรียนรู้ ซึ่งมหาวิทยาลัยต้องจัดให้มีสิ่งสนับสนุนการเรียนรู้เพียงพอ และมีคุณภาพพร้อมใช้งาน สิ่งสนับสนุนการเรียนรู้มีความสำคัญอย่างมากต่อการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ เนื่องจากสิ่งเหล่านี้เป็นปัจจัยสำคัญที่ช่วยส่งเสริมและอำนวยความสะดวกให้ผู้เรียนสามารถเข้าถึงความรู้และทักษะได้อย่างเต็มที่ รวมถึงสร้างบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้และพัฒนาตนเอง นอกจากนี้สิ่งสนับสนุนการเรียนรู้เหล่านี้มีบทบาทสำคัญในการเพิ่มประสิทธิภาพการเรียนรู้และสร้างความพึงพอใจให้กับผู้เรียน โดยความพึงพอใจนั้นเกิดจากการตอบสนองต่อความต้องการขั้นพื้นฐาน สิ่งสนับสนุนการเรียนรู้ประกอบด้วยหลายด้าน เช่น ความพร้อมทางกายภาพ อุปกรณ์ เทคโนโลยี และการให้บริการ โดยรวมถึงห้องเรียน ห้องปฏิบัติการ ห้องวิจัย อุปกรณ์การเรียนการสอน ห้องสมุด และบริการด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ เช่น คอมพิวเตอร์และ Wi-Fi นอกจากนี้ การบำรุงรักษาสิ่งสนับสนุนเหล่านี้ก็มีความสำคัญในการส่งเสริมให้นักศึกษาเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพและเป็นไปตามมาตรฐานผลการเรียนรู้ที่กำหนดในกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ (อุเทน หินอ่อน, 2564)

จากเหตุผลดังกล่าว การสำรวจความพึงพอใจของนักศึกษา สาขาวิชาการเมืองการปกครอง ต่อระบบสิ่งสนับสนุนการเรียนรู้ของมหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์จึงมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการพัฒนา

คุณภาพการศึกษาและประสบการณ์การเรียนรู้ของนักศึกษา การเข้าใจความคิดเห็นและความต้องการของนักเรียนถือเป็นกุญแจสำคัญในการปรับปรุงกระบวนการเรียนการสอน และสร้างสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพและตอบสนองต่อความต้องการของนักศึกษาอย่างครบถ้วน เพื่อนำข้อมูลที่ได้มาใช้ในการพัฒนาและปรับปรุงสื่อการสอนและวิธีการสอน ไม่เพียงแต่จะทำให้เกิดการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพมากขึ้น แต่ยังมีผลกระทบท่อการพัฒนาวิชาชีพของอาจารย์ การจัดการทรัพยากรการศึกษา และการสนับสนุนการเรียนรู้ที่หลากหลาย ซึ่งล้วนแล้วแต่ส่งเสริมประสบการณ์การเรียนรู้ที่ดี โดยเป็นสิ่งสำคัญต่อการศึกษาทั้งในปัจจุบันและอนาคต

วัตถุประสงค์การวิจัย

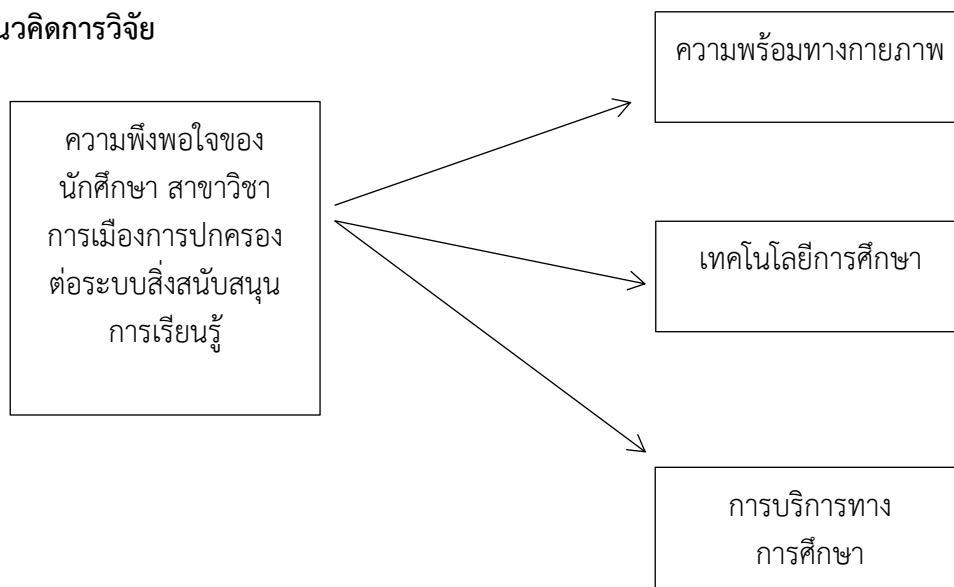
เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักศึกษา สาขาวิชาการเมืองการปกครอง ต่อระบบสิ่งสนับสนุนการเรียนรู้ของมหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์

การทบทวนวรรณกรรม

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ทบทวนวรรณกรรมและพัฒนากรอบแนวคิดจากคู่มือการประกันคุณภาพการศึกษาภายในระดับอุดมศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏ ระดับคณะและสถาบัน (ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2564) ซึ่งระบุว่าความพร้อมของสิ่งสนับสนุนการเรียนการสอนมีหลายประการ ได้แก่ ความพร้อมทางกายภาพ เช่น ห้องเรียน ห้องปฏิบัติการ ที่พักของนักศึกษา ฯลฯ และความพร้อมของอุปกรณ์ เทคโนโลยี และสิ่งอำนวยความสะดวก หรือทรัพยากรที่เอื้อต่อการเรียนรู้ เช่น อุปกรณ์การเรียนการสอน ห้องสมุด หนังสือ ตำรา สิ่งพิมพ์ วารสาร ฐานข้อมูลเพื่อการสืบค้น แหล่งเรียนรู้ สื่ออิเล็กทรอนิกส์ ฯลฯ สิ่งสนับสนุนเหล่านี้ต้องมีปริมาณเพียงพอ และมีคุณภาพพร้อมใช้งาน ทันสมัย (คณะกรรมการทบทวนเกณฑ์การประกันคุณภาพการศึกษาภายในระดับอุดมศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏ ระดับคณะและสถาบัน , 2565) ประกอบกับงานวิจัยของอุเทน หินอ่อน (2564) ที่อธิบายว่าสิ่งสนับสนุนการเรียนรู้แบ่งเป็นสิ่งสนับสนุนการเรียนรู้ด้านห้องเรียน สิ่งสนับสนุนการเรียนรู้ด้านห้องปฏิบัติการ สิ่งสนับสนุนการเรียนรู้ด้านห้องสมุด และสิ่งสนับสนุนการเรียนรู้ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ ผู้วิจัยจึงได้กำหนดกรอบแนวคิดการวิจัยดังนี้

1. ความพร้อมทางกายภาพ ได้แก่ อาคารและสิ่งอำนวยความสะดวก ห้องเรียนและอุปกรณ์การเรียน ห้องปฏิบัติการคอมพิวเตอร์ ห้องสมุด หอพักนักศึกษา ห้องออกกำลังกาย สนามกีฬา
 2. เทคโนโลยีการศึกษา ได้แก่ระบบอินเทอร์เน็ต อินเทอร์เน็ต ไวไฟ ระบบอีเมลสำหรับนักศึกษา Google Workspace ระบบแพลตฟอร์มออนไลน์
 3. การบริการทางการศึกษา บริการให้คำแนะนำและคำปรึกษาด้านการศึกษาและอาชีพ
- รวมถึงการช่วยเหลือนักศึกษาในการวางแผนการเรียนและการพัฒนาทักษะ กิจกรรมเสริมทักษะการเรียนการสอน เช่น การฝึกอบรม, การสัมมนา, และการประชุมเชิงวิชาการ การสนับสนุนทางการเงินทุนการศึกษากิจกรรมนอกหลักสูตร

กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีการวิจัย

การศึกษาครั้งนี้ศึกษาในพื้นที่มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์ ซึ่งศึกษาระหว่างเดือน สิงหาคม - กันยายน 2567 โดยดำเนินการวิจัย ดังนี้

1. ประชากร คือ นักศึกษาสาขาวิชาการเมืองการปกครองที่กำลังศึกษาใน มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์ จำนวน 380 คน

2. กลุ่มตัวอย่าง คือ นักศึกษาสาขาวิชาการเมืองการปกครองที่กำลังศึกษาใน มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์ จำนวน 195 คน กำหนดขนาดตัวอย่างโดยใช้สูตร Yamane ที่ความคลาดเคลื่อนเท่ากับ (1960 อ้างถึงใน พิสนุ พงศรี, 2550) และวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งกลุ่ม (Cluster Random Sampling)

3. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามแบ่งออกเป็น 3 ตอน ได้แก่

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นข้อคำถามเกี่ยวกับ เพศ และชั้นปี

ตอนที่ 2 สอบถามความพึงพอใจต่อสิ่งสนับสนุนการเรียนรู้ เป็นข้อคำถามแบบมาตราส่วนประมาณค่าตามรูปแบบของ Likert's Scale แบ่งออกเป็น 5 ระดับ ได้แก่ พึงพอใจมากที่สุด พึงพอใจมาก พึงพอใจปานกลาง พึงพอใจน้อย และพึงพอใจน้อยที่สุด โดยมีเกณฑ์การแปลความหมายดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด , 2556)

4.51-5.00 หมายถึง ระดับความพึงพอใจ อยู่ในระดับมากที่สุด

3.51-4.50 หมายถึง ระดับความพึงพอใจ อยู่ในระดับมาก

2.51-3.50 หมายถึง ระดับความพึงพอใจ อยู่ในระดับปานกลาง

1.51-2.50 หมายถึง ระดับความพึงพอใจ อยู่ในระดับน้อย

1.00-1.50 หมายถึง ระดับความพึงพอใจ อยู่ในระดับน้อยที่สุด

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับสิ่งสนับสนุนการเรียนรู้ เป็นคำถามปลายเปิด

(Open-ended questions) เพื่อให้ได้แสดงความคิดเห็นโดยอิสระ

4. การหาคุณภาพเครื่องมือ ผู้วิจัยเสนอแบบสอบถามต่อผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน เพื่อตรวจสอบความตรงตามเนื้อหา (Content Validity) ด้วยการหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC : Index objective Congruence) ได้ค่าระหว่าง 0.66-1.00 จากนั้นทดลองใช้ (try-out) กับนักศึกษาสาขารัฐประศาสนศาสตร์คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์ จำนวน 30 คน แล้วนำผลมาคำนวณหาความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม (reliability) โดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (alpha coefficient) ตามวิธีของครอนบาค (Cronbach) ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม เท่ากับ 0.80

5. วิธีการเก็บข้อมูล ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยวิธีการแจกแบบสอบถามด้วยตนเอง ให้กับนักศึกษาสาขาวิชาการเมืองการปกครอง ระหว่างเดือน สิงหาคม - กันยายน 2567 ได้รับแบบสอบถาม คืน จำนวน 100 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 51 ซึ่งสอดคล้องกับเกณฑ์ของ Berdie & other (1986 อ้างถึงใน นิสาชล รัตนมณี และประสพชัย พสุนนท์ , 2562) ที่ได้กล่าวว่า อัตราการตอบกลับของแบบสอบถามที่ยอมรับได้และเป็นการตอบกลับที่อยู่ในเกณฑ์ดี ควรมีอัตราการตอบกลับของแบบสอบถามที่ร้อยละ 50

6. การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้ดำเนินการตรวจสอบความถูกต้องสมบูรณ์ของข้อมูลที่ได้จากการตอบแบบสอบถามทุกฉบับด้วยตนเอง และนำมาประมวลผลข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป หาความถี่ (Frequency) ร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

ผลการวิจัย

การวิจัย เรื่อง ความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อระบบสิ่งสนับสนุนการเรียนรู้ของมหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์ ผู้วิจัยขอเสนอผลการวิจัย ดังนี้

1. ผลการข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 100 คน พบว่า เป็นหญิง ร้อยละ 55 เป็นชายร้อยละ 45 ส่วนใหญ่กำลังศึกษาอยู่ในระดับชั้นปีที่ 4 ร้อยละ 35 รองลงมา คือ กำลังศึกษาอยู่ในระดับชั้นปีที่ 3 ร้อยละ 30 รองลงมา คือ กำลังศึกษาอยู่ในระดับชั้นปีที่ 2 ร้อยละ 20 และกำลังศึกษาอยู่ในระดับชั้นปีที่ 1 น้อยที่สุด ร้อยละ 15

2. ความพึงพอใจนักศึกษาสาขาวิชาการเมืองการปกครอง ต่อระบบสิ่งสนับสนุนการเรียนรู้ของมหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์ สามารถรายงานเป็นตารางดังนี้

ตารางที่ 1 แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ระดับความพึงพอใจของนักศึกษาต่อการจัดสิ่งสนับสนุนการเรียนรู้ของมหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์

สิ่งสนับสนุนการเรียนรู้	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความพึงพอใจ
ความพร้อมทางกายภาพ	4.17	0.74	มาก
เทคโนโลยีการศึกษา	2.76	1.00	ปานกลาง
การบริการทางการศึกษา	3.34	0.75	ปานกลาง
รวม	3.42	1.00	ปานกลาง

ผลการศึกษาระดับความพึงพอใจภาพรวมแต่ละด้านพบว่า นักศึกษามีความพึงพอใจต่อการจัดสิ่งสนับสนุนการเรียนรู้ภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.42$, S.D.= 1.00) โดยด้านที่ระดับความพึงพอใจมากที่สุด คือ ความพร้อมทางกายภาพ มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.17$, S.D.=0.74) รองลงมา คือ ด้านการบริการทางการศึกษา มีความพึงพอใจอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.34$, S.D.=0.75) ด้านเทคโนโลยีการศึกษา มีความพึงพอใจอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.76$, S.D.=1.00) ตามลำดับ

ตารางที่ 2 แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ระดับความพึงพอใจของนักศึกษาต่อการจัดสิ่งสนับสนุนการเรียนรู้ของมหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์ ด้านความพร้อมทางกายภาพ

สิ่งสนับสนุนการเรียนรู้ด้าน ความพร้อมทางกายภาพ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความพึง พอใจ	อันดับ
มหาวิทยาลัยมีห้องเรียน อุปกรณ์การเรียนที่ทันสมัย เช่น โปรเจกเตอร์, คอมพิวเตอร์,และอุปกรณ์สื่อ การสอนที่ช่วยในการเรียนการ สอน	4.50	0.59	มาก	1
ห้องปฏิบัติการคอมพิวเตอร์ที่ ช่วยให้นักศึกษาได้ทดลองและ เรียนรู้ประสบการณ์จริง	3.98	0.65	มาก	4
อาคารที่พักสำหรับนักศึกษามี ความสะดวก เพียงพอ	4.10	0.78	มาก	2

ตารางที่ 2 (ต่อ)

สิ่งสนับสนุนการเรียนรู้ด้าน ความพร้อมทางกายภาพ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความพึง พอใจ	อันดับ
สิ่งอำนวยความสะดวกด้าน สุขภาพและกีฬา เช่น ห้องออกกำลังกาย สนามกีฬาและศูนย์ สุขภาพที่ให้บริการด้าน การแพทย์และสุขภาพ	4.07	0.76	มาก	3
รวม	4.17	0.74	มาก	

ผลการศึกษาระดับความพึงพอใจต่อการจัดสิ่งสนับสนุนการเรียนรู้ของมหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์ ด้านความพร้อมทางกายภาพ พบว่า นักศึกษามีความพึงพอใจต่อการจัดสิ่งสนับสนุนการเรียนรู้ด้านความพร้อมทางกายภาพ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.17$, S.D.=0.74) โดยสิ่งที่พึงพอใจมากอันดับหนึ่งคือ มหาวิทยาลัยมีห้องเรียนอุปกรณ์การเรียนที่ทันสมัย เช่น โปรเจกเตอร์, คอมพิวเตอร์, และอุปกรณ์สื่อการสอนที่ช่วยในการเรียนการสอน มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.50$, S.D.=0.59) รองลงมา คือ อาคารที่พักสำหรับนักศึกษา มีความสะดวก เพียงพอ มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.10$, S.D.=0.78) สิ่งอำนวยความสะดวกด้านสุขภาพและกีฬา เช่น ห้องออกกำลังกาย, สนามกีฬาและศูนย์สุขภาพที่ให้บริการด้านการแพทย์และสุขภาพ มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.07$, S.D.=0.76)

ตารางที่ 3 แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ระดับความพึงพอใจของ นักศึกษาต่อการจัดสิ่งสนับสนุนการเรียนรู้ของมหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์ ด้านเทคโนโลยีการศึกษา

สิ่งสนับสนุนการเรียนรู้ด้าน เทคโนโลยีการศึกษา	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความพึง พอใจ	อันดับ
หนังสือ เอกสาร และ แหล่งข้อมูลทางวิชาการที่ หลากหลาย รวมถึงฐานข้อมูล ออนไลน์ที่สามารถเข้าถึงได้ จากภายในและภายนอก มหาวิทยาลัย	4.20	0.91	มาก	1
ระบบ e-learning แพลตฟอร์มออนไลน์ และ เครื่องมือการเรียนรู้ การสอน ดิจิทัลที่ช่วยในการเรียนรู้	2.83	1.00	ปานกลาง	2
รวม	2.76	1.00	ปานกลาง	

ผลการศึกษาระดับความพึงพอใจต่อการจัดสิ่งสนับสนุนการเรียนรู้ของมหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์ ด้านเทคโนโลยีการศึกษา พบว่า นักศึกษามีความพึงพอใจต่อการจัดสิ่งสนับสนุนการเรียนรู้ด้านเทคโนโลยีการศึกษา อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.76$, S.D.= 1.00) โดยสิ่งที่พึงพอใจเป็นอันดับหนึ่งคือ หนังสือ,เอกสาร,และแหล่งข้อมูลทางวิชาการที่หลากหลาย รวมถึงฐานข้อมูลออนไลน์ที่สามารถเข้าถึงได้จากภายในและภายนอกมหาวิทยาลัย มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.20$, S.D.=0.91) รองลงมา คือ ระบบ e-learning แพลตฟอร์มออนไลน์ และเครื่องมือการเรียนรู้การสอนดิจิทัลที่ช่วยในการเรียนรู้ มีความพึงพอใจอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.83$, S.D.= 1.00)

.....

ตารางที่ 4 แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ระดับความพึงพอใจของ
นักศึกษาต่อการจัดสิ่งสนับสนุนการเรียนรู้ของมหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์ ด้านการบริการทางการศึกษา

สิ่งสนับสนุนการเรียนรู้ด้าน การบริการทางการศึกษา	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความพึง พอใจ	อันดับ
บริการให้คำแนะนำและ คำปรึกษาทางการศึกษา อาชีพ การวางแผนการเรียนรู้ และการพัฒนาทักษะ	4.03	0.83	มาก	2
การจัดกิจกรรมเสริมทักษะ การเรียนการสอน เช่น การ ฝึกอบรม การสัมมนาและการ ประชุมเชิงวิชาการ	4.06	0.76	มาก	1
ทุนการศึกษาสำหรับนักศึกษา ที่มีความสามารถและต้องการ สนับสนุนทางการเงิน	4.02	0.78	มาก	3
โอกาสในการศึกษาและฝึกงาน ในต่างประเทศ หรือร่วม โครงการแลกเปลี่ยนทาง การศึกษา	3.98	0.76	มาก	4
การจัดกิจกรรมเสริมทักษะ และความสามารถ เช่น กิจกรรมอาสาสมัคร, ชมรม วิชาการ, และกิจกรรมทาง วัฒนธรรมที่ช่วยในการพัฒนา ทักษะทางสังคมและการ จัดการ	3.85	0.81	มาก	5
รวม	3.34	0.75	ปานกลาง	

ผลการศึกษาระดับความพึงพอใจต่อการจัดสิ่งสนับสนุนการเรียนรู้ของมหาวิทยาลัยราชภัฏ
เพชรบูรณ์ ด้านการบริการทางการศึกษา พบว่า นักศึกษามีความพึงพอใจต่อการจัดสิ่งสนับสนุนการ
เรียนรู้ด้านการบริการทางการศึกษา อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.34$, S.D.= 0.75) โดยสิ่งที่พึงพอใจเป็น

อันดับหนึ่ง คือ การจัดกิจกรรมเสริมทักษะการเรียนการสอน เช่น การฝึกอบรม, การสัมมนา, และการประชุมเชิงวิชาการ มีความพึงพอใจในระดับมาก ($\bar{X} = 4.06$, S.D.=0.76) รองลงมา คือ บริการให้คำแนะนำและคำปรึกษาด้านการศึกษา อาชีพ การวางแผนการเรียนและการพัฒนาทักษะ มีความพึงพอใจในระดับมาก ($\bar{X} = 4.03$, S.D.=0.83) และทุนการศึกษาสำหรับนักศึกษาที่มีความสามารถและต้องการสนับสนุนทางการเงิน มีความพึงพอใจในระดับมาก ($\bar{X} = 4.02$, S.D.=0.78) ตามลำดับ

อภิปรายผลการวิจัย

การศึกษาความพึงพอใจของนักศึกษาสาขาวิชาการเมืองการปกครองต่อระบบสิ่งสนับสนุน

การเรียนรู้ของมหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์ ภาพรวมทุกด้านอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.42$) โดยสามารถอภิปรายได้ดังนี้

1. ความพร้อมทางกายภาพ นักศึกษามีความพึงพอใจในภาพรวมระดับมาก โดยเฉพาะในข้อมหาวิทยาลัยมีห้องเรียนอุปกรณ์การเรียนที่ทันสมัย เช่น โพรเจกเตอร์, คอมพิวเตอร์, และอุปกรณ์สื่อการสอนที่ช่วยในการเรียนการสอน ซึ่งนักศึกษามีความพึงพอใจในระดับมาก เนื่องจากมหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์มีการพัฒนาและปรับปรุงห้องเรียนอยู่เสมอ ส่งผลให้ห้องเรียนมีอุปกรณ์การเรียนครบถ้วนและเอื้ออำนวยต่อการเรียนการสอน สอดคล้องกับงานวิจัยของอุเทน หินอ่อน (2564) ที่พบว่านักศึกษามีความพึงพอใจต่อการจัดสิ่งสนับสนุนการเรียนรู้ของคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปางด้านห้องเรียนอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ศุภกฤต พลิวโรสง (2561) ที่สำรวจความพึงพอใจของนักศึกษาต่อสิ่งสนับสนุนการเรียนรู้ วิชาการประยุกต์ใช้ไมโครโปรเซสเซอร์ พบว่า ความเหมาะสมของห้องเรียนที่ใช้ในการเรียนการสอน อยู่ในระดับมาก

2. เทคโนโลยีการศึกษา นักศึกษามีความพึงพอใจต่อการจัดสิ่งสนับสนุนการเรียนรู้ด้านเทคโนโลยีการศึกษาในภาพรวมระดับปานกลาง ทั้งนี้ นักศึกษามีความพึงพอใจต่อหนังสือ เอกสาร และแหล่งข้อมูลทางวิชาการที่หลากหลาย รวมถึงฐานข้อมูลออนไลน์ที่สามารถเข้าถึงได้จากภายในและภายนอกมหาวิทยาลัย ในระดับมาก เนื่องจากมหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์มีการสำรวจความต้องการการใช้หนังสือและฐานข้อมูลออนไลน์ของนักศึกษา และสนับสนุนงบประมาณจัดซื้อหนังสือและฐานข้อมูลที่สามารถเข้าถึงได้จากภายนอกมหาวิทยาลัย นักศึกษาจึงมีหนังสือและฐานข้อมูลใช้สำหรับค้นคว้าอย่างเพียงพอ ส่งผลให้เกิดความพึงพอใจในระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของอุเทน หินอ่อน (2564) ที่พบว่านักศึกษามีความพึงพอใจต่อการจัดสิ่งสนับสนุนการเรียนรู้ของคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปางในหัวข้อมีวัสดุสารสนเทศเพียงพอและเหมาะสมตามยุคสมัยต่อการศึกษา/ค้นคว้า/วิจัย (สิ่งพิมพ์ สื่อมัลติมีเดีย ฐานข้อมูลออนไลน์ ฯลฯ) ในระดับมาก และสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุณิสา สำเร็จดี และคณะ (2559) ที่พบว่านักศึกษาวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี สุรินทร์ มีความพึงพอใจต่อหนังสือ ตำรา งานวิจัย วารสาร สื่อทัศนวัสดุเพียงพอต่อการค้นคว้าในระดับมาก

3. ด้านการบริการทางการศึกษา นักศึกษามีความพึงพอใจต่อการจัดสิ่งสนับสนุนการเรียนรู้ด้านการบริการทางการศึกษาในภาพรวมระดับปานกลาง ทั้งนี้ นักศึกษามีความพึงพอใจต่อการจัดกิจกรรมเสริมทักษะการเรียนการสอน เช่น การฝึกอบรม การสัมมนาและการประชุมเชิงวิชาการ ในระดับมาก เนื่องจากกองพัฒนานักศึกษา มีการจัดโครงการฝึกอบรมเสริมทักษะให้นักศึกษาเป็นประจำสม่ำเสมอ เช่น การอบรม

พัฒนาทักษะ Soft Skills ด้วยกระบวนการวิศวกรรมสังคม การอบรมการสร้างแกนนำเฝ้าระวังปัญหาเสพติด นอกจากนี้มหาวิทยาลัยยังสนับสนุนให้นักศึกษาเข้าร่วมประชุมและสัมมนาทางวิชาการทั้งงานวิชาการที่จัดขึ้นในมหาวิทยาลัยและงานวิชาการที่จัดโดยสถาบันอื่น นักศึกษาจึงมีโอกาพัฒนาทักษะต่างๆ ส่งผลให้เกิดความพึงพอใจในระดับมาก

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้ประโยชน์

1. สาขาวิชาควรนำผลการวิจัยมาสร้างระบบกลไกบริหารจัดการระดับสาขา เพื่อตอบสนองความต้องการของนักศึกษา
2. สาขาวิชาควรนำเสนอผลการวิจัยไปยังผู้บริหารระดับคณะและระดับมหาวิทยาลัย เพื่อใช้เป็นข้อมูลประกอบการพัฒนาการจัดสิ่งสนับสนุนการเรียนรู้ให้แก่นักศึกษาให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อความพึงพอใจของนักศึกษาต่อการจัดสิ่งสนับสนุนการเรียนรู้เพื่อขยายองค์ความรู้ทางวิชาการ
2. ควรมีการศึกษาในกลุ่มประชากรทั้งอาจารย์และนักศึกษาในคณะอื่นให้ครอบคลุมทั่วทั้งมหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์ เพื่อให้ทราบถึงแนวทางพัฒนาปรับปรุงการจัดสิ่งสนับสนุนการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับความต้องการของบุคลากรทั้งมหาวิทยาลัย

รายการอ้างอิง

- คณะกรรมการทบทวนเกณฑ์การประกันคุณภาพการศึกษาภายในระดับอุดมศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏระดับคณะและสถาบัน.(2565).คู่มือการประกันคุณภาพการศึกษาภายในระดับอุดมศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏ ระดับคณะและสถาบัน (ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2564).กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม
- บุญชม ศรีสะอาด. (2556). การวิจัยเบื้องต้น (พิมพ์ครั้งที่ 9). กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาสน.
- พิสนุ พองศรี. (2550). วิจัยทางการศึกษา “แนวคิดทฤษฎี”. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: เทียมฟ้าการพิมพ์.
- นิสาชล รัตนมณี และประสพชัย พสุนนท์.(2562).อัตราการทำซ้ำของแบบสอบถามในงานวิจัยเชิงปริมาณ. Journal of Humanities and Social Sciences Thonburi University.13 (3). 181-188.
- ศุภกฤต พริ้วไธสง. (2561). การสำรวจความพึงพอใจของนักศึกษาต่อสิ่งสนับสนุนการเรียนรู้ วิชาการประยุกต์ใช้ไมโครโปรเซสเซอร์. วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยธนบุรี.12(7).79-84.

- สุณิสสา สำเร็จดี ,ศรินยา พลสิงห์ชาญและกิตติยา อาษากิจ.(2559).ความพึงพอใจของนักศึกษาต่อ
 คุณภาพการบริการสิ่งสนับสนุนการเรียนรู้ วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี สุรินทร์.ราชวดีสาร
 วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี สุรินทร์.6(2).21-32.
- อุเทน หินอ่อน. (2564). ความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อการจัดสิ่งสนับสนุนการเรียนรู้คณะมนุษยศาสตร์
 และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง. วารสาร Mahidol R2R e-Journal, 8(2),
 146 – 158.

การใช้ประโยชน์ระบบการให้บริการออนไลน์บนเว็บไซต์* ของสำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดสงขลา

Utilization of Online Service Systems (E-Services) on the Website of the Provincial Office of Agriculture and Cooperatives in Songkhla Province

ปิยรัตน์ ลักกิตโร

Piyarat Laphakittaro

เกษตรและสหกรณ์จังหวัดนครสงขลา

Agriculture and Cooperatives, Songkhla Province

e-mail: saraban_ska@opsmoac.go.th โทร 0-7431-3904

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ คือ 1) เพื่อศึกษาระบบการให้บริการออนไลน์ (E-Services) บนเว็บไซต์ของสำนักงานเกษตรและสหกรณ์ จังหวัดสงขลา 2) เพื่อศึกษาประโยชน์ของระบบการให้บริการออนไลน์ (E-Services) บนเว็บไซต์ของสำนักงานเกษตรและสหกรณ์ จังหวัดสงขลา และ 3) เพื่อศึกษาปัญหาการใช้ประโยชน์ระบบการให้บริการออนไลน์ (E-Services) บนเว็บไซต์ของสำนักงานเกษตรและสหกรณ์ จังหวัดสงขลา ระเบียบวิธีวิจัยประกอบด้วยการศึกษาเอกสารและการวิจัยเชิงปริมาณ โดยเก็บข้อมูลจากเจ้าหน้าที่สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดสงขลา จำนวน 17 ราย และจากเกษตรกรผู้มาติดต่อ ณ สำนักงาน จำนวน 5 คน สถิติสำหรับวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัยพบว่า

1. ระบบการให้บริการออนไลน์ E-Services ใช้แพลตฟอร์ม Google Workspace ได้แก่ Gmail, Google Drive, Google Forms, Google Sheets และ Google Slides ร่วมกับระบบ E-mail และ MOAC QR Code โดยผู้ใช้งานสามารถเข้าถึงเว็บไซต์ เลือกแบบฟอร์ม กรอกข้อมูล และส่งข้อมูลผ่านระบบออนไลน์ พร้อมรับสำเนาเอกสารทางอีเมล ขณะที่เจ้าหน้าที่สามารถจัดเก็บข้อมูลในรูปแบบฐานข้อมูลได้อย่างเป็นระบบ

2. ประโยชน์ของระบบการให้บริการออนไลน์ (E-Services) บนเว็บไซต์ของสำนักงานเกษตรและสหกรณ์ จังหวัดสงขลา พบว่าโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\mu = 4.75$, $\sigma = 0.53$) โดยประโยชน์สูงสุดคือการใช้งานระบบอย่างมีประสิทธิภาพและการบริหารจัดการข้อมูล รองลงมาคือการลดขั้นตอนการปฏิบัติงาน และประโยชน์ต่ำสุดคือการนำไปสู่ระบบการทำงานดิจิทัล นอกจากนี้ ระบบยังช่วยลดระยะเวลาประหยัดทรัพยากร และเพิ่มความสะดวกแก่ผู้ใช้บริการ

3. ปัญหา พบว่าเจ้าหน้าที่บางส่วนยังขาดความรู้ความเข้าใจในการใช้งานระบบ และอุปกรณ์คอมพิวเตอร์บางส่วนมีอายุการใช้งานนาน ไม่รองรับระบบได้อย่างมีประสิทธิภาพ

คำสำคัญ : ระบบการให้บริการออนไลน์ (E-Services) , การใช้ประโยชน์ระบบ, สำนักงานเกษตรและสหกรณ์ , จังหวัดสงขลา

*บทความนี้ปรับปรุงจากรายงานการศึกษาส่วนบุคคล เรื่อง การพัฒนาระบบการให้บริการออนไลน์ (E-Services) บนเว็บไซต์ของสำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดสงขลา หลักสูตรนักบริหารระดับสูง กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ รุ่นที่ 7

ABSTRACT (ขนาด 16 ตัวหนา จัดกึ่งกลางหน้า)

This research aimed to: (1) examine the online service system (E-Services) on the website of the Provincial Office of Agriculture and Cooperatives in Songkhla; (2) investigate the benefits of the E-Services system; and (3) identify problems associated with the utilization of the system. The research methodology comprised documentary research and quantitative research. Data were collected from 17 officials of the Provincial Office of Agriculture and Cooperatives, Songkhla, and 5 farmers who accessed services at the office. Statistical analyses included mean and standard deviation.

The findings revealed that: (1) the E-Services system was developed using the Google Workspace platform, including Gmail, Google Drive, Google Forms, Google Sheets, and Google Slides, integrated with an email system and MOAC QR Code. Users were able to access the website, select forms, complete and submit data online, and receive document copies via email, while officials could systematically manage and store data in a database format. (2) The overall benefits of the E-Services system were at the highest level ($\mu = 4.75$, $\sigma = 0.53$). The most significant benefits were the efficiency of system usage and data management, followed by the reduction of operational procedures. The least significant benefit was the transition toward a fully digital working system. Additionally, the system contributed to time reduction, resource savings, and enhanced convenience for users. (3) Regarding problems, some officials lacked sufficient knowledge and understanding of the system, and certain computer equipment was outdated and unable to support the system efficiently.

Keywords: E-Services , System Utilization, the Provincial Office of Agriculture and Cooperatives , Songkhla

บทนำ

การเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยีดิจิทัลในศตวรรษที่ 21 ได้ส่งผลกระทบอย่างมีนัยสำคัญต่อรูปแบบการบริหารจัดการภาครัฐทั่วโลก โดยเฉพาะอย่างยิ่งการปรับตัวไปสู่การเป็นรัฐบาลดิจิทัล (Digital Government) ซึ่งมุ่งเน้นการนำเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารมาใช้ในการเพิ่มประสิทธิภาพ ความสะดวก และความสะดวกสบายในการให้บริการสาธารณะ ทั้งนี้ ในบริบทของประเทศไทย รัฐบาลได้ให้ความสำคัญกับการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานด้านดิจิทัลและการปรับปรุงกระบวนการทำงานของหน่วยงานภาครัฐให้สอดคล้องกับแนวโน้มดังกล่าว โดยได้มีการผลักดันพระราชบัญญัติการบริหารงานและการให้บริการภาครัฐผ่านระบบดิจิทัล พ.ศ. 2562 ซึ่งเป็นกรอบกฎหมายสำคัญในการกำหนดแนวทางการดำเนินงานของหน่วยงานภาครัฐให้สามารถให้บริการผ่านระบบดิจิทัลได้อย่างมีประสิทธิภาพ ควบคู่ไปกับการจัดทำแผนพัฒนารัฐบาลดิจิทัลของประเทศไทย (พ.ศ. 2566–2570) ที่มุ่งเน้นการยกระดับขีด

ความสามารถของหน่วยงานภาครัฐในการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อการบริหารจัดการและการให้บริการแก่ประชาชนอย่างทั่วถึงและเป็นธรรม

ในระดับพื้นที่ สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดสงขลา ซึ่งเป็นหน่วยงานภาครัฐที่มีบทบาทสำคัญในการกำกับ ดูแล และส่งเสริมการพัฒนาเกษตรกรรมและสหกรณ์ ได้ดำเนินการปรับตัวให้สอดคล้องกับนโยบายดังกล่าว โดยมุ่งเน้นการนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาใช้ในการพัฒนาระบบการทำงานและการให้บริการแก่ทั้งบุคลากรภายในหน่วยงานและประชาชนผู้รับบริการ โดยเฉพาะเกษตรกรในพื้นที่ การพัฒนาระบบการให้บริการออนไลน์ (E-Services) ผ่านเว็บไซต์ของหน่วยงานถือเป็นกลไกสำคัญที่ช่วยอำนวยความสะดวกในการเข้าถึงบริการภาครัฐ ลดข้อจำกัดด้านเวลาและสถานที่ ตลอดจนเพิ่มประสิทธิภาพในการดำเนินงาน ตัวอย่างของบริการดังกล่าว ได้แก่ ระบบแบบตอบรับการเข้าร่วมประชุม และกิจกรรม ระบบการขออนุญาตใช้ห้องประชุม การขออนุมัติเดินทางไปราชการ การขอใช้รถส่วนกลาง ระบบการลาประเภทต่าง ๆ เช่น ลาป่วย ลากิจ ลาคลอดบุตร และลาพักผ่อน รวมถึงระบบการสมัครเข้าร่วมอบรมสำหรับเกษตรกร เป็นต้น ซึ่งล้วนเป็นบริการที่มีความจำเป็นต่อการปฏิบัติงานและการพัฒนาศักยภาพของบุคลากรและผู้รับบริการ

การนำระบบ E-Services มาใช้ดังกล่าวก่อให้เกิดประโยชน์หลายประการ ทั้งในด้านการลดขั้นตอนและความซ้ำซ้อนของกระบวนการทำงาน การลดระยะเวลาในการดำเนินการ เพิ่มความถูกต้องของข้อมูล และลดการใช้ทรัพยากร เช่น กระดาษและงบประมาณ นอกจากนี้ ยังช่วยลดความเสี่ยงจากข้อผิดพลาดของมนุษย์ และเพิ่มความสามารถในการจัดเก็บและบริหารจัดการข้อมูลอย่างเป็นระบบ อันจะนำไปสู่การตัดสินใจเชิงนโยบายที่มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น อีกทั้งยังสอดคล้องกับแนวคิดการบริหารจัดการภาครัฐแนวใหม่ (New Public Management) ที่เน้นผลสัมฤทธิ์ ความคุ้มค่า และการตอบสนองต่อความต้องการของผู้รับบริการเป็นสำคัญ อย่างไรก็ตาม แม้ว่าระบบการให้บริการออนไลน์ (E-Services) ที่พัฒนาขึ้นจะมีศักยภาพในการยกระดับคุณภาพการให้บริการของหน่วยงาน แต่ในทางปฏิบัติยังไม่ปรากฏว่ามีการดำเนินการประเมินผลการใช้ประโยชน์จากระบบดังกล่าวอย่างเป็นระบบและเป็นทางการ ส่งผลให้ขาดข้อมูลเชิงประจักษ์ที่สามารถสะท้อนถึงระดับความสำเร็จของการใช้งาน ปัญหา อุปสรรค รวมถึงความพึงพอใจของผู้ใช้งาน ซึ่งข้อมูลเหล่านี้มีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการปรับปรุงและพัฒนาระบบให้มีความสอดคล้องกับความต้องการของผู้ใช้บริการในระยะยาว

ด้วยเหตุนี้ ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะดำเนินการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการประเมินการใช้ประโยชน์จากระบบการให้บริการออนไลน์ (E-Services) บนเว็บไซต์ของสำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดสงขลา โดยมุ่งเน้นการวิเคราะห์ทั้งในด้านประสิทธิภาพของระบบ ระดับการยอมรับและการใช้งานของผู้ใช้บริการ ตลอดจนปัญหาและอุปสรรคที่เกิดขึ้นจากการใช้งานจริง ทั้งนี้ ผลการวิจัยที่ได้จะเป็นข้อมูลสำคัญในการเสนอแนวทางการพัฒนาและปรับปรุงระบบการให้บริการออนไลน์ให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น สามารถตอบสนองต่อความต้องการของผู้ใช้งานได้อย่างเหมาะสม และสนับสนุนการขับเคลื่อนการพัฒนาารัฐบาลดิจิทัลในระดับพื้นที่ให้เกิดผลสัมฤทธิ์อย่างเป็นรูปธรรมต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย (ขนาด 16 ตัวหนา จัดชิดซ้าย)

1. เพื่อศึกษาระบบการให้บริการออนไลน์ (E-Services) บนเว็บไซต์ของสำนักงานเกษตรและสหกรณ์ จังหวัดสงขลา
2. เพื่อศึกษาประโยชน์ของระบบการให้บริการออนไลน์ (E-Services) บนเว็บไซต์ของสำนักงานเกษตรและสหกรณ์ จังหวัดสงขลา
3. เพื่อศึกษาปัญหาการใช้ประโยชน์ระบบการให้บริการออนไลน์ (E-Services) บนเว็บไซต์ของสำนักงานเกษตรและสหกรณ์ จังหวัดสงขลา

การทบทวนวรรณกรรม

งานวิจัยเรื่อง การใช้ประโยชน์ระบบการให้บริการออนไลน์ (E-Services) บนเว็บไซต์ของสำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดสงขลา มีเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

1. นโยบายดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม (พ.ศ. 2561–2580) กำหนดยุทธศาสตร์ในการพัฒนา 6 ด้าน ได้แก่ การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานดิจิทัล, การขับเคลื่อนเศรษฐกิจด้วยเทคโนโลยีดิจิทัล, การพัฒนาทักษะดิจิทัลและส่งเสริมนวัตกรรม, การสร้างความมั่นคงปลอดภัยในโลกไซเบอร์, การจัดตั้งรัฐบาลดิจิทัล และการใช้เทคโนโลยีเพื่อพัฒนาสังคมอย่างยั่งยืน

2. แผนปฏิบัติการดิจิทัลของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ (พ.ศ. 2566–2570)

กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ได้จัดทำแผนปฏิบัติการดิจิทัล เพื่อขับเคลื่อนองค์กรไปสู่การเป็นองค์กรดิจิทัลอย่างเต็มรูปแบบ โดยเน้นการพัฒนาระบบบริหารจัดการดิจิทัล และการบูรณาการข้อมูลที่เป็นเอกภาพ รองรับการให้บริการที่รวดเร็ว ปลอดภัย และมีประสิทธิภาพสูงสุด ซึ่งแผนดังกล่าวมีเป้าหมายในการปรับปรุงระบบการบริหารจัดการข้อมูลด้านการเกษตร โดยมุ่งสู่การเป็นศูนย์กลางการวิเคราะห์ข้อมูล และการกำหนดนโยบายด้านการเกษตรของประเทศ

3. บทบาทและภารกิจของสำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัด

สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดมีบทบาทในการประสานแผนพัฒนาเกษตรและสหกรณ์ระดับจังหวัด ตลอดจนสนับสนุนการดำเนินงานของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องผ่านการวางแผนและบริหารข้อมูลที่เป็นระบบ เพื่อสนับสนุนการพัฒนาและเพิ่มขีดความสามารถของเกษตรกรในพื้นที่

4. แนวคิดเกี่ยวกับสื่อออนไลน์

สื่อออนไลน์ถูกใช้เป็นเครื่องมือสำคัญในการสื่อสารและประชาสัมพันธ์ข้อมูลในยุคดิจิทัล โดยเน้นการพัฒนาระบบ E-Services ที่รองรับการเข้าถึงข้อมูลได้อย่างรวดเร็ว และลดต้นทุนการดำเนินงานผ่านแพลตฟอร์มต่าง ๆ เช่น Google Workspace และระบบจัดการข้อมูลคลาวด์

5. แนวคิดเกี่ยวกับการบริการทางอิเล็กทรอนิกส์ (e-Service)

การบริการทางอิเล็กทรอนิกส์ (e-Service) เป็นบริการบนเว็บไซต์ที่ส่งผ่านทางอินเทอร์เน็ต โดยการดำเนินการการให้บริการทางอิเล็กทรอนิกส์ (e-Service) อาจเป็นทั้งหมดหรือแค่บางส่วนของกระบวนการสัมพันธ์ระหว่างผู้ให้บริการและลูกค้าที่จะดำเนินการผ่านทางอินเทอร์เน็ต (นวรรัตน์ ช่วยบุญชู, อรจันทร์ ศิริโชติ, และเจษฎา นกน้อย, 2562) นอกจากนี้การให้บริการ e-Service ยังไม่จำกัดเฉพาะเว็บไซต์เท่านั้น แต่ยังรวมถึงแพลตฟอร์มและซอฟต์แวร์อื่นๆ ที่เชื่อมโยงผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ตอีกด้วย เช่น แอปพลิเคชันบนโทรศัพท์เคลื่อนที่ และระบบอินเทอร์เน็ต เป็นต้น

6. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ปริญญาร จอมเกาะ (2565) ศึกษาการพัฒนาระบบบริการออนไลน์ศาลยุติธรรม (Court Integral Online Service: CIOS) ของศาลจังหวัดนครราชสีมา พบว่า ศาลจังหวัดนครราชสีมาได้นำระบบบริการออนไลน์ศาลยุติธรรม (CIOS) มาใช้ตามนโยบายสำนักงานศาลยุติธรรม เพื่อลดขั้นตอนการทำงานของบุคลากร เพิ่มประสิทธิภาพในการทำงาน และอำนวยความสะดวกให้กับประชาชน ปัญหาและ อุปสรรคในการปฏิบัติงาน พบว่า 1) บุคลากรขาดความรู้และความเชี่ยวชาญเพียงพอที่จะใช้ เทคโนโลยีได้อย่างมีประสิทธิภาพ 2) ผู้ใช้ระบบขาดทัศนคติ การเรียนรู้และเพิ่มพูนทักษะในการใช้เทคโนโลยีระบบบริการออนไลน์ศาลยุติธรรม (CIOS) 3) ขาดระบบเทคโนโลยีที่ล้ำสมัย ทันต่อการให้บริการที่สะดวก และรวดเร็วต่อผู้ใช้บริการ

กมลวรรณ สัมพันธ์กุล (2563) ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการพัฒนารูปแบบการให้บริการ ผ่านระบบ e-Service ของสำนักงานประกันสังคม รวมทั้งปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะในการ พัฒนารูปแบบการให้บริการผ่านระบบ e-Service ของสำนักงานประกันสังคม ผลการศึกษา พบว่า การพัฒนาระบบ e-Service ของสำนักงานประกันสังคมในปัจจุบัน มีความสำเร็จในการให้บริการนายจ้างในการขึ้นทะเบียนผู้ประกันตน การนำส่งข้อมูลเงินสมทบ และการชำระเงินสมทบผ่านระบบ e-Payment ส่วนในส่วนผู้ประกันตนสามารถตรวจสอบข้อมูลส่วนบุคคล และขึ้นทะเบียนผู้ประกันตนมาตรา 40 แต่ยังไม่สามารถพัฒนาในส่วนของการยื่นขอรับสิทธิประโยชน์ได้ สำหรับปัจจัยที่มีผลต่อการพัฒนารูปแบบการให้บริการผ่านระบบ e-Service ของสำนักงานประกันสังคม ประกอบด้วยหลายปัจจัย โดยปัจจัยที่สำคัญที่สุด คือ การมีนโยบายที่ชัดเจนของรัฐบาลในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจและสังคมโดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ปัจจัยรองลงมา ได้แก่ ภาวะผู้นำ งบประมาณ ความร่วมมือกับหน่วยงานภายนอก และการบริหารจัดการด้านเทคโนโลยีสารสนเทศภายในสำนักงานประกันสังคม โดยการพัฒนาระบบอยู่จะบนพื้นฐานของการใช้งานง่าย การเข้าถึงง่าย มีความเสถียร มีความน่าเชื่อถือ และมีข้อมูลที่เป็นปัจจุบัน ปัญหาและอุปสรรคต่อการพัฒนารูปแบบการให้บริการผ่านระบบ e-Service ของสำนักงานประกันสังคม ได้แก่ ความต่อเนื่องของผู้บริหารงานด้านดิจิทัล การบริหารจัดการด้าน เทคโนโลยีสารสนเทศภายในองค์กร ความร่วมมือกับหน่วยงานภายนอก และการยอมรับจากผู้ให้บริการ ข้อเสนอแนะจากการศึกษา คือ ผู้รับบริการของสำนักงานประกันสังคม ในชีวิตประจำวันไม่จำเป็นต้องรู้เรื่องงานประกันสังคม สิทธิประโยชน์ของตนเอง แต่เมื่อใดก็ตามที่ผู้รับบริการต้องการจะรับรู้ ต้องสามารถตอบโจทย์ความต้องการของผู้รับบริการได้อย่างรวดเร็ว

ระเบียบวิธีวิจัย

การศึกษานี้ใช้การวิจัยเชิงปริมาณ โดยมีขั้นตอนดังนี้

1. ประชากรที่ใช้ในการศึกษา คือ เจ้าหน้าที่สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดสงขลา จำนวน 17 ราย และเกษตรกรที่มาติดต่อ ณ สำนักงาน จำนวน 5 ราย รวมทั้งสิ้น 22 ราย
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถามปลายปิด (Close-Ended Questions) เพื่อประเมินความคิดเห็นเกี่ยวกับการให้บริการออนไลน์ (E-Services) และข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) จากเอกสารทางวิชาการ รายงานการวิจัย บทความ และวารสารที่เกี่ยวข้อง
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล เก็บข้อมูลจากแบบสอบถามซึ่งมีคำถามปลายปิดจำนวน 12 ข้อ และคำถามปลายเปิดจำนวน 3 ข้อ และรวบรวมจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

4. การวิเคราะห์ข้อมูลใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) ได้แก่ ค่าเฉลี่ย (μ) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (σ) เพื่อนำเสนอผลการประเมินความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถาม

ผลการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มุ่งเน้นศึกษาข้อมูลการใช้ประโยชน์ระบบการให้บริการออนไลน์ (E-Services) และศึกษาปัญหาและข้อเสนอแนะการใช้ประโยชน์ระบบการให้บริการออนไลน์ (E-Services) บนเว็บไซต์ของสำนักงานเกษตรและสหกรณ์ จังหวัดสงขลา โดยผลการวิจัยแบ่งออกเป็น 3 ประเด็นหลัก ได้แก่

1. ระบบการให้บริการออนไลน์ (E-Services) บนเว็บไซต์ของสำนักงานเกษตรและสหกรณ์ จังหวัดสงขลา จากการศึกษา พบว่า สำนักงานเกษตรและสหกรณ์ จังหวัดสงขลา มีระบบการให้บริการออนไลน์ (E-Services) ผ่านแพลตฟอร์ม Google Workspace ได้แก่ G-mail, Drive, Google Form, Google Sheets, Google Slide ซึ่งเป็นแพลตฟอร์มฟรีไม่มีค่าใช้จ่าย นอกจากนี้ระบบการให้บริการออนไลน์ (E-Services) ยังมีการเชื่อมโยงการทำงานร่วมกับ E-mail opsmoac.go.th (สป.กษ) และระบบ MOAC QR Code (สป.กษ.) ของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ โดยมีกระบวนการใช้งานระบบการให้บริการออนไลน์ (E-Services) ดังนี้

1.1 ผู้ใช้บริการ เข้าหน้าเว็บไซต์สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดสงขลา ผ่านทาง <https://www.opsmoac.go.th/songkhla>

1.2 ผู้ใช้บริการ คลิกลิงค์ URL หรือ Scan QR Code เลือกแบบฟอร์มที่ต้องการ ได้แก่ แบบขออนุญาตใช้ระบบการประชุม แบบตอบรับเข้าร่วมการประชุม แบบขออนุมัติเดินทางไปราชการ แบบขออนุญาตใช้รถส่วนกลาง แบบตอบรับเข้าร่วมกิจกรรม แบบใบลาป่วย ลากิจ ลาคลอดบุตร ลาพักผ่อน ใบสมัครอบรมเกษตรกร ใบสมัครสอบพนักงาน แบบฟอร์มอื่น ๆ ฯลฯ

1.3 ผู้ใช้บริการ ดำเนินการกรอกรายละเอียดตามแบบฟอร์มที่ ต้องรับบริการจนครบ ทุกหัวข้อ พร้อมอ่านรายละเอียดเงื่อนไข แล้วจึงดำเนินการกดส่งข้อมูล

1.4 ผู้ใช้บริการ หรือ ผู้กรอกแบบฟอร์ม จะได้รับรับไฟล์เอกสาร หรือ ไฟล์สำเนาอัตโนมัติผ่าน E-mail ที่ทำการกรอกรับไว้ เพื่อเก็บไว้เป็นหลักฐาน หรือดำเนินการต่อในขั้นตอนต่อไป

1.5 เจ้าหน้าที่ผู้ให้บริการ หรือ เจ้าของเรื่องผู้รับผิดชอบ จะได้รับไฟล์เอกสารต้นฉบับ โดยข้อมูลที่ผู้ให้บริการทำการกรอกทั้งหมดตามแบบฟอร์มจะบันทึกเป็นฐานข้อมูลอยู่ใน Google Sheets

2. ประโยชน์ของระบบการให้บริการออนไลน์ (E-Services) บนเว็บไซต์ของสำนักงานเกษตรและสหกรณ์ จังหวัดสงขลา ปรากฏผลการศึกษาดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 แสดงข้อมูลประโยชน์ของระบบการให้บริการออนไลน์ (E-Services) บนเว็บไซต์

ประโยชน์ของระบบการให้บริการ ออนไลน์ (E-Services) บนเว็บไซต์	μ	σ	แปลผล
1. มีความสะดวกในการใช้งานระบบการ ให้บริการออนไลน์ (E-Services) บน เว็บไซต์	4.60	0.56	มากที่สุด
2. มีความสะดวกในการใช้งานระบบการ ให้บริการออนไลน์ (E-Services) บน เว็บไซต์	4.70	0.54	มากที่สุด
3. สามารถลดระยะเวลาการดำเนินการ	4.55	0.60	มากที่สุด
4. สามารถประหยัดกระดาษ	4.60	0.56	มากที่สุด
5. สามารถนำไปสู่ระบบการทำงานที่ใช้ เทคโนโลยีดิจิทัล	4.50	0.62	มากที่สุด
6. สามารถลดขั้นตอนการปฏิบัติงาน	4.85	0.46	มากที่สุด
7. สามารถใช้งานระบบ (E-Services) ได้ อย่างมีประสิทธิภาพ	4.95	0.21	มากที่สุด
8. สามารถกรอกแบบฟอร์มต่าง ๆ ได้ อย่างสะดวกและรวดเร็ว	4.80	0.50	มากที่สุด
9. สามารถช่วยในการบริหารจัดการ ข้อมูล	4.95	0.21	มากที่สุด
10. สามารถประยุกต์กับแบบฟอร์มอื่น ๆ	4.75	0.53	มากที่สุด
11. ช่วยลดการใช้ทรัพยากรขององค์กร	4.70	0.54	มากที่สุด
12. ช่วยอำนวยความสะดวกให้กับ ผู้ใช้บริการ	4.80	0.50	มากที่สุด
รวม	4.75	0.53	มากที่สุด

จากตารางที่ 1 พบว่าระบบการให้บริการออนไลน์ (E-Services) บนเว็บไซต์มีประโยชน์
ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\mu = 4.75$, $\sigma = 0.53$) โดยมีประโยชน์ด้านสามารถใช้งานระบบ (E-
Services) ได้อย่างมีประสิทธิภาพ และช่วยในการบริหารจัดการข้อมูล มากที่สุด ($\mu = 4.95$, $\sigma = 0.21$)
รองลงมา คือ ประโยชน์ด้านสามารถลดขั้นตอนการปฏิบัติงาน ($\mu = 4.85$, $\sigma = 0.47$) และมีประโยชน์
ด้านสามารถนำไปสู่ระบบการทำงานที่ใช้เทคโนโลยีดิจิทัล น้อยที่สุด ($\mu = 4.50$, $\sigma = 0.60$)

3. ปัญหาการใช้ประโยชน์ระบบการให้บริการออนไลน์ (E-Services) บนเว็บไซต์ของสำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดสงขลา พบปัญหาดังนี้

3.1 เจ้าหน้าที่สำนักงานเกษตรและสหกรณ์ จังหวัดสงขลา บางส่วนขาดความรู้ ความเข้าใจการใช้งานระบบการให้บริการออนไลน์ (E-Services) บนเว็บไซต์ของสำนักงานเกษตรและ สหกรณ์ จังหวัดสงขลา

3.2 วัสดุ อุปกรณ์คอมพิวเตอร์บางส่วน มีอายุการใช้งานค่อนข้างนาน จึงไม่รองรับระบบการให้บริการออนไลน์ (E-Services) บนเว็บไซต์

อภิปรายผล

1. ระบบการให้บริการออนไลน์ (E-Services) บนเว็บไซต์ของสำนักงานเกษตรและสหกรณ์ จังหวัดสงขลา ผลการวิจัยพบว่า ระบบ E-Services ให้บริการผ่านแพลตฟอร์ม Google Workspace และมีการเชื่อมโยงการทำงานกับ E – mail และ QR Code ของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ผู้ใช้บริการเข้าถึงระบบระบบ E-Services ได้ง่าย นอกจากนี้การใช้ระบบระบบ E-Services ยังมีขั้นตอนที่ชัดเจนและเข้าใจง่าย สอดคล้องกับงานวิจัยของกมลวรรณ สัมพันธ์กุล (2563) ที่พบว่า ระบบ e-Service ของสำนักงานประกันสังคมเกี่ยวข้องกับการยื่นข้อมูลการเงินสมทบ ชำระเงินสมทบ ซึ่งมีฟังก์ชันให้เลือกใช้บริการที่มีความชัดเจน เข้าใจง่าย ไม่ซับซ้อน

2. ประโยชน์ของระบบการให้บริการออนไลน์ (E-Services) พบว่า ระบบการให้บริการออนไลน์ (E-Services) บนเว็บไซต์มีประโยชน์ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เนื่องจากสามารถเพิ่มประสิทธิภาพการให้บริการด้วยการจัดการข้อมูลที่เป็นระบบ ช่วยลดเวลาการดำเนินงาน และเพิ่มความแม่นยำในการจัดเก็บข้อมูล ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของกมลวรรณ สัมพันธ์กุล (2563) ที่พบว่าระบบ e-Service ของสำนักงานประกันสังคมช่วยเพิ่มความสะดวกในการใช้บริการ ไม่ต้องเดินทางมาติดต่อที่สำนักงาน และช่วยลดระยะเวลาในการดำเนินการเกี่ยวกับการส่งเงินสมทบ ทำให้การส่งข้อมูลเงินสมทบของนายจ้างมีความรวดเร็ว ถูกต้องแม่นยำ และน่าเชื่อถือมากขึ้น

3. ปัญหาการใช้ประโยชน์ระบบการให้บริการออนไลน์ (E-Services) พบว่า เจ้าหน้าที่บางส่วนขาดความรู้ ความเข้าใจการใช้งานระบบการให้บริการออนไลน์ (E-Services) สอดคล้องกับงานวิจัยของปริยากร จอมเกาะ (2565 อ้างถึงใน จีรวรรณ จันทร์พยับ , 2566) ที่พบว่าบุคลากรขาดความรู้และความเชี่ยวชาญเพียงพอที่จะใช้เทคโนโลยีได้อย่างมีประสิทธิภาพ สำหรับปัญหาด้านวัสดุ อุปกรณ์คอมพิวเตอร์ไม่รองรับระบบการให้บริการออนไลน์ (E-Services) บนเว็บไซต์ อาจจะเนื่องมาจากสำนักงานเกษตรและสหกรณ์ จังหวัดสงขลา มีงบประมาณไม่เพียงพอที่จะจัดหาคอมพิวเตอร์ที่เหมาะสมกับระบบการให้บริการออนไลน์ (E-Services) บนเว็บไซต์

ข้อเสนอแนะการวิจัย

1. สำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ควรจัดสรรงบประมาณสำหรับการจัดหาอุปกรณ์คอมพิวเตอร์ที่สามารถใช้งานระบบการให้บริการออนไลน์ (E-Services) บนเว็บไซต์ของสำนักงานเกษตร

และสหกรณ์จังหวัดสงขลาได้ เพื่อให้สามารถดำเนินการพัฒนาระบบได้อย่างมีประสิทธิภาพ รวมทั้งควรสนับสนุนด้านเทคนิคการฝึกอบรมแก่เจ้าหน้าที่ให้มีทักษะในการใช้งานระบบและดูแลรักษาระบบ

2. สำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ควรกำหนดนโยบายที่ชัดเจน ในการพัฒนาระบบการให้บริการออนไลน์ (E-Services) ที่ครอบคลุมทุกภาคส่วนทั้งในระดับส่วนกลางและระดับภูมิภาค เพื่อให้การให้บริการที่สอดคล้องกัน และควรบูรณาการระบบข้อมูลที่เกี่ยวข้องกันของทุกหน่วยงานภายใต้สำนักงานปลัดกระทรวง เพื่อให้การแลกเปลี่ยนข้อมูลระหว่างหน่วยงานเป็นไปอย่างราบรื่นและมีประสิทธิภาพ

3. สำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ควรสร้างการรับรู้ สร้างความเข้าใจ ตลอดถึงประชาสัมพันธ์ ด้านการใช้งานระบบเทคโนโลยีดิจิทัล ให้แก่เจ้าหน้าที่และเกษตรกร ได้ทราบอย่างกว้างขวาง เพื่อให้สามารถรับข้อมูล และใช้บริการได้อย่างเต็มที่

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ในการวิจัยครั้งต่อไปควรศึกษาความต้องการจากประชาชนผู้ให้บริการภายนอก เพื่อทราบความต้องการและนำมาพัฒนาระบบ

2. ควรศึกษาเพิ่มเติมเกี่ยวกับการพัฒนาระบบบูรณาการข้อมูลระหว่างหน่วยงานทั้งในกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ และส่วนราชการอื่นๆ เพื่อให้สามารถบริการข้อมูลผ่านระบบให้เกิดประโยชน์สูงสุด

เอกสารอ้างอิง

- กมลวรรณ สัมพันธ์กุล.(2563).การพัฒนา รูปแบบการให้บริการภาครัฐผ่านระบบ e-Service : กรณีศึกษา สำนักงานประกันสังคม.สารนิพนธ์หลักสูตรปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชา รัฐประศาสนศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- จิรวรรณ จันทร์พยับ.(2566).การใช้งานเทคโนโลยีการสื่อสาร โปรแกรมระบบการบริหาร จัดการรับส่ง หนังสือราชการภายใน (E-Document) ของ บุคลากรในศาลจังหวัดนครราชสีมา.การศึกษา ค้นคว้าอิสระนิเทศศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- ชีวรัตน์ ชัยสำโรง.(2561).การยอมรับเทคโนโลยีการเรียนรู้ภาษาผ่านแอปพลิเคชันออนไลน์ ของผู้บริโภคใน เขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล.การค้นคว้าอิสระบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- นวรรตน์ ช่วยบุญชู, อรจันทร์ ศิริโชติ และเจษฎา นกน้อย. (2562). การยอมรับเทคโนโลยีและคุณภาพการ บริการที่มี อิทธิพลต่อความจงรักภักดีของผู้ใช้บริการธนาคารอิเล็กทรอนิกส์. วารสารเศรษฐศาสตร์ และบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยทักษิณ. 11(1), 31-52.
- น้ำทิพย์ พรหมสูตร.(2563).การยอมรับนวัตกรรมทางการเงินของผู้สูงอายุในเขตอำเภอเมือง จังหวัด อุบลราชธานี.การค้นคว้าบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี.
- ปิยนันท์ เสนะโท. (2563). การพัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อการบริหารของศูนย์เทคโนโลยีดิจิทัล. วารสาร เทคโนโลยีสารสนเทศ.7(3), 102-113.
- วีณา เนตรสว่าง และสุรัตนา สังข์หนู. (2555). การพัฒนาโปรแกรมระบบฐานข้อมูลการจัดเก็บเอกสาร สำหรับหน่วยงานการศึกษา. วารสารวิชาการคอมพิวเตอร์และเทคโนโลยีสารสนเทศ. 8(2),

.....

125 - 136.

ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี พ.ศ. 2542. [ออนไลน์] เข้าถึงได้จาก: <https://dl.parliament.go.th/backoffice/viewer2300/web/viewer.php> (วันที่ค้นข้อมูล: 2 มีนาคม 2565).

สำนักงานพัฒนารัฐบาลดิจิทัล (DGA). (2566). แผนพัฒนารัฐบาลดิจิทัลของประเทศไทย (พ.ศ. 2566–2570). กรุงเทพฯ: สำนักงานพัฒนารัฐบาลดิจิทัล.).

การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการน้ำลุ่มน้ำป่าสัก ตำบลตาลเดี่ยว อำเภอหล่มสัก จังหวัดเพชรบูรณ์

Public Participation in Water Resource Management in the Pa Sak River Basin, Tan Diao Subdistrict, Lom Sak District, Phetchabun Province

ชลธิชา ชันสิริกุล, อรัญญา เตมีศักดิ์*, กชพรรณ นาคคงคำ, ภัทราภรณ์ ไข่นุ่น

Chonthicha Kunsirikul, Aranya Temeesak*, Kotchapan Narkkongkom, Pattraporn Kainon

นักศึกษาสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์

Undergraduate students majoring in Public Administration. Faculty of Humanities and Social Sciences

Phetchabun Rajabhat University, Phetchabun, Thailand.

*Corresponding author e-mail : ploy0938253995s@gmail.com โทร. 0621692329

บทคัดย่อ

การศึกษาวิจัยในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการน้ำลุ่มน้ำป่าสัก ตำบลตาลเดี่ยว อำเภอหล่มสัก จังหวัดเพชรบูรณ์ ประชากรที่ใช้ในการศึกษา คือ ประชาชนที่อาศัยอยู่ในเขตตำบลตาลเดี่ยว จำนวน 5,763 คน และได้กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างในการศึกษาเป็นจำนวน 399 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการศึกษาพบว่า ประชาชนในตำบลตาลเดี่ยว อำเภอหล่มสัก จังหวัดเพชรบูรณ์ มีส่วนร่วมในการบริหารจัดการน้ำลุ่มน้ำป่าสักในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามมีส่วนร่วมในด้านการรับรู้ข้อมูลข่าวสารมีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือด้านแนวทางการจัดการน้ำ และด้านการร่วมตัดสินใจมีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ตามลำดับ อย่างไรก็ตาม ทุกด้านมีระดับการมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก

คำสำคัญ : การมีส่วนร่วมของประชาชน , การบริหารจัดการน้ำ , ลุ่มน้ำป่าสัก

ABSTRACT

This study aimed to examine the level of public participation in water resource management in the Pa Sak River Basin, Tan Diao Subdistrict, Lom Sak District, Phetchabun Province. The population consisted of 5,763 residents living in Tan Diao Subdistrict and the sample size was determined to be 399 participants. The research instrument was a structured questionnaire. Statistical methods employed for data analysis included frequency, percentage, mean, and standard deviation.

The findings revealed that the overall level of public participation in water resource management in the Pasak River Basin was at a high level. When considering each dimension, participation in information perception demonstrated the highest mean score, followed by participation in water management approaches, while participation in decision-making showed the lowest mean score. Nevertheless, all dimensions of participation were found to be at a high level.

Keywords: Public Participation , Water Resource Management , Pa Sak River Basin

บทนำ

พื้นที่ตำบลตาลเดี่ยว อำเภอหล่มสัก จังหวัดเพชรบูรณ์ มีลักษณะเป็นพื้นที่ราบลุ่ม มีแม่น้ำป่าสักไหลผ่านพื้นที่ เนื่องจากเป็นพื้นที่ลุ่มต่ำในช่วงฤดูฝนพื้นที่ตำบลตาลเดี่ยวจึงมักประสบอุทกภัยจากการรวบรวมข้อมูลพบว่า พื้นที่ตำบลตาลเดี่ยวประสบปัญหาอุทกภัยมาโดยตลอด กล่าวคือ ในปี พ.ศ. 2565 หลังฝนตกอย่างต่อเนื่องแม่น้ำป่าสักที่อำเภอหล่มสักได้เอ่อล้นไหลเข้าท่วม 7 หมู่บ้าน ที่อยู่ในเขตเทศบาลตำบลตาลเดี่ยว ทำให้บ้านเรือนราษฎรได้รับความเดือดร้อนจากการถูกน้ำท่วมจำนวนกว่า 500 หลังคาเรือน (สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม , 2565) ในปี พ.ศ.2566 ช่วงเดือนกรกฎาคม 2566 พื้นที่ตำบลตาลเดี่ยว อำเภอหล่มสัก จังหวัดเพชรบูรณ์ ประสบภาวะน้ำท่วมจากแม่น้ำป่าสักที่เอ่อล้นตลิ่งเข้าท่วม บ้านเรือนและพื้นที่เกษตรกรรมของประชาชน โดยเฉพาะหมู่ 11 บ้านศรีสะอาด ซึ่งเป็นพื้นที่ต่ำ และอยู่ริมแม่น้ำป่าสัก ระดับน้ำท่วมสูงถึง 80-100 เซนติเมตร ทำให้ประชาชนได้รับผลกระทบ ราว 800 ครอบครัว หลังจากสถานการณ์น้ำท่วมในเขตพื้นที่อำเภอหล่มสักคลี่คลายลงเมื่อวันที่ 20 กรกฎาคม 2566 แต่เมื่อวันที่ 21 กรกฎาคม 2566 ได้เกิดฝนตกหนักในพื้นที่อำเภอหล่มสัก ทำให้มวลน้ำในแม่น้ำป่าสักไหลเข้าสู่เขตพื้นที่อำเภอหล่มสักอีกครั้ง และเอ่อล้นตลิ่งเข้าท่วมพื้นที่ ตำบลตาลเดี่ยวเป็นรอบที่ 2 มีประชาชนได้รับผลกระทบ 562 หลังคาเรือน (มติชน , 2566) จากเหตุการณ์อุทกภัยดังกล่าวสะท้อนให้เห็นว่าสาเหตุสำคัญของการเกิดอุทกภัย คือ การเอ่อล้นของน้ำในแม่น้ำป่าสัก ซึ่งมีปริมาณน้ำมากในฤดูฝน ดังนั้น การบริหารจัดการลุ่มน้ำป่าสักจึงเป็นสิ่งสำคัญที่จะช่วยป้องกันและแก้ไขปัญหาอุทกภัย อย่างไรก็ตาม แนวทางการแก้ไขปัญหาน้ำท่วมมักเน้นการดำเนินการโดยภาครัฐเป็นหลัก เช่น การก่อสร้างโครงสร้างพื้นฐานด้านน้ำ การขุดลอกลำน้ำ หรือการบริหารจัดการน้ำผ่านหน่วยงานส่วนกลาง อย่างไรก็ตาม แนวทางดังกล่าวยังไม่สามารถแก้ไขปัญหาได้อย่างยั่งยืน เนื่องจากขาดการมีส่วนร่วมของประชาชนในพื้นที่ ซึ่งเป็นผู้ได้รับผลกระทบโดยตรงและมีความรู้ความเข้าใจในบริบทของชุมชน (Reed, 2008; Cohen & Uphoff, 1980)

แนวคิดการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำแบบบูรณาการ (Integrated Water Resource Management: IWRM) ชี้ให้เห็นว่า การแก้ไขปัญหาน้ำท่วมอย่างมีประสิทธิภาพจำเป็นต้องอาศัยความร่วมมือจากทุกภาคส่วน โดยเฉพาะการมีส่วนร่วมของประชาชนในระดับพื้นที่ ตั้งแต่การรับรู้ข้อมูลข่าวสาร การร่วมกำหนดแนวทางการจัดการน้ำ การเข้าร่วมกิจกรรมหรือโครงการ การร่วมตัดสินใจ และการติดตามประเมินผล ซึ่งจะช่วยให้การดำเนินงานสอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการของชุมชน (Global Water Partnership, 2000; Arnstein, 1969) การเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารจัดการลุ่มน้ำป่าสัก จะช่วยเสริมสร้างความตระหนักรู้และความรับผิดชอบร่วมกันในการใช้ทรัพยากรน้ำ อีกทั้งยังช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการป้องกันและแก้ไขปัญหาน้ำท่วม ลดความขัดแย้งในการใช้น้ำ และสร้างความยั่งยืนในการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำในระยะยาว (Ostrom, 1990; Fung, 2006) ดังนั้น การศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการน้ำลุ่มน้ำป่าสักในพื้นที่ตำบลตาลเดี่ยว อำเภอหล่มสัก จังหวัดเพชรบูรณ์ จึงมีความสำคัญอย่างยิ่ง เนื่องจากจะช่วยสะท้อนบทบาทของประชาชนในกระบวนการจัดการน้ำ และสามารถนำไปใช้เป็นแนวทางในการพัฒนานโยบายและกลไกการบริหารจัดการน้ำที่มีประสิทธิภาพ ครอบคลุม และยั่งยืน โดยเน้นการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนเป็นสำคัญ (Reed, 2008)

วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการน้ำลุ่มน้ำป่าสัก ตำบลตาลเดี่ยว อำเภอหล่มสัก จังหวัดเพชรบูรณ์

การทบทวนวรรณกรรม

การมีส่วนร่วมของประชาชนเป็นกลไกสำคัญในการพัฒนาที่ยั่งยืน โดยเฉพาะในด้านการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ ซึ่งเกี่ยวข้องกับผู้มีส่วนได้ส่วนเสียหลายฝ่าย ทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาชน แนวคิดการมีส่วนร่วมได้รับการพัฒนาอย่างต่อเนื่องในเชิงทฤษฎีและการประยุกต์ใช้ โดยเน้นให้ประชาชนเข้ามามีบทบาทในทุกขั้นตอนของกระบวนการพัฒนา (Cohen & Uphoff, 1980; Reed, 2008)

1. การรับรู้ข้อมูลข่าวสาร การรับรู้ข้อมูลข่าวสารถือเป็นขั้นพื้นฐานของการมีส่วนร่วม เนื่องจากประชาชนจำเป็นต้องมีข้อมูลที่ถูกต้องและเพียงพอจึงจะสามารถมีส่วนร่วมในขั้นตอนอื่นได้อย่างมีประสิทธิภาพ แนวคิดของ Sherry R. Arnstein เสนอ “บันไดการมีส่วนร่วมของประชาชน” โดยระบุว่าการให้ข้อมูล (Informing) เป็นระดับเริ่มต้นที่ช่วยสร้างความเข้าใจแก่ประชาชน แม้จะยังไม่ใช่การมีอำนาจตัดสินใจ แต่เป็นเงื่อนไขสำคัญในการพัฒนาสู่ระดับที่สูงขึ้น (Arnstein, 1969) นอกจากนี้ แนวคิดการสื่อสารเพื่อการพัฒนายังชี้ให้เห็นว่า การเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารอย่างทั่วถึงจะช่วยสร้างความตระหนัก (Awareness) และส่งเสริมให้ประชาชนเกิดพฤติกรรมการมีส่วนร่วม (จินตวิริ์ เกษมสุข, 2557) โดยในบริบทของการจัดการน้ำ การเข้าถึงข้อมูล เช่น สถานการณ์น้ำ แผนบริหารจัดการน้ำ และโครงการพัฒนา จะช่วยเพิ่มความโปร่งใสและความเชื่อมั่นต่อหน่วยงานภาครัฐ (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ, 2557)

2. การมีส่วนร่วมในแนวทางการจัดการน้ำ การมีส่วนร่วมในขั้นตอนการวางแผนเป็นกระบวนการที่เปิดโอกาสให้ประชาชนร่วมกำหนดแนวทางและทิศทางการพัฒนา ซึ่งช่วยให้การดำเนินงานสอดคล้องกับบริบทของพื้นที่ แนวคิดการพัฒนาแบบมีส่วนร่วม (Participatory Development) เน้นว่าประชาชนควรมีส่วนร่วมตั้งแต่การค้นหาปัญหา การวิเคราะห์สถานการณ์ และการกำหนดแนวทางแก้ไข (วิณา เทียงธรรม และคณะ, 2558) ในด้านการจัดการน้ำ แนวคิด Integrated Water Resource Management (IWRM) ซึ่งพัฒนาโดย Global Water Partnership เน้นการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนในการกำหนดแนวทางการจัดการน้ำอย่างบูรณาการ เพื่อให้เกิดความสมดุลระหว่างการใช้ทรัพยากรและการอนุรักษ์ (Global Water Partnership, 2000) งานวิจัยพบว่า การมีส่วนร่วมในการวางแผนช่วยลดความขัดแย้งในการใช้น้ำ และเพิ่มประสิทธิภาพของการดำเนินโครงการ เนื่องจากประชาชนในพื้นที่มีความเข้าใจปัญหาและบริบทท้องถิ่นเป็นอย่างดี (สมศักดิ์ ศรีเอี่ยม, 2561)

3. การเข้าร่วมในกิจกรรมหรือโครงการ การมีส่วนร่วมในขั้นตอนการดำเนินงานเป็นการแสดงออกเชิงพฤติกรรมที่ชัดเจนของการมีส่วนร่วม โดยประชาชนมีบทบาทในการนำแผนไปสู่การปฏิบัติ เช่น การเข้าร่วมกิจกรรม การสนับสนุนทรัพยากร หรือการดำเนินโครงการในชุมชน แนวคิดของ Cohen and Uphoff ระบุว่า การมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน (Participation in Implementation) เป็นองค์ประกอบสำคัญของกระบวนการพัฒนา (Cohen & Uphoff, 1980) ขณะเดียวกัน อคิน ระพีพัฒน์

อธิบายว่าการมีส่วนร่วมในขั้นปฏิบัติเป็นกลไกที่ช่วยให้ประชาชนเกิดการเรียนรู้และพัฒนาศักยภาพของตนเอง (อคิน ระพีพัฒน์, 2547) ในบริบทการจัดการน้ำ การเข้าร่วมกิจกรรม เช่น การอนุรักษ์แหล่งน้ำ การขุดลอกคลอง หรือการจัดการระบบชลประทานในระดับชุมชน มีส่วนช่วยสร้างความเข้มแข็งของชุมชนและส่งเสริมความยั่งยืนของทรัพยากรน้ำ (โกวิทย์ พวงงาม, 2553)

4. การร่วมตัดสินใจ การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจถือเป็นระดับที่สะท้อนถึงอำนาจของประชาชนในการกำหนดทิศทางการพัฒนา แนวคิดของ Arnstein (1969) ระบุว่าการมีส่วนร่วมในระดับสูง เช่น Partnership หรือ Citizen Control เป็นการเปิดโอกาสให้ประชาชนมีอำนาจในการตัดสินใจอย่างแท้จริง แนวคิดประชาธิปไตยแบบมีส่วนร่วม (Participatory Democracy) ยังเน้นว่าประชาชนควรมีบทบาทในการกำหนดนโยบายสาธารณะ โดยเฉพาะในระดับท้องถิ่น ซึ่งจะช่วยให้เพิ่มความโปร่งใสและความเป็นธรรมในการบริหารจัดการ (ปรีชา เปี่ยมพงศ์สานต์, 2556) งานวิจัยพบว่าการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจช่วยลดความขัดแย้งในการใช้น้ำ และทำให้โครงการได้รับการยอมรับจากประชาชนมากขึ้น (สุรชาติ บำรุงสุข, 2560)

5. การติดตามและประเมินผล การมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผลเป็นขั้นตอนสำคัญที่ช่วยให้กระบวนการพัฒนามีความโปร่งใสและสามารถปรับปรุงได้อย่างต่อเนื่อง แนวคิด Participatory Monitoring and Evaluation (PM&E) เน้นให้ประชาชนเข้ามามีบทบาทในการตรวจสอบและประเมินผลโครงการ Cohen และ Uphoff (1980) ระบุว่าการประเมินผลเป็นองค์ประกอบหนึ่งของการมีส่วนร่วม ซึ่งช่วยให้ประชาชนสามารถติดตามผลลัพธ์และตรวจสอบการดำเนินงานได้ งานวิจัยของบุญยัง วอนมะนี (2560) พบว่าการมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผลช่วยเพิ่มความโปร่งใส ลดปัญหาการทุจริต และทำให้การบริหารจัดการทรัพยากรมีประสิทธิภาพมากขึ้น

จากการทบทวนวรรณกรรมสามารถสรุปได้ว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนทั้ง 5 ประเด็น ได้แก่ การรับรู้ข้อมูลข่าวสาร การมีส่วนร่วมในแนวทางการจัดการน้ำ การเข้าร่วมกิจกรรม การร่วมตัดสินใจ และการติดตามประเมินผล เป็นกระบวนการที่เชื่อมโยงกันอย่างเป็นระบบ แนวคิดดังกล่าวสอดคล้องกับทั้งทฤษฎีของ Arnstein (1969) ที่อธิบายระดับการมีส่วนร่วม แนวคิดของ Cohen และ Uphoff (1980) ที่เน้นมิติของการมีส่วนร่วม และแนวคิด IWRM ที่เน้นการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนในการจัดการน้ำ (Global Water Partnership, 2000) ดังนั้น การมีส่วนร่วมทั้ง 5 ประเด็นจึงถือเป็น “วงจรการมีส่วนร่วมแบบครบกระบวนการ” ที่สามารถนำไปใช้เป็นกรอบในการวิเคราะห์และอธิบายการบริหารจัดการน้ำในระดับชุมชนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ระเบียบวิธีวิจัย

1. การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) โดยใช้รูปแบบการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research)

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง (Population and Sample) ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ประชาชนที่อาศัยอยู่ในตำบลตาลเดี่ยว อำเภอหล่มสัก จังหวัดเพชรบูรณ์ จำนวนทั้งสิ้น 5,763 คน การกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างใช้สูตรของ Taro Yamane (1973) ที่ระดับความเชื่อมั่น 95% และค่าความคลาดเคลื่อนที่ยอมรับได้ 0.05 โดยใช้สูตร ผลการคำนวณได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 374 คน อย่างไร

ก็ตาม ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจริง ผู้วิจัยสามารถเก็บข้อมูลได้จำนวน 399 คน ซึ่งมากกว่าขนาดกลุ่มตัวอย่างที่คำนวณได้ ทั้งนี้ การมีจำนวนกลุ่มตัวอย่างมากกว่าค่าขั้นต่ำที่กำหนดถือเป็นแนวปฏิบัติที่เหมาะสมในงานวิจัยเชิงปริมาณ เนื่องจากช่วยเพิ่มความแม่นยำของการประมาณค่า ลดความคลาดเคลื่อนจากการสุ่มตัวอย่าง (Cochran, 1977; Krejcie and Morgan, 1970)

3. วิธีการสุ่มตัวอย่าง (Sampling Technique) การวิจัยนี้ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบชั้นภูมิ (Stratified Sampling) โดยกำหนด “หมู่บ้าน” เป็นชั้นภูมิ (Strata) เพื่อให้กลุ่มตัวอย่างมีความเป็นตัวแทนของประชากรในแต่ละพื้นที่ (Cochran, 1977) การจัดสรรจำนวนตัวอย่างในแต่ละชั้นภูมิใช้วิธีการจัดสรรแบบสัดส่วน (Proportional Allocation) จำนวนกลุ่มตัวอย่างปรากฏดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 แสดงจำนวนกลุ่มตัวอย่าง

หมู่ที่	ชื่อหมู่บ้าน	ประชากร (N)	กลุ่มตัวอย่าง (n)
1	บ้านขวัญไธ	568	37
2	บ้านตาลเดี่ยว	593	38
3	บ้านน้ำอ้อย	187	12
4	บ้านท่ากกแก	560	36
5	บ้านท่าช้าง	853	55
6	บ้านปากห้วยขอนแก่น	471	31
7	บ้านท่าโก	385	25
8	บ้านท่ากกแก	496	32
	(อีกกลุ่ม)		
9	บ้านใหม่	548	36
10	บ้านร่องไผ่	467	30
11	บ้านศรีสะอาด	635	42
รวม		5,763	374

4. ดำเนินการสุ่มตัวอย่างในแต่ละชั้นภูมิด้วยการสุ่มตัวอย่างแบบง่ายจนได้กลุ่มตัวอย่างครบถ้วน

5. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลคือ แบบสอบถาม (Questionnaire) ซึ่งพัฒนาจากแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการลักษณะคำถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Likert Scale)

6. การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ ดำเนินการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 คน และคำนวณค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) จากนั้นนำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try-out) กับกลุ่มตัวอย่างที่มีลักษณะใกล้เคียงจำนวน 30 คน และหาค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือโดยใช้สัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha) ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.74 ซึ่งแสดงว่าเครื่องมือมีความเชื่อถือได้ในระดับดี (Cronbach, 1951)

7. การเก็บรวบรวมข้อมูล (Data Collection) ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยแจกแบบสอบถามให้กับกลุ่มตัวอย่างในแต่ละหมู่บ้านตามสัดส่วนที่กำหนด พร้อมชี้แจงวัตถุประสงค์ของการ

วิจัย และขอความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามอย่างครบถ้วน ภายหลังจากเก็บข้อมูล ผู้วิจัยได้ตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามก่อนนำไปวิเคราะห์ข้อมูล

8. การวิเคราะห์ข้อมูล (Data Analysis) การวิเคราะห์ข้อมูลใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ โดยใช้สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ความถี่ (Frequency) ร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) การแปลผลค่าเฉลี่ยใช้เกณฑ์ของ Best (1977) เพื่อกำหนดระดับความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่าง

ผลการวิจัย

จากการเก็บข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูลสามารถสรุปผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ได้ดังนี้

1. การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการน้ำลุ่มน้ำป่าสัก ตำบลตาลเดี่ยว อำเภอหล่มสัก จังหวัดเพชรบูรณ์ในด้านการรับรู้ข้อมูลข่าวสาร ปรากฏดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 แสดงจำนวนร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการน้ำลุ่มน้ำป่าสัก ตำบลตาลเดี่ยว อำเภอหล่มสัก จังหวัดเพชรบูรณ์ในด้านการรับรู้ข้อมูลข่าวสาร

การรับรู้ข้อมูล ข่าวสาร	ระดับการมีส่วนร่วม					$\bar{X}$	S.D	แปล ผล
	มากที่สุด (ร้อยละ)	มาก (ร้อยละ)	ปานกลาง (ร้อยละ)	น้อย (ร้อยละ)	น้อย ที่สุด (ร้อยละ)			
1.ท่านทราบและเข้าใจเกี่ยวกับข้อมูลเกี่ยวกับการบริหารจัดการน้ำใน ชุมชนทางสื่อบุคคล เช่น คนใน ครอบครัว ญาติ เจ้าหน้าที่เทศบาลเพื่อบ้าน เป็นต้น	136 (34.1)	204 (51.1)	50 (12.5)	7 (1.8)	2 (0.5)	4.16	0.74	มาก

ตารางที่ 2 (ต่อ)

การรับรู้ข้อมูล ข่าวสาร	มากที่สุด (ร้อยละ)	มาก (ร้อยละ)	ระดับการมีส่วนร่วม			$\bar{X}$	S.D	แปล ผล
			ปาน กลาง (ร้อยละ)	น้อย (ร้อยละ)	น้อยที่สุด (ร้อยละ)			
2.ท่านได้ทำการศึกษา ค้นคว้า เกี่ยวกับ นโยบายการใช้น้ำจาก ทาง เว็บไซต์เทศบาล ของชุมชน เพื่อทำ ความเข้าใจในข้อมูลที่ ถูกต้องของ นโยบาย การใช้น้ำ	55 (13.8)	223 (55.9)	70 (17.5)	41 (10.3)	10 (2.5)	3.68	0.92	มาก
3.ท่านมีการติดตามดู ข่าวสารและรับรู้ ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับ การเกิดปัญหา การใช้ น้ำและการบริการ จัดการน้ำใน ชุมชน ตามแหล่งช่องทางสื่อ เช่น ไลน์ กลุ่มหมู่บ้าน เฟสบุ๊กของเทศบาล เป็น ต้น	91 (22.8)	179 (44.9)	94 (23.6)	27 (6.8)	8 (2.0)	3.79	0.93	มาก
4.ท่านสามารถนำ ความรู้ของการ บริหารจัดการน้ำมาใช้ ให้เกิด ประโยชน์ ภายในชุมชนและ ครัวเรือน	65 (16.3)	207 (51.9)	74 (18.5)	27 (6.8)	8 (2.0)	3.65	0.93	มาก
รวม						3.89	1.13	มาก

จากตารางที่ 2 พบว่าการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการน้ำลุ่มน้ำป่าสัก ตำบลตาลเดี่ยว อำเภอลำลูกเกด จังหวัดเพชรบูรณ์ ในด้านการรับรู้ข้อมูลข่าวสาร ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 3.89, S.D. = 1.13) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย พบว่า ข้อที่ 1.ท่านทราบและเข้าใจเกี่ยวกับข้อมูลเกี่ยวกับการบริหารจัดการน้ำในชุมชนทางสื่อบุคคล เช่น คนในครอบครัว ญาติ เจ้าหน้าที่เทศบาล เพื่อนบ้าน มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 4.16 , S.D. = 0.74) รองลงมาคือ ข้อ ที่ 3.ท่านมีการติดตามดูข่าวสารและรับรู้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการเกิดปัญหาการใช้น้ำและการบริการ จัดการน้ำใน

ชุมชนตามแหล่งช่องทางสื่อ เช่น ไลน์กลุ่มหมู่บ้าน เฟซบุ๊กของเทศบาล มีความคิดเห็นอยู่ใน ระดับมาก ($\bar{X}=3.79$, S.D. = 0.93) และต่ำสุดคือ ข้อที่ 4.ท่านสามารถนำความรู้ของการบริหารจัดการ น้ำมาใช้ให้เกิดประโยชน์ภายในชุมชนและครัวเรือน มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}= 3.65$, S.D. = 0.93)

2. การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการน้ำลุ่มน้ำป่าสัก ตำบลตาลเดี่ยว อำเภอหล่มสัก จังหวัดเพชรบูรณ์ในด้านแนวทางการจัดการน้ำ ปรากฏดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 แสดงจำนวนร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การมีส่วนร่วมของประชาชน ในการ บริหารจัดการน้ำลุ่มน้ำป่าสัก ตำบลตาลเดี่ยว อำเภอหล่มสัก จังหวัดเพชรบูรณ์ในด้านแนวทางการจัดการน้ำ

แนวทาง การจัดการน้ำ	มากที่สุด (ร้อยละ)	มาก (ร้อยละ)	ระดับการมีส่วนร่วม			$\bar{X}$	S.D	แปล ผล
			ปาน กลาง (ร้อยละ)	น้อย (ร้อยละ)	น้อยที่สุด (ร้อยละ)			
5.ท่านมีส่วนร่วมในการ วางแผนพัฒนา ทรัพยากรน้ำและเป็นผู้ ร่วมดำเนินการ ในการ ปฏิบัติงานเกี่ยวกับแนว ทางการ บริหารจัดการ น้ำในชุมชน	74 (18.5)	188 (47.1)	94 (23.6)	32 (8.0)	11 (2.8)	3.70	0.95	มาก
6.ท่านมีส่วนร่วมในการ ให้ข้อคิดเห็น หรือให้การ เสนอแนะเกี่ยวกับการ บริหารจัดการทรัพยากร น้ำ โดยการใช้ น้ำให้เกิด ประโยชน์และคุ้มค่า เพื่อ เป็น แนวทางการจัดการ น้ำของชุมชน	60 (15.0)	174 (43.6)	111 (27.8)	41 (10.3)	13 (3.3)	3.56	0.97	มาก
7.ท่านมีการแก้ไขปัญหา ทรัพยากรน้ำ ของชุมชน โดยการปรับเปลี่ยน ระบบ โครงสร้างทางน้ำ ตามหลักของแนว ทางการบริหารการ จัดการน้ำที่ทาง เทศบาล ได้กำหนดขึ้น	45 (11.3)	168 (42.1)	111 (27.8)	55 (13.8)	20 (5.0)	3.40	1.02	มาก

ตารางที่ 3 (ต่อ)

แนวทาง การจัดการน้ำ	ระดับการมีส่วนร่วม					$\bar{X}$	S.D	แปล ผล
	มากที่สุด (ร้อยละ)	มาก (ร้อยละ)	ปานกลาง (ร้อยละ)	น้อย (ร้อยละ)	น้อย ที่สุด (ร้อยละ)			
8.ท่านได้รับ ผลประโยชน์จากการ พัฒนาและปรับปรุง แนวทางการ จัดการ น้ำในชุมชน	129 (32.3)	199 (49.9)	48 (12.0)	16 (4.0)	7 (1.8)	4.07	0.87	มาก
รวม						3.77	1.09	มาก

จากตารางที่ 3 พบว่าการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการน้ำลุ่มน้ำป่าสัก ตำบลตาลเดี่ยว อำเภอหล่มสัก จังหวัดเพชรบูรณ์ ในด้านแนวทางการจัดการน้ำ ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.77$, S.D. = 1.09) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย พบว่า ข้อที่ 8.ท่านได้รับผลประโยชน์จากการพัฒนาและปรับปรุงแนวทางการจัดการน้ำในชุมชน มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.07$, S.D. = 0.87) รองลงมาคือ ข้อที่ 5.ท่านมีส่วนร่วมในการวางแผนพัฒนาทรัพยากรน้ำและ เป็นผู้ร่วมดำเนินการในการปฏิบัติงานเกี่ยวกับแนวทางการบริหารจัดการน้ำในชุมชน มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.91$, S.D. = 0.83) และต่ำสุดคือ ข้อที่ 7.ท่านมีการแก้ไขปัญหาทรัพยากรน้ำของชุมชน โดยการปรับเปลี่ยนระบบโครงสร้างทางน้ำ ตามหลักของแนวทางการบริหารการจัดการน้ำที่ทางเทศบาลได้กำหนดขึ้น มีความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=3.40$, S.D. = 1.02)

3. การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการน้ำลุ่มน้ำป่าสัก ตำบลตาลเดี่ยว อำเภอหล่มสัก จังหวัดเพชรบูรณ์ในด้านการเข้าร่วมในกิจกรรมหรือโครงการ ปรากฏดังตารางที่ 4

ตารางที่ 4 แสดงจำนวนร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการน้ำลุ่มน้ำป่าสัก ตำบลตาลเดี่ยว อำเภอหล่มสัก จังหวัดเพชรบูรณ์ ในด้านการเข้าร่วมในกิจกรรมหรือโครงการ

การเข้าร่วมใน กิจกรรมหรือโครงการ	ระดับการมีส่วนร่วม					$\bar{X}$	S.D	แปล ผล
	มากที่สุด (ร้อยละ)	มาก (ร้อยละ)	ปานกลาง (ร้อยละ)	น้อย (ร้อยละ)	น้อย ที่สุด (ร้อยละ)			
9.ท่านให้ความสำคัญ กับการ ประชุมกลุ่ม ของหมู่บ้านที่เกี่ยวกับ การบริหารจัดการน้ำ	104 (26.1)	196 (49.1)	79 (19.8)	15 (3.8)	5 (1.3)	3.94	0.84	มาก

ตารางที่ 4 (ต่อ)

การเข้าร่วมใน กิจกรรมหรือโครงการ	ระดับการมีส่วนร่วม					$\bar{X}$	S.D	แปล ผล
	มากที่สุด (ร้อยละ)	มาก (ร้อยละ)	ปานกลาง (ร้อยละ)	น้อย (ร้อยละ)	น้อย ที่สุด (ร้อยละ)			
10.ท่านเข้าร่วมในการ กำหนด กฎเกณฑ์หรือ มาตรการการ บริหาร จัดการน้ำของชุมชน	84 (21.1)	194 (48.6)	95 (23.8)	22 (5.5)	4 (1.0)	3.83	0.85	มาก
11.ท่านเข้าร่วม ประชุม/ประชาคม เพื่อพิจารณาการ ตัดสินใจเลือก กิจกรรมในการแก้ไข ปัญหาการ จัดการน้ำ	100 (25.1)	193 (48.4)	72 (18.0)	28 (7.0)	6 (1.5)	3.88	0.91	มาก
รวม						3.88	0.69	มาก

จากตารางที่ 4 พบว่าการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการน้ำลุ่มน้ำป่าสัก ตำบลตาลเดี่ยว อำเภอหล่มสัก จังหวัดเพชรบูรณ์ ในด้านการเข้าร่วมในกิจกรรมหรือโครงการ ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 3.88 , S.D. = 0.69) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย พบว่า ข้อที่ 9. ท่านให้ความสำคัญกับการประชุมกลุ่มของหมู่บ้านที่เกี่ยวกับการบริหารจัดการน้ำ มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 3.94 , S.D. = 0.84) รองลงมาคือ ข้อที่ 11.ท่านเข้าร่วมประชุม/ประชาคม เพื่อพิจารณา 32 การตัดสินใจเลือกกิจกรรมในการแก้ไขปัญหาการจัดการน้ำ มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 3.88 , S.D. = 0.91) และต่ำสุดคือ ข้อที่ 10.ท่านเข้าร่วมในการกำหนดกฎเกณฑ์หรือมาตรการการบริหารจัดการน้ำของชุมชน มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 3.83 , S.D. = 0.85)

4. การมีส่วนร่วมของประชาชนในการ บริหารจัดการน้ำลุ่มน้ำป่าสัก ตำบลตาลเดี่ยว อำเภอหล่มสัก จังหวัดเพชรบูรณ์ในการรับรู้ข้อมูลข่าวสาร ปรากฏดังตารางที่ 5

ตารางที่ 5 แสดงจำนวนร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานการมีส่วนร่วมของประชาชน ในการบริหารจัดการน้ำลุ่มน้ำป่าสัก ตำบลตาลเดี่ยว อำเภอหล่มสัก จังหวัดเพชรบูรณ์ ในด้านการร่วมตัดสินใจ

การร่วมตัดสินใจ	ระดับความคิดเห็น					$\bar{X}$	S.D	แปลผล
	มากที่สุด (ร้อยละ)	มาก (ร้อยละ)	ปานกลาง (ร้อยละ)	น้อย (ร้อยละ)	น้อยที่สุด (ร้อยละ)			
12.ท่านมีส่วนร่วมศึกษาข้อมูล ในการบริหารจัดการน้ำของ ชุมชน	94 (23.6)	146 (36.6)	115 (28.8)	33 (8.3)	11 (2.8)	3.69	1.00	มาก
13.ท่านเคยมีส่วนร่วมในการศึกษาถึงสภาพปัญหาและ สาเหตุของปัญหาของการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำในการประชุมหรือสัมมนาอย่าง เป็นทางการ	74 (18.5)	162 (40.6)	107 (26.8)	49 (12.3)	7 (1.8)	3.61	0.97	มาก
14.เมื่อเหตุการณ์หรือปัญหาเกี่ยวกับสถานการณ์น้ำในพื้นที่ท่านมีส่วนร่วมที่จะรับรู้ถึงข้อเท็จจริงของปัญหาที่เกิดขึ้น	123 (30.8)	105 (26.3)	142 (35.6)	26 (6.5)	3 (0.8)	3.79	0.97	มาก
15.ท่านมีส่วนในการกำหนดแผนงานบริหารจัดการทรัพยากรน้ำในด้านต่างๆของชุมชน	133 (33.3)	98 (24.6)	102 (25.6)	59 (14.8)	7 (1.8)	3.72	1.12	มาก
16.ท่านมีส่วนร่วมในการคิดหา แนวทางที่จะช่วยแก้ไขปัญหาคือ เกิดขึ้น	97 (24.3)	139 (34.8)	85 (21.3)	59 (14.8)	19 (4.8)	3.59	1.4	มาก
รวม						3.68	0.76	มาก

จากตารางที่ 5 พบว่าการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการน้ำลุ่มน้ำป่าสัก ตำบลตาลเดี่ยว อำเภอหล่มสัก จังหวัดเพชรบูรณ์ ในด้านการร่วมตัดสินใจ ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 3.68 , S.D. = 0.76) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย พบว่า ข้อที่ 14.เมื่อเหตุการณ์หรือเกี่ยวกับสถานการณ์น้ำในพื้นที่ท่านมีส่วนร่วมที่จะรับรู้ถึงข้อเท็จจริงของปัญหาที่เกิดขึ้น มีความคิดเห็นอยู่

ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 3.79 , S.D. = 1.00) รองลงมาคือ ข้อที่ 12.ท่านมีส่วนร่วมศึกษาข้อมูลในการบริหารจัดการน้ำของชุมชน มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 3.69 , S.D. = 1.00) และต่ำสุดคือ ข้อที่ 16.ท่านมีส่วนร่วมในการคิดหาแนวทางที่จะช่วยแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 3.59 , S.D. = 1.14

5. การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการน้ำลุ่มน้ำป่าสัก ตำบลตาลเดี่ยว อำเภอหล่มสัก จังหวัดเพชรบูรณ์ในด้านด้านการติดตามและประเมินผลปรากฏดังตารางที่ 6

ตารางที่ 6 แสดงจำนวนร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการน้ำลุ่มน้ำป่าสัก ตำบลตาลเดี่ยว อำเภอหล่มสัก จังหวัดเพชรบูรณ์ ในด้านการติดตามและประเมินผล

การติดตามและ ประเมินผล	ระดับความคิดเห็น					$\bar{X}$	S.D	แปล ผล
	มากที่สุด (ร้อยละ)	มาก (ร้อยละ)	ปานกลาง (ร้อยละ)	น้อย (ร้อยละ)	น้อย ที่สุด (ร้อยละ)			
17.ท่านมีส่วนร่วมใน การสังเกตการบริหาร จัดการทรัพยากรน้ำ	147 (36.8)	143 (35.8)	88 (22.1)	11 (2.8)	10 (2.5)	4.01	0.96	มาก
18.ท่านมีส่วนร่วมใน ผลการ ดำเนินงานการ บริหารจัดการ ทรัพยากรน้ำทุก ขั้นตอน	54 (13.5)	166 (41.6)	102 (25.6)	60 (15.0)	17 (14.3)	3.45	1.03	มาก
19.ท่านมีส่วนร่วมใน การติดตาม ผลการ บริหารจัดการ ทรัพยากรน้ำ	114 (28.6)	161 (40.4)	88 (22.1)	24 (6.0)	12 (3.0)	3.85	0.99	มาก
20.ท่านมีส่วนร่วมใน รับทราบ ผลการ บริหารจัดการ ทรัพยากร น้ำ	87 (21.8)	105 (26.3)	132 (33.1)	68 (17.0)	7 (1.8)	3.49	1.06	มาก
รวม						3.70	0.73	มาก

จากตารางที่ 6 พบว่าการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการน้ำลุ่มน้ำป่าสัก ตำบล ตาลเดี่ยว อำเภอหล่มสัก จังหวัดเพชรบูรณ์ ในด้านการติดตามและประเมินผล ในภาพรวมอยู่ในระดับ มาก ($\bar{X}$ = 3.70 , S.D. = 0.73) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย พบว่า ข้อที่ 17 ท่านมีส่วนร่วมในการสังเกตการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 4.01 , S.D. = 0.96) รองลงมาคือ ข้อที่ 19.ท่านมีส่วนร่วมในการติดตามผลการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ มี ความ

คิดเห็นอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 3.85 , S.D. = 0.99) และต่ำสุดคือ ข้อที่ 18.ท่านมีส่วนร่วมในผลการดำเนินงานการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำทุกขั้นตอน มีความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}$ = 3.45 , S.D. = 1.03)

6. การมีส่วนร่วมของประชาชนในการ บริหารจัดการน้ำลุ่มน้ำป่าสัก ตำบลตาลเดี่ยว อำเภอหล่มสัก จังหวัดเพชรบูรณ์ในภาพรวม ปรากฏดังตารางที่ 7

ตารางที่ 7 แสดงจำนวนร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการน้ำลุ่มน้ำป่าสัก ตำบลตาลเดี่ยว อำเภอหล่มสัก จังหวัดเพชรบูรณ์ ในภาพรวม

การมีส่วนร่วม	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
การรับรู้ข้อมูลข่าวสาร	3.89	1.13	มาก
แนวทางการจัดการน้ำ	3.77	1.09	มาก
การเข้าร่วมในกิจกรรมหรือโครงการ	3.88	0.69	มาก
การร่วมตัดสินใจ	3.68	0.76	มาก
การติดตามและประเมินผล	3.70	0.73	มาก
รวม	รวม 3.77	0.59	มาก

จากตารางที่ 7 การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการน้ำลุ่มน้ำป่าสัก ตำบลตาลเดี่ยว อำเภอหล่มสัก จังหวัดเพชรบูรณ์ ในภาพรวมทุกด้านอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 3.77 , S.D. = 0.59) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย พบว่า ด้านที่ 1.การรับรู้ข้อมูลข่าวสาร มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 3.89 , S.D. = 1.13) รองลงมาคือ ด้านที่ 2.แนวทางการจัดการน้ำ มีความคิดเห็น อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 3.77, S.D. = 1.09) และต่ำสุดคือ ด้านที่ 4.การร่วมตัดสินใจมีความคิดเห็นอยู่ใน ระดับมาก ($\bar{X}$ = 3.68 , S.D. = 0.76)

อภิปรายผล

ผลการวิจัยพบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการน้ำลุ่มน้ำป่าสักโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงความตื่นตัวของประชาชนในพื้นที่ที่ประสบปัญหาอุทกภัยอย่างต่อเนื่อง ส่งผลให้เกิดการเรียนรู้และการปรับตัวของชุมชนในการจัดการทรัพยากรน้ำ ผลดังกล่าวสอดคล้องกับงานวิจัยของ สมศักดิ์ ศรีเอี่ยม (2561) ที่พบว่าชุมชนที่เผชิญปัญหาด้านทรัพยากรน้ำจะมีระดับการมีส่วนร่วมสูงขึ้น เนื่องจากประชาชนมีความตระหนักถึงผลกระทบโดยตรง นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับ Reed (2008) ที่อธิบายว่าการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติ

ด้านการรับรู้ข้อมูลข่าวสารมีระดับสูงสุด ซึ่งแสดงให้เห็นว่าประชาชนสามารถเข้าถึงข้อมูลเกี่ยวกับการจัดการน้ำได้อย่างทั่วถึง โดยเฉพาะผ่านเครือข่ายสังคมออนไลน์และสื่อชุมชน ผลการศึกษานี้สอดคล้องกับงานวิจัยของ นฤมล อินทร์ช่วย (2563) ที่พบว่าการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารผ่านเทคโนโลยีดิจิทัลช่วยเพิ่มระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในกิจกรรมสาธารณะ และยังสอดคล้องกับแนวคิดของสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ (2557) ที่ระบุว่าการสื่อสารข้อมูลอย่างโปร่งใสช่วยสร้างความเชื่อมั่นและส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชน

ด้านการมีส่วนร่วมในแนวทางการจัดการน้ำอยู่ในระดับมาก แสดงให้เห็นว่าประชาชนมีบทบาทในการเสนอแนวทางและร่วมวางแผนการจัดการน้ำในชุมชน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ บุญยัง วอนมะณี (2560) ที่พบว่าการมีส่วนร่วมในการวางแผนช่วยเพิ่มประสิทธิภาพของโครงการและลดความขัดแย้งในการใช้ทรัพยากร นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับแนวคิดการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำแบบบูรณาการ (IWRM) ที่เน้นการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนในการกำหนดแนวทางการจัดการน้ำ (Global Water Partnership, 2000)

ด้านการเข้าร่วมกิจกรรมหรือโครงการอยู่ในระดับมาก สะท้อนว่าประชาชนมีส่วนร่วมในกิจกรรมของชุมชนอย่างต่อเนื่อง เช่น การประชุม การกำหนดมาตรการ และการดำเนินกิจกรรมด้านการจัดการน้ำ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ พงศ์ศักดิ์ แสงสุวรรณ (2562) ที่พบว่าการมีส่วนร่วมในกิจกรรมชุมชนช่วยสร้างความเข้มแข็งและความร่วมมือในสังคม อีกทั้งยังช่วยพัฒนาศักยภาพของประชาชนในการจัดการทรัพยากรในระยะยาว

อย่างไรก็ตาม ด้านการร่วมตัดสินใจมีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด แม้ว่าจะอยู่ในระดับมาก แต่สะท้อนว่าประชาชนยังมีบทบาทในการตัดสินใจเชิงนโยบายค่อนข้างจำกัด ซึ่งอาจเกิดจากโครงสร้างการบริหารที่ยังคงเน้นบทบาทของภาครัฐเป็นหลัก ผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของ สุภาภรณ์ จันทร์ดี (2564) ที่พบว่าการมีส่วนร่วมของประชาชนในระดับการตัดสินใจยังคงเป็นข้อจำกัดสำคัญของการพัฒนาท้องถิ่นในประเทศไทย และสอดคล้องกับ Fung (2006) ที่ระบุว่าการมีส่วนร่วมในระดับการตัดสินใจเป็นระดับที่ต้องอาศัยการกระจายอำนาจและกลไกที่เอื้อต่อการมีส่วนร่วมอย่างแท้จริง

โดยสรุป ผลการวิจัยครั้งนี้สะท้อนให้เห็นว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการน้ำมีความเข้มแข็งในด้านการรับรู้ข้อมูล การเข้าร่วมกิจกรรม และการติดตามผล แต่ยังมีข้อจำกัดในด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ซึ่งจำเป็นต้องได้รับการส่งเสริมเพิ่มเติม โดยเฉพาะในด้านการกระจายอำนาจและการสร้างกลไกการมีส่วนร่วมที่แท้จริง เพื่อให้การบริหารจัดการน้ำเกิดความยั่งยืนในระยะยาว

ข้อเสนอแนะการวิจัย

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. หน่วยงานภาครัฐควรส่งเสริมช่องทางการสื่อสารข้อมูลข่าวสารด้านการบริหารจัดการน้ำให้มีความหลากหลายและเข้าถึงได้ง่ายมากยิ่งขึ้น เพื่อรักษาระดับการมีส่วนร่วมในด้านการรับรู้ข้อมูลข่าวสาร
2. ควรเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการตัดสินใจมากขึ้น เช่น การจัดเวทีประชาคม หรือการมีส่วนร่วมในคณะกรรมการบริหารจัดการน้ำระดับชุมชน

3. ควรสนับสนุนกิจกรรมการมีส่วนร่วมของประชาชนอย่างต่อเนื่อง เช่น การอนุรักษ์แหล่งน้ำ การจัดการน้ำชุมชน เพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชน

4. ควรพัฒนาระบบการติดตามและประเมินผลแบบมีส่วนร่วม เพื่อเพิ่มความโปร่งใสและประสิทธิภาพในการดำเนินงาน เนื่องจากการมีส่วนร่วมในขั้นตอนการติดตามและประเมินผลช่วยให้ประชาชนสามารถสะท้อนปัญหา ข้อจำกัด และผลกระทบที่เกิดขึ้นจริงในพื้นที่ได้อย่างตรงไปตรงมา ซึ่งข้อมูลดังกล่าวมีความสำคัญต่อการปรับปรุงแผนงานและมาตรการให้สอดคล้องกับสภาพแวดล้อมและความต้องการของชุมชนมากยิ่งขึ้น

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยในครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชน เช่น ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง
2. ควรใช้วิธีวิจัยแบบผสมผสาน (Mixed Methods) เพื่อให้ได้ข้อมูลเชิงลึกมากขึ้น โดยเฉพาะการสัมภาษณ์เชิงลึก
3. ควรขยายพื้นที่ศึกษาไปยังกลุ่มน้ำอื่น ๆ เพื่อศึกษาเปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วม
4. ควรศึกษาเชิงนโยบายเกี่ยวกับการกระจายอำนาจในการบริหารจัดการน้ำ
5. ควรศึกษาผลลัพธ์ระยะยาวของการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อความยั่งยืนของทรัพยากรน้ำ

เอกสารอ้างอิง

- กรมทรัพยากรน้ำ. (2551). *แผนการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ*. กรุงเทพฯ: กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม.
- โกวิท พวงงาม. (2553). *การจัดการท้องถิ่นและการมีส่วนร่วมของประชาชน*. กรุงเทพฯ: วิทยุชน.
- จินตวีร์ เกษมสุข. (2557). *แนวคิดการมีส่วนร่วมของประชาชน*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- นฤมล อินทร์ช่วย. (2563). การสื่อสารดิจิทัลกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในสังคมไทย. *วารสารนิเทศศาสตร์*, 38(2), 112–130.
- บุญยัง วอนมะณี. (2560). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการติดตามและประเมินผลโครงการพัฒนา. *วารสารการบริหารท้องถิ่น*, 10(2), 45–60.
- ปรีชา เปี่ยมพงศ์สานต์. (2556). *ประชาธิปไตยแบบมีส่วนร่วม*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- พงศ์ศักดิ์ แสงสุวรรณ. (2562). การมีส่วนร่วมของประชาชนกับการพัฒนาชุมชนอย่างยั่งยืน. *วารสารพัฒนาลัทธิ*, 21(1), 55–70.
- วีณา เทียงธรรม, สุนีย์ ลำคำปิ่น, & อาภาพร เผ่าวัฒนา. (2558). *การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนา*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- สมศักดิ์ ศรีเอี่ยม. (2561). การมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ. *วารสารสิ่งแวดล้อมศึกษา*, 19(1), 77–92.
- สุภาภรณ์ จันทร์ดี. (2564). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการตัดสินใจเชิงนโยบายระดับท้องถิ่น. *วารสาร*

- รัฐประศาสนศาสตร์, 19(3), 89–105.
- สุรชาติ บำรุงสุข. (2560). *การเมืองภาคประชาชนและการมีส่วนร่วม*. กรุงเทพฯ: สถาบันพระปกเกล้า.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ. (2557). *แนวทางการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี*. กรุงเทพฯ: ก.พ.ร.
- อคิน ระพีพัฒน์. (2547). *การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนา*. กรุงเทพฯ: ศูนย์ศึกษาเศรษฐศาสตร์การเมือง.
- Arnstein, S. R. (1969). A ladder of citizen participation. *Journal of the American Institute of Planners*, 35(4), 216–224.
- Baumgartner, T., & Pahl-Wostl, C. (2013). UN–Water and its role in global water governance. *Ecology and Society*, 18(3), 3. <https://doi.org/10.5751/ES-05564-180303>.
- Cohen, J. M., & Uphoff, N. T. (1980). Participation's place in rural development: Seeking clarity through specificity. *World Development*, 8(3), 213–235. [https://doi.org/10.1016/0305-750X\(80\)90011-X](https://doi.org/10.1016/0305-750X(80)90011-X).
- Creighton, J. L. (2005). *The public participation handbook: Making better decisions Through citizen involvement*. Jossey-Bass.
- Fung, A. (2006). Varieties of participation in complex governance. *Public Administration Review*, 66(S1), 66–75.
- Global Water Partnership. (2000). Integrated water resources management (TAC Background Papers No. 4).
- Global Water Partnership. (2004). *Catalyzing change: A handbook for developing integrated water resources management (IWRM) and water efficiency strategies*.
- Ostrom, E. (1990). *Governing the commons: The evolution of institutions for collective action*. Cambridge University Press.
- Reed, M. S. (2008). Stakeholder participation for environmental management: A literature review. *Biological Conservation*, 141(10), 2417–2431.

การศึกษาและพัฒนาแนวทางการขับเคลื่อนระบบการชำระเงินออนไลน์ผ่าน QR Code :
กรณีศึกษาโครงการธนาคารโค-กระบือเพื่อเกษตรกร ตามพระราชดำริ จังหวัดชัยภูมิ
Development of QR Code Payment Implementation: A Case Study of The
Royal-Initiated Cattle and Buffalo Bank, Chaiyaphum Province

อดิศร ชาทิสภาพ

Adisorn Chatsupap

ปศุสัตว์เขต 3

Regional Livestock Office 3

e-mail: rg03_nak@dld.go.th. โทร 0-4437155-3

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ คือ 1) เพื่อศึกษาระดับความคิดเห็นต่อการใช้ระบบการชำระเงินออนไลน์ผ่าน QR Code ในโครงการธนาคารโค-กระบือเพื่อเกษตรกรตามพระราชดำริ จังหวัดชัยภูมิ และ 2) เพื่อเสนอกลยุทธ์ในการขับเคลื่อนการชำระเงินออนไลน์ผ่าน QR Code ในโครงการธนาคารโค-กระบือ เพื่อเกษตรกรตามพระราชดำริ จังหวัดชัยภูมิ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาคือ เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการในจังหวัดชัยภูมิ จำนวน 160 คน ซึ่งได้มาจากการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นภูมิ (Stratified Sampling) โดยแบ่งตามพื้นที่ 16 อำเภอ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติร้อยละ และการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมด้วย SWOT Analysis ร่วมกับ TOWS Matrix

ผลการวิจัยพบว่า

1. เกษตรกรส่วนใหญ่ยังไม่เคยใช้ระบบการชำระเงินผ่าน QR Code แต่มีการรับรู้และมีทัศนคติเชิงบวกต่อการนำระบบมาใช้ โดยเห็นว่าระบบมีความสะดวกในระดับปานกลางถึงมาก และมีความเห็นด้วยต่อการนำระบบมาใช้ในระดับสูง ช่องทางการรับรู้ข้อมูลส่วนใหญ่มาจากธนาคารและหน่วยงานภาครัฐ อย่างไรก็ตาม พบปัญหาและอุปสรรคสำคัญ ได้แก่ อินเทอร์เน็ตไม่เสถียร การขาดอุปกรณ์สมาร์ทโฟน และความกังวลเกี่ยวกับความผิดพลาดของระบบ
2. ผลการวิเคราะห์เชิงกลยุทธ์พบว่า ควรมุ่งเน้นการพัฒนาระบบดิจิทัลให้มีความครบวงจร การพัฒนาทักษะดิจิทัลของเกษตรกร การจัดทำคู่มือและการฝึกอบรม รวมถึงการสร้างเชื่อมั่นในระบบ และการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานที่รองรับการใช้งาน เพื่อส่งเสริมให้เกิดการนำระบบการชำระเงินผ่าน QR Code ไปใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพและยั่งยืน

คำสำคัญ : การชำระเงินออนไลน์, QR Code, โครงการธนาคารโค-กระบือ, กลยุทธ์การขับเคลื่อน, จังหวัดชัยภูมิ

40

ABSTRACT

This research aimed to (1) examine farmers' opinions toward the use of QR Code-based online payment systems and (2) propose strategic approaches to promote the adoption of such systems in the Cattle and Buffalo Bank for Farmers Project in

Chaiyaphum Province. The sample consisted of 160 farmers participating in the project. Data were collected using a questionnaire and analyzed using descriptive statistics, including frequency, percentage, mean, and standard deviation. Additionally, SWOT and TOWS Matrix analyses were employed to formulate strategic recommendations.

The results revealed that most farmers had not previously used QR Code payment systems; however, they demonstrated a positive perception and attitude toward their adoption. The perceived convenience of the system was rated at a moderate to high level, and a high proportion of respondents agreed with its implementation. The primary sources of information were banks and government agencies. Nevertheless, several barriers were identified, including unstable internet connectivity, lack of smartphones, and concerns regarding system errors.

The strategic analysis suggested that efforts should focus on developing a comprehensive digital system, enhancing farmers' digital literacy, providing user-friendly manuals and training programs, strengthening trust in the system, and improving supporting infrastructure. These measures are essential to ensure effective and sustainable adoption of QR Code payment systems among farmers.

Keywords: Online Payment, QR Code, Cattle and Buffalo Bank Project, Driving Strategy, Chaiyaphum Province

บทนำ

การพัฒนาประเทศไทยในยุคดิจิทัลอยู่ภายใต้กรอบยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี และแผนพัฒนาดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม ซึ่งมุ่งเน้นการยกระดับภาครัฐสู่การเป็น “รัฐบาลดิจิทัล (Digital Government)” โดยให้ความสำคัญกับการนำเทคโนโลยีสารสนเทศและนวัตกรรมมาใช้ในการเพิ่มประสิทธิภาพการให้บริการประชาชน ความโปร่งใส และความรวดเร็วในการดำเนินงาน (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ, 2562) แนวทางดังกล่าวส่งผลให้หน่วยงานภาครัฐต้องปรับเปลี่ยนรูปแบบการดำเนินงานจากระบบดั้งเดิมไปสู่ระบบดิจิทัลอย่างเป็นรูปธรรม

กรมปศุสัตว์ในฐานะหน่วยงานหลักด้านการพัฒนาปศุสัตว์ ได้กำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนางานที่มุ่งเน้นการใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการให้บริการและสร้างความยั่งยืนแก่ภาคเกษตร (กองแผนงาน กรมปศุสัตว์, 2561) หนึ่งในโครงการสำคัญ คือ โครงการธนาคารโค-กระบือเพื่อเกษตรกร ตามพระราชดำริ ซึ่งมีบทบาทในการยกระดับคุณภาพชีวิตเกษตรกรผ่านการสนับสนุนทรัพยากรการผลิต อย่างไรก็ตาม กระบวนการดำเนินงานของโครงการ โดยเฉพาะการรับ-ชำระเงินในรูปแบบเงินสดยังคงมีข้อจำกัดในหลายประการ ได้แก่ ขั้นตอนการดำเนินงานที่ซับซ้อน ใช้ระยะเวลาประมาณ 3-7 วัน และมีความเสี่ยงด้านความปลอดภัยและความโปร่งใสในการจัดการทางการเงิน การนำระบบการชำระเงินออนไลน์ผ่าน QR Code ซึ่งเป็นเทคโนโลยีทางการเงิน (Financial Technology: FinTech) เข้ามาประยุกต์ใช้ในกระบวนการดำเนินงานของโครงการ จึงเป็นแนวทางสำคัญในการเพิ่มประสิทธิภาพการให้บริการ โดยสามารถลดระยะเวลาดำเนินการเหลือเพียง 1-3 วัน เพิ่มความสะดวก รวดเร็ว ลดต้นทุน

และเพิ่มความโปร่งใสในการตรวจสอบธุรกรรม อย่างไรก็ตาม การนำเทคโนโลยีดังกล่าวไปใช้ในบริบทของเกษตรกร ซึ่งมีความหลากหลายด้านอายุ ระดับการศึกษา และทักษะดิจิทัล อาจส่งผลกระทบต่อระดับการยอมรับและการใช้งานจริง

ดังนั้น การศึกษาครั้งนี้จึงมุ่งเน้นการศึกษาระดับความคิดเห็นของเกษตรกรต่อการใช้ระบบการชำระเงินออนไลน์ผ่าน QR Code เพื่อสะท้อนการรับรู้ การยอมรับ และข้อจำกัดในการใช้งานจริง ควบคู่กับการวิเคราะห์และพัฒนาแนวทางเชิงกลยุทธ์ในการขับเคลื่อนระบบดังกล่าวให้มีประสิทธิภาพและสอดคล้องกับบริบทของพื้นที่ศึกษา ทั้งนี้ ผลการศึกษาจะเป็นประโยชน์ต่อการกำหนดนโยบายและการพัฒนาระบบการให้บริการของภาครัฐในภาคเกษตรให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนผ่านสู่ยุคดิจิทัลอย่างยั่งยืน

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับความคิดเห็นต่อการใช้ระบบการชำระเงินออนไลน์ผ่าน QR Code ในโครงการธนาคารโค-กระบือเพื่อเกษตรกรตามพระราชดำริ จังหวัดชัยภูมิ
2. เพื่อเสนอกลยุทธ์ในการขับเคลื่อนการชำระเงินออนไลน์ผ่าน QR Code ในโครงการธนาคารโค-กระบือเพื่อเกษตรกรตามพระราชดำริ จังหวัดชัยภูมิ

การทบทวนวรรณกรรม

งานวิจัยเรื่อง การศึกษาและพัฒนาแนวทางการขับเคลื่อนระบบการชำระเงินออนไลน์ผ่าน QR Code : กรณีศึกษาโครงการธนาคารโค-กระบือเพื่อเกษตรกร ตามพระราชดำริ จังหวัดชัยภูมิ มีเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

1. ทฤษฎีการยอมรับเทคโนโลยี (Technology Acceptance Model: TAM) ซึ่งพัฒนาโดย Davis (1989) เป็นแบบจำลองเชิงทฤษฎีที่ได้รับการยอมรับอย่างกว้างขวางในการอธิบายกระบวนการตัดสินใจและพฤติกรรมการยอมรับเทคโนโลยีสารสนเทศของบุคคล โดย Davis มีทัศนะว่าพฤติกรรมการใช้งานเทคโนโลยีไม่ได้เกิดขึ้นโดยฉับพลัน แต่ถูกกำหนดโดยความตั้งใจเชิงพฤติกรรม (Behavioral Intention) ซึ่งได้รับอิทธิพลโดยตรงจากปัจจัยเชิงพุทธิปัญญา (Cognitive Determinants) หลัก 2 ประการ ดังนี้:

1.1 การรับรู้ประโยชน์ (Perceived Usefulness: PU) หมายถึง ระดับความเชื่อมั่นของบุคคลว่าการนำเทคโนโลยีหรือระบบสารสนเทศเฉพาะอย่างมาประยุกต์ใช้ จะส่งผลโดยตรงต่อการปรับปรุงประสิทธิภาพ (Performance) การเพิ่มประสิทธิผล (Effectiveness) หรือการลดระยะเวลาในการทำงาน ทั้งในบริบทของการทำงานและวิถีชีวิตประจำวัน ปัจจัยนี้ถือเป็นตัวพยากรณ์หลักที่ส่งผลต่อความตั้งใจในการใช้งานเทคโนโลยี

1.2 การรับรู้ความง่ายในการใช้งาน (Perceived Ease of Use: PEOU) หมายถึง ระดับความเชื่อของบุคคลที่ว่าการใช้งานเทคโนโลยีนั้น ๆ ปราศจากความยุ่งยากซับซ้อน และไม่ต้องอาศัยความพยายามเชิงประจักษ์ (Physical and Mental Effort) ในการเรียนรู้หรือควบคุมระบบมากเกินไป ทั้งนี้ Davis ได้ระบุความสัมพันธ์เชิงโครงสร้างว่า หากผู้ใช้งานรับรู้ว่ารบบมีความง่ายในการใช้งาน จะส่งผลทางบวกต่อการรับรู้ประโยชน์ (PU) และนำไปสู่ทัศนคติที่ดี (Attitude) จนเกิดเป็นความตั้งใจและการใช้งานจริงในที่สุด

แม้ว่าทฤษฎี TAM มีรากฐานมาจากทฤษฎีการกระทำด้วยเหตุผล (Theory of Reasoned Action: TRA) แต่สามารถนำมาอธิบายในบริบทของเทคโนโลยีโดยเฉพาะ ซึ่งช่วยให้สามารถพยากรณ์และอธิบายพฤติกรรมการยอมรับนวัตกรรมใหม่ ๆ ได้

2 ทฤษฎีการแพร่กระจายนวัตกรรม (Diffusion of Innovations Theory) Rogers (2003) อธิบายกระบวนการสื่อสารนวัตกรรมผ่านช่องทางต่าง ๆ ไปยังสมาชิกในระบบสังคมในช่วงเวลาหนึ่ง โดยมุ่งเน้นไปที่การวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่ออัตราการยอมรับ (Rate of Adoption) และขั้นตอนการตัดสินใจของบุคคล ดังนี้

2.1 คุณลักษณะของนวัตกรรมที่ส่งผลต่อการยอมรับ (Attributes of Innovation) Rogers เสนอว่าการที่นวัตกรรมจะได้รับการยอมรับอย่างรวดเร็วหรือไม่ ขึ้นอยู่กับการรับรู้ของผู้ใช้ใน 5 มิติหลัก ดังนี้:

- ความได้เปรียบเชิงเปรียบเทียบ (Relative Advantage) ระดับการรับรู้ว่าคุณนวัตกรรมใหม่มีความเหนือกว่าสิ่งที่ใช้อยู่เดิม ไม่ว่าจะเป็นด้านประสิทธิภาพ ประสิทธิผล หรือความคุ้มค่าเชิงเศรษฐกิจ (เช่น การใช้ QR Code เพื่อเพิ่มความรวดเร็วและความโปร่งใสในการทำธุรกรรมมากกว่าการใช้เงินสด)
- ความเข้ากันได้ (Compatibility) ระดับความสอดคล้องของนวัตกรรมกับค่านิยม ประสพการณ์ในอดีต และวิถีชีวิตปัจจุบันของผู้รับนวัตกรรม (เช่น ความง่ายในการปรับตัวของเกษตรกรต่อเทคโนโลยีดิจิทัล)
- ความซับซ้อน (Complexity) ระดับความยากในการทำความเข้าใจและการใช้งานนวัตกรรม หากนวัตกรรมมีความซับซ้อนสูงจะกลายเป็นอุปสรรคสำคัญต่อการยอมรับ โดยเฉพาะในกลุ่มผู้ใช้งานที่ขาดทักษะทางเทคนิคหรือผู้สูงอายุ
- การทดลองใช้ (Trialability) ระดับที่นวัตกรรมสามารถนำไปทดลองใช้งานในวงจำกัดได้ ก่อนการตัดสินใจขั้นสุดท้าย ซึ่งการฝึกอบรมหรือการสาธิตการใช้งานมีส่วนช่วยลดความเสี่ยงและความกังวลของผู้ใช้
- การสังเกตเห็นผลลัพธ์ (Observability): ระดับที่ผลลัพธ์จากการใช้งานนวัตกรรมสามารถมองเห็นได้ชัดเจนโดยผู้อื่น ซึ่งผลลัพธ์เชิงบวกที่ประจักษ์แก่สายตาจะช่วยกระตุ้นให้เกิดการยอมรับในวงกว้างเร็วขึ้น

2.2 กระบวนการตัดสินใจยอมรับนวัตกรรม (Innovation-Decision Process) Rogers อธิบายว่าบุคคลจะมีกระบวนการทางพุทธิปัญญาและพฤติกรรมผ่าน 5 ขั้นตอนหลัก ดังนี้:

- ขั้นความรู้ (Knowledge) บุคคลได้รับข้อมูลและทำความเข้าใจเกี่ยวกับหลักการทำงานของนวัตกรรม
- ขั้นการโน้มน้าว (Persuasion) บุคคลเริ่มสร้างทัศนคติ (เชิงบวกหรือเชิงลบ) ต่อนวัตกรรมโดยอาศัยข้อมูลและการประเมินคุณลักษณะต่าง ๆ
- ขั้นการตัดสินใจ (Decision) บุคคลเลือกที่จะยอมรับ (Adopt) หรือปฏิเสธ (Reject) นวัตกรรมนั้น ๆ
- ขั้นการนำไปปฏิบัติ (Implementation) การนำนวัตกรรมมาประยุกต์ใช้ในการดำเนินงานหรือชีวิตจริง ซึ่งอาจมีการปรับเปลี่ยนให้เหมาะสมกับบริบท

- ขั้นตอนการยืนยัน (Confirmation) การแสวงหาข้อมูลสนับสนุนเพื่อยืนยันว่าการตัดสินใจเลือกนวัตกรรมนั้นถูกต้อง และพิจารณาว่าจะใช้งานนวัตกรรมนั้นอย่างต่อเนื่องหรือไม่

3. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

กิตติพงษ์ สุพรรณ และคณะ (2565) ได้ศึกษาแนวทางการยกระดับเกษตรกรสู่ยุคดิจิทัล โดยชี้ให้เห็นว่าการสร้างกลไกการขับเคลื่อน (Driving Mechanism) ที่มีประสิทธิภาพต้องอาศัยการสนับสนุนจากเจ้าหน้าที่ของรัฐในการเป็นพี่เลี้ยง (Coaching) และการผลิตสื่อคู่มือที่เข้าใจง่าย

พรไพลิน อัมพลิน (2560) ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อความตั้งใจและการใช้ระบบการชำระเงินด้วยคิวอาร์โค้ด ของประชาชนในกรุงเทพมหานคร พบว่า (1) การรับรู้ความสะดวกและความรวดเร็วส่งผลทางบวกต่อความคาดหวังด้านความพยายามในการใช้และด้านผลการทำงาน (2) ความคาดหวังด้านความพยายามในการใช้และคุณค่าด้านราคา และอิทธิพลทางสังคมส่งผลทางบวกต่อความตั้งใจใช้ระบบ (3) ความตั้งใจใช้ระบบและเงื่อนไขความสะดวกส่งผลทางบวกต่อการใช้งานระบบการชำระเงินด้วยคิวอาร์โค้ด

ธีรวัตร อมรัตน์กิจ (2560) ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อความตั้งใจในการใช้บริการ QR Code Payment ผ่าน Mobile Banking ในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล ผลการวิจัยการศึกษาพบว่าปัจจัยที่มีผลต่อความตั้งใจในการใช้บริการ QR Code Payment ผ่าน Mobile Banking ในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล ได้แก่การรับรู้ถึงประโยชน์ที่ได้รับ การรับรู้ถึงความง่ายในการใช้งาน และปัจจัยการส่งเสริมการตลาด

Oliveira et al. (2016) ศึกษาการยอมรับการชำระเงินผ่านโทรศัพท์มือถือ โดยศึกษากับผู้บริโภคทั่วไปที่มีโอกาสเข้าถึงเทคโนโลยีและการชำระเงินผ่านอุปกรณ์เคลื่อนที่ (Mobile Payment) ประเทศโปรตุเกส ผลการศึกษาพบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อการยอมรับการชำระเงินผ่านโทรศัพท์มือถือ คือ (1) การรับรู้ความง่ายในการใช้งาน (Effort Expectancy) มีผลอย่างมากต่อการยอมรับ หากระบบใช้งานไม่ยุ่งยาก ผู้ใช้จะยอมรับได้เร็วขึ้น (2) อิทธิพลทางสังคม (Social Influence) การแนะนำจากคนรอบข้างหรือความนิยมในสังคมมีผลต่อการตัดสินใจใช้ (3) คุณค่าที่ได้รับเมื่อเทียบกับราคา (Price Value) ผู้ใช้จะพิจารณาว่าความสะดวกที่ได้รับคุ้มค่างบค่าบริการหรือค่าอุปกรณ์ที่ต้องเสียไปหรือไม่ (4) ความสะดวกในการใช้งาน (Facilitating Conditions) สภาพแวดล้อมที่เอื้ออำนวย เช่น สัญญาณอินเทอร์เน็ต หรือการสนับสนุนจากหน่วยงาน ส่งผลต่อการยอมรับ และ (5) ความสร้างสรรค์ส่วนบุคคลในด้านไอที (Personal Innovativeness in IT) เป็นปัจจัยสำคัญที่สุดอย่างหนึ่ง โดยพบว่าคนที่เปิดรับเทคโนโลยีใหม่ๆ จะมีแนวโน้มยอมรับการชำระเงินผ่านมือถือได้สูงกว่าคนอื่น

ระเบียบวิธีวิจัย

44

การศึกษานี้มีระเบียบวิธีวิจัยดังนี้

1. ประชากรที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ เกษตรกรผู้เลี้ยงโค-กระบือ ในโครงการธนาคารโค-กระบือเพื่อเกษตรกร ตามพระราชดำริ ใน 16 อำเภอ ของจังหวัดชัยภูมิ

2. การสุ่มตัวอย่างใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นภูมิ (Stratified Sampling) ซึ่งเป็นวิธีการสุ่มที่แบ่งประชากรออกเป็นกลุ่มย่อย (Strata) ที่มีลักษณะร่วมกันก่อน แล้วจึงทำการสุ่มตัวอย่างภายในแต่ละชั้นเพื่อให้กลุ่มตัวอย่างมีความเป็นตัวแทนของประชากรอย่างครอบคลุม และช่วยลดความคลาดเคลื่อนของการสุ่มตัวอย่าง (Sampling Error) (Cochran, 1977; Krejcie & Morgan, 1970) ทั้งนี้ มีวิธีการดังนี้

2.1 การกำหนดชั้นภูมิ (Stratification) ผู้วิจัยกำหนด “อำเภอ” ในจังหวัดชัยภูมิเป็นหน่วยของการแบ่งชั้นภูมิ เนื่องจากอำเภอเป็นหน่วยพื้นที่ทางการบริหารที่สะท้อนความแตกต่างด้านบริบททางสังคม เศรษฐกิจ และการเข้าถึงบริการของเกษตรกร ซึ่งอาจส่งผลต่อความคิดเห็นและพฤติกรรมการใช้เทคโนโลยีการชำระเงินจังหวัดชัยภูมิประกอบด้วย 16 อำเภอ ได้แก่ อำเภอเมืองชัยภูมิ อำเภอบ้านเขว้า อำเภอกอนสวรรค์ อำเภอเกษตรสมบูรณ์ อำเภอหนองบัวแดง อำเภอจัตุรัส อำเภอบำเหน็จณรงค์ อำเภอหนองบัวระเหว อำเภอเทพสถิต อำเภอภูเขียว อำเภอบ้านแท่น อำเภอแก้งคร้อ อำเภอกอนสาร อำเภอภักดีชุมพล อำเภอเนินสง่า และอำเภอซับใหญ่ ดังนั้น ประชากรถูกแบ่งออกเป็น 16 ชั้นภูมิ ตามจำนวนอำเภอ

2.2 การกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างในแต่ละชั้นภูมิ การศึกษานี้ใช้วิธีการจัดสรรตัวอย่างแบบเท่ากัน (Equal Allocation) โดยกำหนดจำนวนกลุ่มตัวอย่างในแต่ละอำเภอเท่ากัน คือ อำเภอละ 10 คน รวมทั้งสิ้น 160 คนการจัดสรรตัวอย่างแบบเท่ากันเหมาะสำหรับการเปรียบเทียบข้อมูลระหว่างกลุ่ม (Comparative Analysis) เนื่องจากทำให้แต่ละชั้นภูมิมีขนาดตัวอย่างที่สมดุล อย่างไรก็ตาม วิธีดังกล่าวอาจไม่สะท้อนสัดส่วนที่แท้จริงของประชากรในแต่ละอำเภอ (Disproportionate Stratified Sampling) ซึ่งผู้วิจัยพิจารณาเลือกใช้เพื่อเพิ่มความชัดเจนในการวิเคราะห์เชิงเปรียบเทียบ (Cochran, 1977)

2.3 การสุ่มตัวอย่างภายในชั้นภูมิ ภายในแต่ละอำเภอ ผู้วิจัยใช้วิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) โดยดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

1. จัดทำรายชื่อเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการธนาคารโค-กระบือเพื่อเกษตรกรในแต่ละอำเภอ (Sampling Frame)
 2. กำหนดหมายเลขให้กับเกษตรกรแต่ละราย
 3. ใช้วิธีการสุ่มโดยการจับฉลาก เพื่อคัดเลือกตัวอย่างจำนวน 10 คนต่ออำเภอ
 4. ตรวจสอบความครบถ้วนของข้อมูลและดำเนินการเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง
- วิธีการดังกล่าวช่วยให้ตัวอย่างที่ได้มีโอกาสถูกเลือกเท่าเทียมกัน และลดอคติจากผู้วิจัย (Researcher Bias) (Etikan & Bala, 2017)

3. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล คือ แบบสอบถามปลายปิด (Close-Ended Questions)
4. การเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพเพื่อนำเสนอกลยุทธ์ในการขับเคลื่อนการชำระเงินออนไลน์ผ่าน QR Code ในโครงการธนาคารโค-กระบือ เพื่อเกษตรกรตามพระราชดำริ จังหวัดชัยภูมิ ดำเนินการโดยใช้เทคนิค SWOT Analysis

5. การวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) ได้แก่ ร้อยละ

ผลการวิจัย

1. ระดับความคิดเห็นต่อการใช้ระบบการชำระเงินออนไลน์ผ่าน QR Code ในโครงการธนาคารโค-กระบือเพื่อเกษตรกรตามพระราชดำริ จังหวัดชัยภูมิ ปรากฏผลดังนี้

- 1.1 ระดับความคิดเห็นด้านการรู้จักและเคยใช้ระบบ QR Code Payment ในการทำธุรกรรมทางการเงิน ปรากฏผลดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 แสดงการรู้จักและเคยใช้ระบบ QR Code Payment ในการทำธุรกรรมทางการเงินของ ผู้ตอบแบบสอบถาม

ระดับการรู้จักและเคยใช้ระบบ QR Code Payment	จำนวน (คน)	ร้อยละ
รู้จักและเคยใช้	46	28.75
รู้จักแต่ไม่เคยใช้	56	35.00
ไม่รู้จักและไม่เคยใช้	58	36.25
รวม	160	100

จากตารางที่ 1 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถาม ไม่รู้จักและไม่เคยใช้ระบบ QR Code Payment คิดเป็นร้อยละ 36.25 รู้จักแต่ไม่เคยใช้ระบบ QR Code Payment คิดเป็นร้อยละ 35.00 และ รู้จักและเคยใช้ระบบ QR Code Payment คิดเป็นร้อยละ 28.75

1.2 ระดับความคิดเห็นด้านช่องทางที่ทำให้ผู้ตอบแบบสอบถามรู้จัก เคยได้ยินระบบ QR Code Payment ในการ ทำธุรกรรมทางการเงิน โดยผู้ตอบแบบสอบถามสามารถเลือกคำตอบได้มากกว่า 1 คำตอบ ปรากฏผลดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 แสดงความคิดเห็นด้านช่องทางที่ทำให้ผู้ตอบแบบสอบถามรู้จัก เคยได้ยินระบบ QR Code Payment ในการทำธุรกรรมทางการเงิน

แหล่งช่องทาง	ร้อยละ (เทียบกับจำนวนผู้ตอบ)
ธนาคาร	48.75
หน่วยงานรัฐ	31.25
สื่อออนไลน์	8.13
ญาติ/เพื่อน	11.87
รวม	100.00

จากตารางที่ 2 พบว่า ช่องทางที่ทำให้ผู้ตอบแบบสอบถามรู้จัก เคยได้ยินระบบ QR Code Payment ในการทำธุรกรรมทางการเงินมาจาก ธนาคาร ร้อยละ 48.75 จากหน่วยงานรัฐ ร้อยละ 31.25 จากสื่อออนไลน์ ร้อยละ 8.13 และจากญาติหรือเพื่อน ร้อยละ 11.87

3. ปัญหาการใช้ประโยชน์ระบบการให้บริการออนไลน์ (E-Services) บนเว็บไซต์ของสำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดสงขลา พบปัญหาดังนี้

1.3 ระดับความคิดเห็นด้านความสะดวกในการใช้ QR Code Payment เพื่อชำระเงิน 46
ปรากฏผลดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 แสดงความคิดเห็นด้านความสะดวกในการใช้ QR Code Payment เพื่อชำระเงิน

ระดับความคิดเห็น	จำนวน (คน)	ร้อยละ
สะดวกมากที่สุด	35	21.88
สะดวกมาก	47	29.38
สะดวกปานกลาง	53	33.13
สะดวกเล็กน้อย	7	4.39
ไม่สะดวก	18	11.22
รวม	160	100.00

จากตารางที่ 3 พบว่า หากมีการนำระบบ QR Code Payment มาใช้ ผู้ตอบแบบสอบถามมีความเห็นว่าจะได้รับความสะดวกมากที่สุด ร้อยละ 21.88 สะดวกมาก ร้อยละ 29.38 สะดวกปานกลาง ร้อยละ 33.13 สะดวกเล็กน้อย ร้อยละ 4.39 และไม่สะดวกเลย ร้อยละ 11.25

1.4 ระดับความคิดเห็นด้านปัญหาที่คาดว่าจะเกิดขึ้นหากมีการนำระบบ QR Code Payment มาใช้ โดยผู้ตอบแบบสอบถามสามารถเลือกคำตอบได้มากกว่า 1 คำตอบ ปรากฏผลดังตารางที่ 4

ตารางที่ 4 ระดับความคิดเห็นด้านปัญหาที่คาดว่าจะเกิดขึ้นหากมีการนำระบบ QR Code Payment มาใช้

ประเด็นปัญหา	ร้อยละ
ไม่มีสมาร์ทโฟน	20.82
อินเทอร์เน็ตไม่เสถียร	33.44
อาจเกิดข้อผิดพลาดในระบบ	20.82
ไม่เข้าใจวิธีใช้	15.70
ระบบลំบ่อม	9.22
รวม	100

จากตารางที่ 4 พบว่า หากมีการนำระบบ QR Code Payment มาใช้ ผู้ตอบแบบสอบถามเห็นว่าจะมีปัญหาเรื่องของการไม่มีสมาร์ทโฟน ร้อยละ 20.82 ปัญหาด้านอินเทอร์เน็ตไม่เสถียร ร้อยละ 33.45 ปัญหาด้านอาจเกิดความผิดพลาดในระบบร้อยละ 20.82 ปัญหาด้านไม่เข้าใจวิธีการใช้งาน ร้อยละ 15.70 และปัญหาด้านระบบอาจลំบ่อมร้อยละ 9.22

1.5 ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับการนำระบบ QR Code Payment มาใช้ ปรากฏผลดังตารางที่ 5

ตารางที่ 5 แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการนำระบบ QR Code Payment มาใช้

ระดับความคิดเห็น	จำนวน (คน)	ร้อยละ
เห็นด้วย	115	71.87
ไม่เห็นด้วย	45	28.13
รวม	160	100

จากตารางที่ 5 พบว่า หากมีการนำระบบ QR Code Payment มาใช้ ผู้ตอบแบบสอบถามเห็นด้วย ร้อยละ 71.87 และไม่เห็นด้วย ร้อยละ 28.13

2. จากการวิเคราะห์ SWOT เพื่อกำหนดกลยุทธ์ในการขับเคลื่อนการชำระเงินออนไลน์ผ่าน QR Code ในโครงการธนาคารโค-กระบือ เพื่อเกษตรกรตามพระราชดำริ จังหวัดชัยภูมิ ปรากฏผล ดังนี้

2.1 จุดแข็ง (Strengths: S) ผลการศึกษาพบว่า หน่วยงานมีความพร้อมด้านนโยบายและโครงสร้างพื้นฐานค่อนข้างสูง กล่าวคือ ผู้บริหารระดับสูงให้ความสำคัญกับการนำเทคโนโลยีมาใช้ในการปฏิบัติงาน มีหน่วยงานด้านเทคโนโลยีสารสนเทศรองรับ และมีโครงข่ายอินเทอร์เน็ตครอบคลุมทั่วประเทศ รวมถึงมีแผนสนับสนุนการพัฒนาด้านเทคโนโลยีอย่างต่อเนื่อง ปัจจัยเหล่านี้สะท้อนถึง “ศักยภาพภายในองค์กร” ที่เอื้อต่อการพัฒนาระบบการชำระเงินออนไลน์ให้เกิดขึ้นได้จริง

2.2 จุดอ่อน (Weaknesses: W) แม้องค์กรจะมีความพร้อมเชิงนโยบาย แต่ยังพบข้อจำกัดด้านทรัพยากร เช่น งบประมาณไม่เพียงพอ บุคลากรด้านเทคโนโลยีมีจำนวนจำกัด และขาดความเชี่ยวชาญในการใช้ระบบอิเล็กทรอนิกส์ในระดับพื้นที่ รวมถึงอุปกรณ์ที่ใช้ยังล้าสมัย ปัจจัยเหล่านี้เป็นอุปสรรคสำคัญต่อการนำระบบดิจิทัลไปใช้ให้เกิดประสิทธิภาพอย่างเต็มที่

2.3 โอกาส (Opportunities: O) จากบริบทภายนอก พบว่า นโยบายภาครัฐให้ความสำคัญกับการพัฒนาดิจิทัลอย่างต่อเนื่อง เทคโนโลยีมีการพัฒนาอย่างรวดเร็ว และผู้มีส่วนได้ส่วนเสียเริ่มมีการเข้าถึงเทคโนโลยีมากขึ้น นอกจากนี้ การเพิ่มขึ้นของผลผลิตโค-กระบือยังส่งผลให้มีธุรกรรมทางการเงินเพิ่มขึ้น ซึ่งเป็นโอกาสในการนำระบบ QR Code มาใช้เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการจัดการ

2.4 อุปสรรค (Threats: T) อุปสรรคสำคัญ ได้แก่ เกษตรกรบางส่วนยังขาดความรู้และทักษะด้านเทคโนโลยีดิจิทัล และมีความกังวลเกี่ยวกับความปลอดภัยของระบบ รวมถึงความเสี่ยงจากอาชญากรรมทางเทคโนโลยี ซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อระดับความเชื่อมั่นในการใช้งาน

3. กลยุทธ์ในการขับเคลื่อนการชำระเงินออนไลน์ผ่าน QR Code ในโครงการธนาคารโค-กระบือ เพื่อเกษตรกรตามพระราชดำริ จังหวัดชัยภูมิ จากการวิเคราะห์ SWOT ข้างต้น ผู้วิจัยได้นำมาพัฒนาเป็นแนวทางเชิงกลยุทธ์โดยใช้ TOWS Matrix ซึ่งสามารถจำแนกออกเป็น 4 ประเภท ดังนี้

3.1 กลยุทธ์เชิงรุก (SO Strategy) เป็นการใชจุดแข็งขององค์กรร่วมกับโอกาสจากภายนอก เพื่อพัฒนาระบบอย่างเต็มศักยภาพ เนื่องจากองค์กรมีความพร้อมด้านนโยบาย เทคโนโลยี และโครงสร้างพื้นฐาน ประกอบกับบริบทภายนอกที่เอื้อต่อการพัฒนาดิจิทัล จึงสามารถพัฒนาระบบการบริหาร

จัดการโครงการให้เป็นระบบดิจิทัลครบวงจร เช่น การพัฒนาระบบชำระเงินออนไลน์ การเชื่อมโยงฐานข้อมูล และการให้บริการออนไลน์ด้านปศุสัตว์ ตัวอย่างโครงการ เช่น โครงการพัฒนาระบบบริหารจัดการโครงการธนาคารโค-กระบือแบบดิจิทัล โครงการพัฒนาระบบบริการปศุสัตว์ออนไลน์

3.2 กลยุทธ์เชิงป้องกัน (ST Strategy) เป็นการใช้องค์กรเพื่อรับมือกับอุปสรรคจากภายนอก แม้เกษตรกรบางส่วนยังขาดความรู้ด้านเทคโนโลยี แต่หน่วยงานสามารถใช้ศักยภาพด้านบุคลากรและโครงสร้างพื้นฐานในการพัฒนาองค์ความรู้และสร้างความเข้าใจให้กับผู้ใช้งาน เพื่อเพิ่มความเชื่อมั่นในการใช้ระบบ ตัวอย่างโครงการ เช่น โครงการฝึกอบรมเจ้าหน้าที่ด้านระบบดิจิทัล โครงการผลิตสื่อประชาสัมพันธ์และคู่มือการใช้งาน QR Code

3.3 กลยุทธ์เชิงแก้ไข (WO Strategy) เป็นการใช้โอกาสจากภายนอกมาช่วยแก้ไขจุดอ่อนภายในองค์กร การสนับสนุนจากนโยบายภาครัฐและความก้าวหน้าของเทคโนโลยีสามารถนำมาใช้ในการพัฒนาศักยภาพขององค์กร เช่น การจัดหาอุปกรณ์ที่ทันสมัย และการพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ด้านดิจิทัลมากขึ้น ตัวอย่างโครงการ เช่น โครงการจัดหาอุปกรณ์เทคโนโลยีที่ทันสมัย โครงการพัฒนาทักษะดิจิทัลของบุคลากร

3.4 กลยุทธ์เชิงรับ (WT Strategy) เป็นการลดจุดอ่อนและหลีกเลี่ยงอุปสรรค เนื่องจากเกษตรกรบางส่วนยังไม่ยอมรับเทคโนโลยี และมีข้อจำกัดด้านความรู้ จึงจำเป็นต้องสร้างความเข้าใจ ปรับทัศนคติ และส่งเสริมความร่วมมือกับหน่วยงานภายนอก เพื่อช่วยสนับสนุนการนำเทคโนโลยีไปใช้ ตัวอย่างโครงการ เช่น โครงการส่งเสริมความรู้และปรับทัศนคติด้านดิจิทัลของเกษตรกร โครงการบูรณาการความร่วมมือกับหน่วยงานด้านเทคโนโลยี

อภิปรายผล

1. จากผลการวิจัยพบว่าเกษตรกรยังไม่เคยใช้ระบบการชำระเงินผ่าน QR Code แต่มีการรับรู้และมีทัศนคติในเชิงบวกต่อการนำระบบมาใช้ โดยเห็นว่าระบบมีความสะดวกในระดับปานกลางถึงมาก และมีสัดส่วนของผู้ที่เห็นด้วยต่อการนำระบบมาใช้ในระดับสูง สะท้อนให้เห็นว่าแม้ผู้ใช้งานยังขาดประสบการณ์ตรง แต่มีแนวโน้มเปิดรับเทคโนโลยีดังกล่าวในอนาคต ผลการศึกษานี้สามารถอธิบายได้ด้วยทฤษฎีการยอมรับเทคโนโลยี (Technology Acceptance Model: TAM) ของ Davis (1989) ซึ่งระบุว่าการที่บุคคลจะยอมรับเทคโนโลยีนั้นขึ้นอยู่กับ การรับรู้ประโยชน์ (Perceived Usefulness) และการรับรู้ความง่ายในการใช้งาน (Perceived Ease of Use) โดยผลการวิจัยพบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่รับรู้ว่าการใช้ระบบ QR Code มีความสะดวก ซึ่งสะท้อนถึงการรับรู้ความง่ายในการใช้งาน และส่งผลเชิงบวกต่อทัศนคติและความตั้งใจในการใช้งานในอนาคต นอกจากนี้ ผลการวิจัยยังสอดคล้องกับแนวคิดการแพร่กระจายนวัตกรรมของ Rogers (2003) ในประเด็นคุณลักษณะของนวัตกรรม โดยเฉพาะด้านความได้เปรียบเชิงเปรียบเทียบ (Relative Advantage) และความซับซ้อน (Complexity) กล่าวคือ การที่ผู้ใช้งานรับรู้ว่าการใช้ระบบมีความสะดวก รวดเร็ว และมีประสิทธิภาพมากกว่าวิธีการเดิม จะช่วยเพิ่มโอกาสในการยอมรับนวัตกรรม ในขณะที่การรับรู้ว่าการใช้ระบบไม่ซับซ้อนจะช่วยลดอุปสรรคในการใช้งาน

ผลการศึกษาดังกล่าวยังสอดคล้องกับงานวิจัยของธีรวัตร อมรรัตน์กิจ (2560) และ Oliveira et al. (2016) ที่พบว่าการรับรู้ประโยชน์และความง่ายในการใช้งานเป็นปัจจัยสำคัญที่มีอิทธิพลต่อความตั้งใจให้บริการชำระเงินผ่าน QR Code และ Mobile Payment ดังนั้น แม้การใช้งานจริงยังไม่แพร่หลาย แต่

การที่เกษตรกรมีการรับรู้เชิงบวกต่อระบบ ถือเป็นพื้นฐานสำคัญในการผลักดันการนำเทคโนโลยีไปใช้ในอนาคต

2. กลยุทธ์ในการขับเคลื่อนการชำระเงินออนไลน์ผ่าน QR Code จากผลการวิเคราะห์เชิงกลยุทธ์ด้วย SWOT และ TOWS Matrix พบว่า หน่วยงานมีจุดแข็งด้านนโยบายและโครงสร้างพื้นฐานทางเทคโนโลยีที่เอื้อต่อการพัฒนาระบบ ขณะที่จุดอ่อนสำคัญคือข้อจำกัดด้านงบประมาณ บุคลากร และอุปกรณ์ รวมถึงอุปสรรคจากภายนอก ได้แก่ ทักษะดิจิทัลของเกษตรกรและความกังวลด้านความปลอดภัยของระบบ เมื่อพิจารณาผลการวิเคราะห์ดังกล่าวร่วมกับทฤษฎี จะพบว่ากลยุทธ์ที่ผู้วิจัยเสนอมีความสอดคล้องกับกรอบแนวคิดด้านการยอมรับเทคโนโลยีและการแพร่กระจายนวัตกรรม กล่าวคือ กลยุทธ์เชิงรุก (SO) ที่มุ่งพัฒนาระบบดิจิทัลครบวงจร เป็นการเสริมสร้างการรับรู้ประโยชน์ (Perceived Usefulness) ขณะที่กลยุทธ์เชิงป้องกัน (ST) และเชิงแก้ไข (WO) เช่น การฝึกอบรม การจัดทำคู่มือ และการพัฒนาทักษะดิจิทัลของผู้ใช้งาน เป็นการลดความซับซ้อน (Complexity) และเพิ่มความง่ายในการใช้งาน (Perceived Ease of Use) ในขณะเดียวกัน กลยุทธ์เชิงรับ (WT) ที่เน้นการสร้างเชื่อมั่นและความปลอดภัยของระบบ ยังสอดคล้องกับแนวคิดด้านความเชื่อมั่น (Trust) และเงื่อนไขสนับสนุน (Facilitating Conditions) ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญต่อการใช้งานเทคโนโลยีทางการเงิน โดยเฉพาะในบริบทของเกษตรกรที่อาจมีข้อจำกัดด้านทักษะและการเข้าถึงเทคโนโลยี

นอกจากนี้ แนวทางการส่งเสริมการเรียนรู้และการสนับสนุนจากหน่วยงานรัฐยังสอดคล้องกับงานวิจัยของกิตติพงษ์ สุพรรณ และคณะ (2565) ที่ชี้ให้เห็นว่าการขับเคลื่อนเกษตรกรสู่ยุคดิจิทัลจำเป็นต้องมีการพัฒนาองค์ความรู้ การฝึกอบรม และการสนับสนุนอย่างต่อเนื่องจากภาครัฐ ดังนั้น กลยุทธ์ที่นำเสนอจึงมีความครอบคลุมทั้งด้านเทคโนโลยี บุคลากร และผู้ใช้งาน ซึ่งสอดคล้องกับทั้งกรอบแนวคิดเชิงทฤษฎีและผลการวิจัยเชิงประจักษ์ อันจะนำไปสู่การขับเคลื่อนระบบการชำระเงินผ่าน QR Code ให้สามารถนำไปใช้ได้จริงและเกิดความยั่งยืนในภาคเกษตร

ข้อเสนอแนะการวิจัย

ข้อเสนอแนะสำหรับการนำไปใช้ประโยชน์

จากผลการวิจัยที่พบว่าเกษตรกรมีทัศนคติเชิงบวกต่อระบบ QR Code แต่ยังมีข้อจำกัดด้านการใช้งานจริง ทั้งในด้านทักษะดิจิทัล อุปกรณ์ และโครงสร้างพื้นฐาน จึงมีข้อเสนอแนะเพื่อการนำไปใช้ดังนี้

1. หน่วยงานภาครัฐควรส่งเสริมการอบรมและพัฒนาทักษะดิจิทัล ควรจัดอบรมเชิงปฏิบัติการเกี่ยวกับการใช้ระบบ QR Code Payment ให้กับเกษตรกรอย่างต่อเนื่อง โดยเน้นการใช้งานจริง เข้าใจง่าย และสอดคล้องกับบริบทของผู้ใช้งาน เพื่อช่วยลดความซับซ้อนและเพิ่มความมั่นใจในการใช้งาน
2. การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานด้านอินเทอร์เน็ตและอุปกรณ์ เนื่องจากปัญหาหลักคืออินเทอร์เน็ตไม่เสถียรและการขาดอุปกรณ์ จึงควรมีการสนับสนุนสัญญาณอินเทอร์เน็ตในพื้นที่ชนบท รวมถึงอาจมีโครงการสนับสนุนอุปกรณ์หรือจุดให้บริการดิจิทัลในชุมชน

3. ควรมีการประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับความปลอดภัยของระบบ QR Code และแนวทางป้องกันความเสี่ยง เพื่อเพิ่มความเชื่อมั่นของผู้ใช้งาน โดยเฉพาะในกลุ่มที่มีความกังวลเกี่ยวกับความผิดพลาดของระบบ

4. ควรออกแบบระบบให้มีขั้นตอนที่ไม่ซับซ้อน ใช้ภาษาเข้าใจง่าย และมีคู่มือหรือสื่อแนะนำที่เหมาะสม เช่น วิดีโอสาธิต หรืออินโฟกราฟิก เพื่อให้สอดคล้องกับระดับทักษะของผู้ใช้งาน

5. ควรสร้างเครือข่ายความร่วมมือระหว่างหน่วยงานรัฐ ธนาคาร และผู้นำชุมชน เพื่อช่วยกระตุ้นการใช้งานจริง และทำหน้าที่เป็นตัวกลางในการให้คำแนะนำแก่เกษตรกร

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรขยายขอบเขตการศึกษาไปยังพื้นที่อื่น เพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของบริบท เช่น พื้นที่เมืองและชนบท หรือภูมิภาคต่าง ๆ ซึ่งอาจมีผลต่อการยอมรับเทคโนโลยี

2. ควรใช้วิธีวิจัยแบบผสม (Mixed Methods) โดยเพิ่มการสัมภาษณ์เชิงลึกหรือสนทนากลุ่ม เพื่อเข้าใจพฤติกรรม ทักษะ และปัญหาเชิงลึกของผู้ใช้งานมากยิ่งขึ้น

3. ควรศึกษาปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีผลต่อการยอมรับเทคโนโลยี เช่น การนำแบบจำลอง TAM หรือ UTAUT มาวิเคราะห์เชิงสถิติ เพื่ออธิบายความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต่าง ๆ อย่างชัดเจน

4. ควรศึกษาเปรียบเทียบก่อนและหลังการใช้งานจริง เพื่อประเมินผลกระทบของระบบ QR Code ต่อประสิทธิภาพ ความสะดวก และพฤติกรรมทางการเงินของเกษตรกร

5. ควรศึกษาแนวทางการออกแบบระบบที่เหมาะสมกับผู้ใช้งานเฉพาะกลุ่ม เช่น เกษตรกรสูงอายุ หรือผู้ที่มีทักษะดิจิทัลต่ำ เพื่อให้เกิดการใช้งานได้อย่างทั่วถึงและลดความเหลื่อมล้ำทางดิจิทัล

เอกสารอ้างอิง

กิตติพงษ์ สุพรรณ, วราภรณ์ พงษ์ศิริ, และ สมชาย เลิศประภากุล. (2565). แนวทางการพัฒนาทักษะดิจิทัลของเกษตรกรไทยเพื่อการยอมรับนวัตกรรมทางการเงินในยุคเศรษฐกิจดิจิทัล. *วารสารวิชาการบริหารธุรกิจและเทคโนโลยีสารสนเทศ*, 8(2), 45–62.

พรไพลิน อัมพพลิน. (2560). ปัจจัยที่ส่งผลต่อความตั้งใจและการใช้ระบบการชำระเงินด้วยคิวอาร์โค้ดของประชาชนในกรุงเทพมหานคร [การค้นคว้าอิสระ, มหาวิทยาลัยกรุงเทพ].

ธีรวัตร อมรรัตนกิจ. (2560). ปัจจัยที่มีผลต่อความตั้งใจในการใช้บริการ QR Code Payment ผ่าน Mobile Banking ในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล [การค้นคว้าอิสระ, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์].

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ. (2562). *แนวทางการพัฒนารัฐบาลดิจิทัล*.

Ajzen, I. (1991). The theory of planned behavior. *Organizational Behavior and Human Decision Processes*, 50(2), 179–211.

Cochran, W. G. (1977). *Sampling techniques* (3rd ed.). John Wiley & Sons.

Davis, F. D. (1989). Perceived usefulness, perceived ease of use, and user acceptance of information technology. *MIS Quarterly*, 13(3), 319–340.

- Etikan, I., & Bala, K. (2017). Sampling and sampling methods. *Biometrics & Biostatistics International Journal*, 5(6), 00149. <https://doi.org/10.15406/bbij.2017.05.00149>
- Kim, C., Tao, W., Shin, N., & Kim, K. (2010). An empirical study of customers' perceptions of security and trust in e-payment systems. *Electronic Commerce Research and Applications*, 9(1), 84–95.
- Krejcie, R. V., & Morgan, D. W. (1970). Determining sample size for research activities. *Educational and Psychological Measurement*, 30(3), 607–610.
- Oliveira, T., Thomas, M., Baptista, G., & Campos, F. (2016). Mobile payment: Understanding the determinants of customer adoption. *Computers in Human Behavior*, 61, 404–414.
- Pham, T. T. T., & Ho, J. C. (2015). The effects of product-related, personal-related factors and attractiveness of alternatives on consumer adoption of NFC-based mobile payments. *Technology in Society*, 43, 159–172.
- Rogers, E. M. (2003). *Diffusion of innovations* (5th ed.). Free Press.

**การบริหารจัดการข้อมูลสินค้าเกษตรเศรษฐกิจ (พืช ประมง ปศุสัตว์)*
ของหน่วยงานสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ จังหวัดนครนายก**
**Management of Economic Agricultural Product Data (Crops, Fisheries,
Livestock) by Agencies under the Ministry of Agriculture and Cooperatives
in Nakhon Nayok Province**

ศักดิ์ชาย เพ็งอารีย์
Sakchai Phengarie
เกษตรและสหกรณ์จังหวัดนครนายก
cdp_nakhonnayok@cpd.go.th

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาการบริหารจัดการข้อมูลสินค้าเกษตรเศรษฐกิจ (พืช ประมง ปศุสัตว์) ของหน่วยงานสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ในจังหวัดนครนายก และ 2) เพื่อศึกษาการพัฒนาการบริหารจัดการข้อมูลสินค้าเกษตรเศรษฐกิจ (พืช ประมง ปศุสัตว์) ของหน่วยงานสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ในจังหวัดนครนายก งานวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research กลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลัก คือ บุคลากรในหน่วยงานสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ จังหวัดนครนายก ประกอบด้วย สำนักงานเกษตร สำนักงานประมง และสำนักงานปศุสัตว์ในจังหวัดนครนายก ประกอบด้วย หัวหน้าส่วนราชการและเจ้าหน้าที่ที่มีบทบาทสำคัญในการจัดการข้อมูล ซึ่งเป็นผู้ที่มีหน้าที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการข้อมูลสินค้าเกษตรเศรษฐกิจ (พืช ประมง ปศุสัตว์) จำนวนทั้งสิ้น 9 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง (Semi-Structured Interview) และแบบบันทึกการเก็บข้อมูลจากเอกสาร (Document Review Form) การวิเคราะห์ข้อมูล ใช้วิธีการนำเอกสารมาจัดกลุ่ม วิเคราะห์ และเปรียบเทียบ เพื่อหาความสัมพันธ์และแนวทางการจัดการข้อมูล เพื่อสรุปและนำเสนอผลการศึกษา

ผลการศึกษาพบว่า

1. การบริหารจัดการข้อมูลสินค้าเกษตรเศรษฐกิจ (พืช ประมง ปศุสัตว์) พบว่า การจัดเก็บข้อมูลยังมีลักษณะแยกส่วนในแต่ละหน่วยงาน ข้อมูลส่วนใหญ่จัดเก็บในรูปแบบเอกสารหรือไฟล์ดิจิทัลพื้นฐาน เช่น Microsoft Excel และ Microsoft Word ยังไม่มีระบบฐานข้อมูลกลางที่สามารถเชื่อมโยงข้อมูลระหว่างหน่วยงานได้ ส่งผลให้การนำข้อมูลไปใช้ในการวางแผนและตัดสินใจขาดประสิทธิภาพ ขณะที่บุคลากรมีความรู้พื้นฐานด้านการจัดการข้อมูล แต่ยังขาดความเชี่ยวชาญด้านระบบฐานข้อมูลและเทคโนโลยีสารสนเทศขั้นสูง การพัฒนาศักยภาพบุคลากรยังไม่ต่อเนื่อง และขาดผู้เชี่ยวชาญด้านเทคโนโลยีสารสนเทศในหน่วยงาน
2. การพัฒนาการบริหารจัดการข้อมูลสินค้าเกษตรเศรษฐกิจ (พืช ประมง ปศุสัตว์) พบว่า ควรพัฒนาการบูรณาการข้อมูลระหว่างหน่วยงานผ่านระบบฐานข้อมูลกลางและระบบออนไลน์ที่สามารถเชื่อมโยงข้อมูลได้อย่างเป็นระบบ ส่งเสริมการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศสมัยใหม่ พร้อมทั้งพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานด้านเทคโนโลยีและสนับสนุนงบประมาณที่เพียงพอ นอกจากนี้ ควรจัดตั้งศูนย์ข้อมูลสินค้าเกษตรแบบรวมศูนย์ในระดับจังหวัด เพื่อเชื่อมโยงข้อมูลระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง รวมถึงพัฒนา

* บทความวิจัยนี้เป็นส่วนหนึ่งของรายงานการศึกษาส่วนบุคคล หลักสูตรนักบริหารระดับสูง กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ รุ่นที่ 7

บุคลากรด้านการจัดการข้อมูลและเทคโนโลยีสารสนเทศอย่างต่อเนื่อง อันจะนำไปสู่การเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการข้อมูลสินค้าเกษตรเศรษฐกิจและสนับสนุนการตัดสินใจเชิงนโยบายได้อย่างมีประสิทธิภาพ

คำสำคัญ : การบริหารจัดการข้อมูล, สินค้าเกษตรเศรษฐกิจ, หน่วยงานสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ในจังหวัดนครนายก

ABSTRACT

This research aimed to: 1) study the management of economic agricultural commodity data (crops, fisheries, and livestock) by agencies under the Ministry of Agriculture and Cooperatives in Nakhon Nayok Province, and 2) study the development of agricultural commodity data management (crops, fisheries, livestock) by agencies under the Ministry of Agriculture and Cooperatives in Nakhon Nayok Province. This is a qualitative research study. Key informants consisted of nine personnel from the Provincial Agricultural Office, Provincial Fisheries Office, and Provincial Livestock Office in Nakhon Nayok Province, including heads of government agencies and officers responsible for agricultural data management. Data were collected through semi-structured interviews and document review forms. The collected data were categorized, analyzed, compared, and synthesized to identify relationships and formulate data management approaches.

The findings revealed that the management of economic agricultural commodity data was characterized by fragmented data storage across agencies. Most data were maintained in document-based formats or basic digital files, such as Microsoft Excel and Microsoft Word, without a centralized database system capable of integrating information among agencies. As a result, the utilization of data for planning and decision-making was inefficient. In addition, personnel possessed only basic knowledge of data management and lacked expertise in advanced database systems and information technology. Capacity-building programs were limited and discontinuous, while shortages of information technology specialists further constrained effective data management.

Regarding the development of economic agricultural commodity data management, the study found that data integration among agencies should be enhanced through the establishment of a centralized database system and online platforms capable of systematically linking information. The adoption of modern information technology should be promoted, together with improvements in technological infrastructure and adequate budget support. Furthermore, a provincial centralized agricultural data center should be established to facilitate data sharing among relevant agencies. Continuous professional development programs in data management and information technology should also be implemented to strengthen personnel competencies. These measures would improve the efficiency of agricultural data management and support evidence-based policy and decision-making processes.

Keywords: Data Management, Economic Agricultural Commodities, Agencies under the Ministry of Agriculture and Cooperatives in Nakhon Nayok Province

บทนำ

การเปลี่ยนแปลงของโลกในปัจจุบันทำให้ข้อมูลกลายเป็นปัจจัยสำคัญในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม ความสามารถในการจัดการข้อมูลอย่างมีประสิทธิภาพส่งผลต่อการเพิ่มผลผลิต ลดต้นทุน และสนับสนุนการตัดสินใจในเชิงกลยุทธ์ โดยเฉพาะในภาคการเกษตรที่ถือเป็นฐานรากสำคัญของเศรษฐกิจในประเทศไทย (ถวิลวดี บุรีกุล, 2546) จังหวัดนครนายกเป็นหนึ่งในพื้นที่ที่มีบทบาทสำคัญในภาคเกษตรกรรม ด้วยพื้นที่การเกษตรกว่า 51% ของพื้นที่ทั้งหมด ผลผลิตหลักประกอบด้วยพืชเศรษฐกิจ ประมง และปศุสัตว์ ซึ่งเป็นแหล่งรายได้สำคัญของเกษตรกรและกลุ่มวิสาหกิจชุมชน

อย่างไรก็ตาม การบริหารจัดการข้อมูลในภาคเกษตรกรรมของจังหวัดนครนายกยังคงประสบปัญหาสำคัญหลายประการ เช่น การกระจายตัวของข้อมูลระหว่างหน่วยงาน ขาดการบูรณาการเชื่อมโยงข้อมูลอย่างเป็นระบบ และการขาดความพร้อมด้านบุคลากร โครงสร้างพื้นฐาน และงบประมาณด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ ปัญหาเหล่านี้ส่งผลให้ข้อมูลที่มีศักยภาพไม่สามารถนำมาใช้ประโยชน์ได้อย่างเต็มที่ เกษตรกรและผู้ประกอบการจึงมีข้อจำกัดในการใช้ข้อมูลเพื่อวางแผนการผลิตและการตลาด อีกทั้งยังส่งผลกระทบต่อการวางแผนเชิงนโยบายและการพัฒนาภาคการเกษตรโดยรวม (กระทรวงเกษตรและสหกรณ์, 2566)

ด้วยเหตุนี้ การศึกษาด้านการบริหารจัดการข้อมูลสินค้าเกษตรเศรษฐกิจ (พืช ประมง ปศุสัตว์) ของหน่วยงานในจังหวัดนครนายกจึงมีความสำคัญอย่างยิ่ง โดยเน้นการพัฒนาระบบฐานข้อมูลกลางที่สามารถบูรณาการข้อมูลระหว่างหน่วยงาน เพื่อเพิ่มการเข้าถึงข้อมูลให้กับเกษตรกรและผู้ประกอบการในท้องถิ่น การศึกษาในครั้งนี้มุ่งเสนอแนวทางการจัดการข้อมูลที่จะช่วยเสริมศักยภาพในการแข่งขันของภาคการเกษตร พร้อมสนับสนุนเป้าหมายการพัฒนาประเทศไทยแลนด์ 4.0 โดยงานวิจัยนี้มีความสำคัญต่อการพัฒนาระบบข้อมูลให้เป็นเครื่องมือสำคัญในการวางแผนและตัดสินใจเชิงกลยุทธ์ ทั้งในระดับท้องถิ่นและระดับชาติ โดยคาดหวังว่าผลการศึกษากลับจะเป็นต้นแบบสำหรับการจัดการข้อมูลเกษตรกรรมในพื้นที่อื่น ๆ ซึ่งสามารถนำไปปรับใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อสร้างความเข้มแข็งให้กับเศรษฐกิจฐานรากของประเทศในระยะยาว

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาการบริหารจัดการข้อมูลสินค้าเกษตรเศรษฐกิจ (พืช ประมง ปศุสัตว์) ของหน่วยงานสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ในจังหวัดนครนายก
2. เพื่อศึกษาการพัฒนาการบริหารจัดการข้อมูลสินค้าเกษตรเศรษฐกิจ (พืช ประมง ปศุสัตว์) ของหน่วยงานสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ในจังหวัดนครนายก

การทบทวนวรรณกรรม

1. ทฤษฎีเชิงระบบ (Systems Theory) นำเสนอโดย ลุดวิก ฟอน เบร์ทาลันฟี (Ludwig von Bertalanffy , 1968) ทฤษฎีนี้มุ่งเน้นการพิจารณาสิ่งต่าง ๆ ในลักษณะของระบบองค์รวม โดยมองว่าแต่ละองค์ประกอบในระบบมีความสัมพันธ์และส่งผลต่อกันอย่างเป็นพลวัต งานวิจัยนี้ใช้ทฤษฎีเชิงระบบเป็นกรอบแนวคิดหลักในการพัฒนาการจัดการข้อมูลสินค้าเกษตร โดยการพิจารณาระบบการบริหารจัดการข้อมูลตามองค์ประกอบสำคัญ ดังนี้

1.1. ปัจจัยนำเข้า (Input) คือ ปัจจัยนำเข้าเป็นจุดเริ่มต้นของระบบที่ประกอบด้วยทรัพยากรและข้อมูลสำคัญ เช่น ข้อมูลสินค้าเกษตรที่มีอยู่ในปัจจุบัน เช่น

- ข้อมูลเกี่ยวกับพืช ประมง และปศุสัตว์ ซึ่งเป็นฐานข้อมูลเบื้องต้นของหน่วยงานต่าง ๆ
- ความพร้อมด้านบุคลากร เช่น ทักษะด้านการจัดการข้อมูลและการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ
- โครงสร้างพื้นฐานทางเทคโนโลยี เช่น ความพร้อมของฮาร์ดแวร์ ซอฟต์แวร์ และการเชื่อมต่อเครือข่ายข้อมูล
- งบประมาณ คือ การจัดสรรทรัพยากรเพื่อสนับสนุนการพัฒนาระบบ
- ปัญหาและอุปสรรค เช่น การกระจายข้อมูลอยู่ในหลายหน่วยงาน และขาดการบูรณาการอย่างเป็นระบบ

1.2 กระบวนการ (Process) คือ กระบวนการหมายถึงขั้นตอนที่เกิดขึ้นในระบบเพื่อประมวลผลปัจจัยนำเข้าให้กลายเป็นผลลัพธ์ที่ต้องการ โดยในงานวิจัยนี้เน้น การจัดเก็บข้อมูลที่มีโครงสร้างเป็นระเบียบและครบถ้วน, การประมวลผลข้อมูลเพื่อวิเคราะห์และจัดหมวดหมู่ และการบูรณาการข้อมูลจากหลายแหล่งโดยเฉพาะการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ เช่น การสร้างระบบฐานข้อมูลดิจิทัลที่เชื่อมโยงข้อมูลระหว่างหน่วยงาน

1.3 ผลผลิต (Output) คือ ผลผลิตของระบบคือ ฐานข้อมูลกลางสินค้าเกษตรเศรษฐกิจที่มีคุณสมบัติเชื่อมโยงข้อมูลได้อย่างสมบูรณ์ ครบถ้วน และมีความทันสมัย รวมถึงสามารถรองรับการใช้งานจากหน่วยงานต่างๆและเกษตรกร

1.4 ผลลัพธ์ (Outcome) คือ ผลลัพธ์คือผลกระทบเชิงบวกที่เกิดจากการใช้ระบบฐานข้อมูลกลาง เช่น การเพิ่มศักยภาพให้แก่เกษตรกร หน่วยงานราชการ และผู้ประกอบการในด้านการวางแผนการผลิตและการตลาด รวมถึงการพัฒนานโยบายที่มีข้อมูลสนับสนุนอย่างครบถ้วน

1.5 ผลกระทบ (Impact) คือ ผลกระทบในระยะยาวคือการพัฒนาศักยภาพของหน่วยงานในจังหวัดนครนายกให้กลายเป็นองค์กรดิจิทัลที่ใช้เทคโนโลยีในการจัดการข้อมูล และเพิ่มความสามารถในการแข่งขันของภาคการเกษตรทั้งในระดับท้องถิ่นและระดับประเทศ

2. ทฤษฎีการบูรณาการข้อมูล (Information Integration Theory) มุ่งเน้นการรวมข้อมูลที่กระจัดกระจายจากหลายแหล่งให้กลายเป็นชุดข้อมูลที่มีความสมบูรณ์และสามารถใช้งานได้มีประสิทธิภาพ การบูรณาการข้อมูลเกี่ยวข้องกับการเชื่อมโยงข้อมูลจากหลายหน่วยงานหรือแหล่งข้อมูลที่แตกต่างกัน เพื่อให้สามารถวิเคราะห์และตัดสินใจได้ดีขึ้น องค์ประกอบสำคัญของทฤษฎี ได้แก่

2.1 การรวบรวมข้อมูล คือ การดึงข้อมูลจากแหล่งข้อมูลต่าง ๆ เช่น หน่วยงานด้านพืช ประมง และปศุสัตว์ในพื้นที่จังหวัดนครนายก

2.2 การประมวลผลข้อมูล คือ การจัดการข้อมูลให้อยู่ในรูปแบบที่ใช้งานได้ง่าย เช่น การสร้างฐานข้อมูลดิจิทัล

2.3 การเชื่อมโยงข้อมูล คือ การทำให้ข้อมูลสามารถแลกเปลี่ยนและใช้งานร่วมกันระหว่างหน่วยงานได้ เช่น การสร้างระบบฐานข้อมูลกลาง

2.4 การวิเคราะห์และการใช้ข้อมูล คือ การนำข้อมูลที่บูรณาการแล้วมาใช้ในการวางแผนเชิงนโยบายหรือการจัดการในระดับพื้นที่

ระเบียบวิธีวิจัย

งานวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) มีวิธีดำเนินการวิจัยดังนี้

1. ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) คือ บุคลากรในหน่วยงานสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ จังหวัดนครนายก ประกอบด้วย สำนักงานเกษตร สำนักงานประมง และสำนักงานปศุสัตว์ในจังหวัดนครนายก ที่มีหน้าที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการข้อมูลสินค้าเกษตรเศรษฐกิจ (พืช ประมง ปศุสัตว์) ประกอบด้วยหัวหน้าส่วนราชการและเจ้าหน้าที่ที่มีบทบาทสำคัญในการจัดการข้อมูล จำนวนทั้งสิ้น 9 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง (Semi-Structured Interview) ซึ่งออกแบบให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการศึกษา และแบบบันทึกการเก็บข้อมูลจากเอกสาร (Document Review Form)

3. ขอบเขตการวิจัย

3.1 ด้านเนื้อหา งานวิจัยนี้ศึกษารูปแบบข้อมูลสินค้าเกษตร กระบวนการจัดการข้อมูล และการบูรณาการข้อมูลของหน่วยงานในจังหวัดนครนายก

3.2 ด้านพื้นที่ งานวิจัยนี้ดำเนินการศึกษาภายในจังหวัดนครนายก

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล โดยการค้นคว้าเอกสารทางวิชาการ รายงานการวิจัย และข้อมูลจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง รวมถึงการสัมภาษณ์เชิงลึกจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) คือ บุคคลที่มีความรู้และประสบการณ์เกี่ยวกับการจัดการข้อมูลสินค้าเกษตรเศรษฐกิจในจังหวัดนครนายก ซึ่งเป็นกลุ่มที่สามารถให้ข้อมูลเชิงลึกและมีคุณภาพสูง โดยในงานวิจัยนี้ผู้ให้ข้อมูลสำคัญประกอบด้วย หัวหน้าส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง ประกอบด้วย สำนักงานเกษตรจังหวัด สำนักงานประมงจังหวัด และสำนักงานปศุสัตว์จังหวัด ในจังหวัดนครนายกและ เจ้าหน้าที่ที่มีหน้าที่รวบรวม วิเคราะห์ หรือจัดการข้อมูลสินค้าเกษตรในระดับหน่วยงาน

5. ขั้นตอนการเก็บข้อมูล

5.1 การเตรียมการ โดยการติดต่อผู้ให้ข้อมูลล่วงหน้า เพื่ออธิบายวัตถุประสงค์ของการวิจัยและขอความยินยอมในการสัมภาษณ์ จากนั้นจัดเตรียมแบบสัมภาษณ์และเครื่องมือบันทึกข้อมูลให้พร้อม

5.2 การสัมภาษณ์ โดยสถานที่ในการสัมภาษณ์คำนึงตามที่คุณให้ข้อมูลสะดวก โดยใช้เวลาประมาณ 30-60 นาทีต่อคน

5.3 การตรวจสอบข้อมูล โดยการทบทวนและถอดความคำตอบจากการสัมภาษณ์เพื่อวิเคราะห์ข้อมูล และตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลโดยการสอบถามเพิ่มเติม

6. การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติ งานวิจัยนี้เป็นงานวิจัยเชิงคุณภาพ ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์และเอกสารมาจัดกลุ่ม วิเคราะห์ และเปรียบเทียบ เพื่อหาความสัมพันธ์และแนวทางการจัดการข้อมูล เพื่อสรุปและนำเสนอผลการศึกษา

ผลการวิจัย

งานวิจัยเรื่องการบริหารจัดการข้อมูลสินค้าเกษตรเศรษฐกิจ (พืช ประมง ปศุสัตว์) ของหน่วยงานสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ จังหวัดนครนายก มีผลการวิจัยที่ตอบวัตถุประสงค์การวิจัย ดังนี้

1 การบริหารจัดการข้อมูลสินค้าเกษตรเศรษฐกิจ (พืช ประมง ปศุสัตว์) พบ 2 ประเด็น คือ

1.1 การบริหารด้านการจัดเก็บและลักษณะข้อมูลของแต่ละหน่วยงาน มีรายละเอียดดังนี้

1.1.1 ด้านพืช

1) การจัดเก็บข้อมูลไว้ที่สำนักงานเกษตรจังหวัด เป็นการรวบรวมข้อมูลพื้นฐานที่เกี่ยวข้องกับการเพาะปลูกพืชเศรษฐกิจในพื้นที่ ได้แก่

- ชนิดพืช เช่น ข้าว, มันสำปะหลัง, ยางพารา และพืชเศรษฐกิจอื่น ๆ
- เนื้อที่เพาะปลูก คือ จำนวนพื้นที่ที่ใช้ในการเพาะปลูก (ไร่/ตาราง

เมตร)

- เนื้อที่เก็บเกี่ยว คือ พื้นที่ที่สามารถเก็บเกี่ยวผลผลิตได้จริง
- ปริมาณผลผลิตที่ได้ในแต่ละฤดูกาล (ตัน/กิโลกรัม)
- ราคาจำหน่ายเฉลี่ยต่อหน่วยของผลผลิต
- จำนวนเกษตรกรที่เกี่ยวข้องกับการเพาะปลูก

2) รูปแบบการจัดเก็บข้อมูลส่วนใหญ่อยู่ในรูปแบบเอกสาร เช่น รายงานการสำรวจผลผลิต และไฟล์ Excel สำหรับการประมวลผลข้อมูลเบื้องต้น อย่างไรก็ตาม ข้อมูลเหล่านี้ยังไม่มีระบบที่สามารถบูรณาการให้เป็นฐานข้อมูลกลางที่ครอบคลุมและเชื่อมโยงกับหน่วยงานอื่น

3) ปัญหาที่พบ คือ ข้อมูลด้านพืชยังถูกจัดเก็บในรูปแบบแยกส่วนโดยแต่ละอำเภอ ไม่มีการรวบรวมในลักษณะดิจิทัลที่รองรับการวิเคราะห์เชิงลึก

1.1.2 ด้านประมง

1) การจัดเก็บข้อมูล จัดเก็บที่สำนักงานประมงจังหวัด เป็นการรวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ ได้แก่

- ชนิดสัตว์น้ำ เช่น กุ้ง, ปลา, หอย และสัตว์น้ำอื่น ๆ
- จำนวนผู้เพาะเลี้ยง คือ เกษตรกรหรือผู้ประกอบการที่เกี่ยวข้องกับการ

เพาะเลี้ยง

- พื้นที่เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ (ไร่/ลูกบาศก์เมตร)
- ปริมาณผลผลิตสัตว์น้ำที่เพาะเลี้ยงและจับขายในแต่ละรอบ

- ผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อม เช่น คุณภาพน้ำหรือการเปลี่ยนแปลงในระบบนิเวศ

2) รูปแบบการจัดเก็บข้อมูลโดยดำเนินการผ่านการบันทึกลงในเอกสารรายงาน และบางส่วนจัดเก็บในรูปแบบดิจิทัล เช่น ไฟล์ Word หรือ Excel แต่ไม่มีการรวบรวมในรูปแบบที่สามารถเชื่อมโยงกับหน่วยงานอื่น

3) ปัญหาที่พบคือ การเก็บข้อมูลยังขาดมาตรฐาน เช่น วิธีการบันทึกข้อมูล และรูปแบบการรายงาน ส่งผลให้ข้อมูลที่ได้ไม่สอดคล้องกันระหว่างหน่วยงาน

1.1.3 ด้านปศุสัตว์

1) การจัดเก็บข้อมูล จัดเก็บที่สำนักงานปศุสัตว์จังหวัด รวบรวมข้อมูลในประเด็น ดังนี้

- ชนิดสัตว์ เช่น โค, กระบือ, สุกร, ไก่ และสัตว์เศรษฐกิจอื่น ๆ
- จำนวนสัตว์ที่เลี้ยงในแต่ละประเภท
- จำนวนเกษตรกรที่เกี่ยวข้องกับการเลี้ยงสัตว์
- ปริมาณผลผลิต เช่น เนื้อสัตว์, นม หรือไข่ ที่ผลิตได้
- ข้อมูลการเฝ้าระวังโรค เช่น การตรวจสอบโรคระบาดในสัตว์

2) รูปแบบการจัดเก็บข้อมูล พบว่าส่วนใหญ่ถูกบันทึกในรูปแบบเอกสาร และบางส่วนเก็บในไฟล์ Excel หรือระบบภายในของหน่วยงาน แต่ไม่มีการพัฒนาระบบฐานข้อมูลที่สามารถรองรับการประมวลผลร่วมกับหน่วยงานอื่น

3) ปัญหาที่พบ คือ การจัดเก็บข้อมูลด้านปศุสัตว์ยังขาดการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในระดับลึก เช่น การสร้างฐานข้อมูลออนไลน์เพื่อการเข้าถึงและวิเคราะห์ข้อมูลร่วมกันความพร้อมด้านบุคลากรในหน่วยงาน

1.2 การบริหารด้านบุคลากรในหน่วยงาน

1.2.1 ความพร้อมด้านการจัดการข้อมูล พบว่า บุคลากรในแต่ละหน่วยงานมีความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับการจัดเก็บและรวบรวมข้อมูลสินค้าเกษตร แต่ความชำนาญยังจำกัดเฉพาะการใช้ซอฟต์แวร์พื้นฐาน เช่น Microsoft Excel อีกทั้ง บุคลากรบางส่วนมีทักษะในการจัดทำรายงานและการรวบรวมข้อมูล แต่ขาดความรู้ด้านการใช้ระบบฐานข้อมูลขั้นสูงหรือเครื่องมือวิเคราะห์ข้อมูลที่ทันสมัย

1.2.2 การฝึกอบรมและพัฒนาทักษะ พบว่า หน่วยงานบางแห่งได้จัดการอบรมเพื่อเพิ่มทักษะด้านการจัดเก็บและประมวลผลข้อมูล แต่การอบรมดังกล่าวยังไม่ครอบคลุมหรือเกิดขึ้นอย่างต่อเนื่อง ขาดแผนพัฒนาบุคลากรในระยะยาว เช่น การเพิ่มทักษะการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงลึก การใช้เทคโนโลยีคลาวด์ (Cloud Technology) หรือการพัฒนาระบบสารสนเทศ

1.2.3 ภาระงานของบุคลากร พบว่า บุคลากรส่วนใหญ่มีงานที่เกี่ยวข้องกับการเก็บรวบรวมข้อมูลจำนวนมาก ทำให้ไม่มีเวลาหรือทรัพยากรเพียงพอในการพัฒนาทักษะเพิ่มเติม รวมถึงขาดแคลนผู้เชี่ยวชาญด้านเทคโนโลยีสารสนเทศในระดับหน่วยงาน เช่น นักวิเคราะห์ข้อมูล หรือผู้พัฒนาระบบฐานข้อมูลด้วย

2. การพัฒนาการบริหารจัดการข้อมูลสินค้าเกษตรเศรษฐกิจ (พืช ประมง ปศุสัตว์) ของหน่วยงานสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ จังหวัดนครนายก

2.1 ด้านการบูรณาการข้อมูลระหว่างหน่วยงาน พบว่า ควรมีการบูรณาการเชื่อมโยงข้อมูลระหว่างหน่วยงานของจังหวัดนครนายก โดยการบูรณาการและเชื่อมโยงข้อมูลระหว่างหน่วยงานโดยนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาประยุกต์ใช้ ยังไม่มีระบบการบูรณาการข้อมูลที่ชัดเจน โดยข้อมูลในแต่ละหน่วยงานยังคงแยกส่วนและไม่มีการแลกเปลี่ยนในรูปแบบดิจิทัล โดยการเชื่อมโยงข้อมูลระหว่างหน่วยงานดำเนินการผ่านการประชุมหรือการแลกเปลี่ยนเอกสารรายงานเป็นกรณีไป อย่างไรก็ตาม พบว่ามีความพยายามในการบูรณาการ โดยมีการหารือระหว่างหน่วยงานในระดับจังหวัดร่วมกัน เพื่อวางแผนพัฒนาระบบฐานข้อมูลกลางที่สามารถเชื่อมโยงข้อมูลได้ เช่น การจัดเก็บข้อมูลสินค้าเกษตรในลักษณะดิจิทัลและการพัฒนาระบบออนไลน์ แต่ยังคงขาดนโยบายหรือแนวทางการดำเนินงานนโยบายเชิงปฏิบัติการ เช่น มีการแต่งตั้งคณะกรรมการหรือการจัดตั้งทีมเฉพาะกิจ (team work) เพื่อดำเนินการที่เป็นรูปธรรมอย่างแท้จริง

2.2 ด้านการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ พบว่า หน่วยงานบางแห่งเริ่มใช้เครื่องมือพื้นฐาน เช่น Excel หรือระบบภายในของหน่วยงาน เพื่อจัดการข้อมูลสินค้าเกษตร แต่ยังไม่มีการใช้เทคโนโลยีขั้นสูง เช่น ระบบฐานข้อมูลคลาวด์หรือแพลตฟอร์มออนไลน์ที่สามารถรองรับการทำงานแบบบูรณาการ อีกทั้งยังพบปัญหาในด้านโครงสร้างพื้นฐานด้านเทคโนโลยี เช่น ฮาร์ดแวร์และซอฟต์แวร์ ที่ยังไม่รองรับการทำงานแบบเชื่อมโยงข้อมูลในลักษณะเรียลไทม์ และขาดการสนับสนุนงบประมาณในการจัดซื้อเทคโนโลยีหรือพัฒนาแพลตฟอร์มที่เหมาะสม จึงเป็นประเด็นเชิงนโยบายที่ต้องให้การสนับสนุนงบประมาณหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อที่จะให้หน่วยงานได้เริ่มพัฒนาระบบฐานข้อมูลกลางที่สามารถบูรณาการข้อมูลจากทุกหน่วยงานในรูปแบบดิจิทัล และจัดการอบรมและพัฒนาทักษะของบุคลากรให้สามารถใช้เทคโนโลยีสารสนเทศได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2.3 ด้านการจัดตั้งศูนย์ข้อมูลแบบรวมศูนย์ให้เป็นระบบ พบว่า ควรมีการจัดตั้งศูนย์ข้อมูลแบบรวมศูนย์ในระดับจังหวัด โดยการพัฒนาฐานข้อมูลกลางที่เชื่อมโยงข้อมูลระหว่างหน่วยงานต่างๆ ในกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ รวมถึงการส่งเสริมการบูรณาการข้อมูลจากหน่วยงานอื่นๆ การลงทุนในโครงสร้างพื้นฐานด้านเทคโนโลยี การสร้างโปรแกรมและแอปพลิเคชันที่เหมาะสมกับการใช้งานของเกษตรกร และการจัดอบรมพัฒนาทักษะบุคลากรด้านการจัดการข้อมูลและเทคโนโลยี การดำเนินการดังกล่าวจะช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารจัดการข้อมูล ลดความซ้ำซ้อน และเพิ่มโอกาสให้เกษตรกรและผู้ประกอบการเข้าถึงข้อมูลได้อย่างรวดเร็ว ถูกต้อง และทันสมัย

อภิปรายผล

1. การศึกษาการบริหารข้อมูลสินค้าเกษตรเศรษฐกิจและการบริหารหรือความพร้อมด้านบุคลากร ผลการศึกษาชี้ให้เห็นว่า

1.1 การจัดเก็บข้อมูลสินค้าเกษตรเศรษฐกิจ (พืช ประมง ปศุสัตว์) ในจังหวัดนครนายก ยังคงดำเนินการในลักษณะแยกส่วน โดยหน่วยงานหลักแต่ละแห่งจัดเก็บข้อมูลตามประเภทสินค้า เช่น สำนักงานเกษตรจังหวัดจัดเก็บข้อมูลด้านพืช สำนักงานประมงจังหวัดจัดเก็บข้อมูลด้านประมง และสำนักงานปศุสัตว์จัดเก็บข้อมูลด้านปศุสัตว์ แม้ว่าจะมีการเก็บข้อมูลพื้นฐานที่สำคัญ เช่น ชนิดสินค้า ปริมาณผลผลิต และจำนวนเกษตรกร แต่ข้อมูลเหล่านี้ถูกจัดเก็บในรูปแบบเอกสารหรือไฟล์ดิจิทัล เช่น Excel ยังไม่มีระบบที่บูรณาการข้อมูลทั้งหมดในรูปแบบฐานข้อมูลกลาง เมื่อเทียบกับแนวทางการจัดการข้อมูลตามทฤษฎีการบูรณาการข้อมูล (ทฤษฎีเชิงระบบ) ซึ่งระบุว่าจัดการข้อมูลที่ควรรวมข้อมูลจาก

หน่วยงานต่างๆเข้าด้วยกัน ผลการศึกษานี้ชี้ให้เห็นถึงความจำเป็นในการสร้างฐานข้อมูลกลางเพื่อรองรับการประมวลผลข้อมูลเชิงลึกต่อไป สอดคล้องกับแนวทางที่ระบุไว้ใน แผนพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์ของจังหวัดนครนายก พ.ศ. 2566–2570 ฉบับทบทวน พ.ศ. 2568 ที่ชี้ว่าการบริหารจัดการข้อมูลด้านเกษตรในจังหวัดยังคงขาดการบูรณาการข้อมูลระหว่างหน่วยงาน ซึ่งส่งผลให้การใช้งานข้อมูลในการวางแผนและตัดสินใจเชิงยุทธศาสตร์ยังไม่มีประสิทธิภาพ นอกจากนี้ ผลการศึกษายังสอดคล้องกับรายงานของ FAO (2021) ที่ระบุว่า ระบบข้อมูลการเกษตรยุคใหม่ควรเชื่อมโยงข้อมูลด้านพืช ปศุสัตว์ ประมง การตลาด และสภาพภูมิอากาศไว้ในระบบเดียวกัน เพื่อให้สามารถวิเคราะห์สถานการณ์ทางการเกษตรได้แบบองค์รวม (Integrated Agricultural Information System) และสนับสนุนการกำหนดนโยบายบนฐานข้อมูลเชิงประจักษ์ (Evidence-based Policy)

1.2 การบริหารด้านบุคลากร ให้มีความพร้อมใช้งาน ยังอยู่ในระดับเบื้องต้น โดยบุคลากรส่วนใหญ่สามารถใช้ซอฟต์แวร์พื้นฐาน เช่น Microsoft Excel ได้ แต่ขาดความรู้ความชำนาญด้านเทคโนโลยีสารสนเทศขั้นสูง ซึ่งสอดคล้องกับปัญหาที่ระบุในแผนพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์ของจังหวัดนครนายก พ.ศ. 2566–2570 (กระทรวงเกษตรและสหกรณ์, 2566) ที่กล่าวถึงการขาดแคลนบุคลากรที่เกี่ยวข้องทางด้านเทคโนโลยี นอกจากนี้ ผลการศึกษายังสอดคล้องกับงานวิจัยของ Organisation for Economic Co-operation and Development (2019) ที่เสนอว่า ความสำเร็จของการเปลี่ยนผ่านสู่รัฐบาลดิจิทัลไม่ได้ขึ้นอยู่กับเทคโนโลยีเพียงอย่างเดียว แต่ต้องพัฒนาทักษะดิจิทัลของบุคลากรควบคู่กับการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและการกำกับดูแลข้อมูล

2. การพัฒนาการบริหารจัดการข้อมูลสินค้าเกษตรเศรษฐกิจ (พืช ประมง ปศุสัตว์) ของหน่วยงานสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ จังหวัดนครนายก ผลการวิจัยพบว่า แนวทางการพัฒนาที่สำคัญ ได้แก่ การบูรณาการข้อมูลระหว่างหน่วยงาน การประยุกต์ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ การพัฒนาระบบฐานข้อมูลกลางระดับจังหวัด การจัดตั้งศูนย์ข้อมูลสินค้าเกษตรแบบรวมศูนย์ และการพัฒนาศักยภาพบุคลากรด้านการจัดการข้อมูลและเทคโนโลยีสารสนเทศ ผลการศึกษาดังกล่าวสอดคล้องกับทฤษฎีระบบของ Bertalanffy (1968) ซึ่งเสนอว่า ระบบจะมีประสิทธิภาพสูงสุดเมื่อองค์ประกอบทุกส่วนสามารถเชื่อมโยงและแลกเปลี่ยนข้อมูลระหว่างกันอย่างต่อเนื่อง การจัดตั้งฐานข้อมูลกลางจึงเป็นกลไกสำคัญที่ช่วยให้ระบบย่อยของสำนักงานเกษตร สำนักงานประมง และสำนักงานปศุสัตว์ สามารถแลกเปลี่ยนข้อมูลแบบเรียลไทม์ เกิดการไหลเวียนของข้อมูล (Information Flow) และผลย้อนกลับ (Feedback) ที่สนับสนุนการตัดสินใจของผู้บริหารได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ผลการศึกษาที่เสนอให้มีการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีคลาวด์ การพัฒนาแพลตฟอร์มออนไลน์ และการลงทุนด้านโครงสร้างพื้นฐานเทคโนโลยี ยังสอดคล้องกับแนวคิดรัฐบาลดิจิทัลของ OECD (2020) ที่เสนอว่า หน่วยงานภาครัฐควรพัฒนาระบบข้อมูลแบบ Data-driven Government โดยใช้ข้อมูลเป็นศูนย์กลางของการบริหารงาน ส่งเสริมการเชื่อมโยงข้อมูลระหว่างหน่วยงาน และใช้ข้อมูลในการกำหนดนโยบายอย่างมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้ การที่ผลการวิจัยเสนอให้จัดตั้งศูนย์ข้อมูลสินค้าเกษตรแบบรวมศูนย์ระดับจังหวัด ยังสอดคล้องกับแนวทางของ FAO (2021) ซึ่งเสนอว่า การบริหารข้อมูลการเกษตรควรดำเนินการในลักษณะ Integrated Agricultural Information System โดยเชื่อมโยงข้อมูลการผลิต

การตลาด สภาพภูมิอากาศ และข้อมูลทรัพยากรการเกษตร เพื่อสนับสนุนการวิเคราะห์และการบริหารจัดการภาคเกษตรอย่างครบวงจร

ข้อเสนอแนะการวิจัย

1. การลงทุนในเทคโนโลยี ควรจัดหาฮาร์ดแวร์และซอฟต์แวร์ที่ทันสมัย เพื่อสนับสนุนการจัดตั้งศูนย์แม่ข่ายข้อมูลสำหรับสินค้าเกษตรเศรษฐกิจในระดับจังหวัด และเพิ่มคุณภาพของข้อมูลให้มีความถูกต้องและแม่นยำ
2. การสร้างโปรแกรมและแอปพลิเคชัน สำหรับการจัดเก็บข้อมูลสินค้าเกษตรเศรษฐกิจที่น่าเชื่อถือ พร้อมออกแบบแอปพลิเคชันและ LINE Chatbot เพื่อให้เกษตรกรและบุคคลทั่วไปเข้าถึงข้อมูลได้ง่ายขึ้น โดยควรเป็นระบบที่สามารถใช้งานร่วมกันได้ระหว่างหน่วยงานในกระทรวงเกษตรฯ
3. การบูรณาการข้อมูลกับหน่วยงานภายนอก เพื่อเชื่อมโยงข้อมูลกับหน่วยงานที่มีภารกิจด้านข้อมูลเกษตร เช่น สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร รวมถึงองค์กรภาคเอกชนและประชาสังคม เพื่อให้ข้อมูลมีความครบถ้วนและเป็นเอกภาพ
4. การพัฒนาทักษะบุคลากร ควรจัดอบรมเพื่อเสริมสร้างทักษะการใช้เทคโนโลยี เช่น การพัฒนาแอปพลิเคชัน LINE Chatbot และการใช้งานซอฟต์แวร์ด้านการเกษตร พร้อมส่งเสริมการศึกษาดูงานทั้งในประเทศและต่างประเทศ รวมถึงสนับสนุนการเรียนรู้ออนไลน์เพื่อติดตามเทคโนโลยีใหม่ ๆ
5. การติดตามและประเมินผล โดยการกำหนดตัวชี้วัดในการพัฒนาทักษะเทคโนโลยี และจัดทำแผนพัฒนารายบุคคลสำหรับบุคลากร เพื่อให้การพัฒนามีประสิทธิภาพและตอบสนองต่อความต้องการของหน่วยงาน

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงเกษตรและสหกรณ์. (2566). แผนปฏิบัติการดิจิทัลของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ พ.ศ. 2566 – 2570. กรุงเทพฯ.
- คณาจารย์คณะวิทยาการสารสนเทศ. (2553). คอมพิวเตอร์และเทคโนโลยีสารสนเทศในชีวิตประจำวัน. มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ทับทิมทอง กอบัวแก้ว. (ม.ป.ป.). ทฤษฎีระบบ. สาขาวิชาวิศวกรรมและเทคโนโลยีการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา.
- มุกลันตา เต็มศรี. (2564). อิทธิพลของการบูรณาการข้อมูลและการบูรณาการห่วงโซ่อุปทานที่ส่งผลต่อการตอบสนองของห่วงโซ่อุปทานของผู้ผลิตชิ้นส่วนยานยนต์ นิคมอุตสาหกรรมภาคตะวันออก. สาขาวิชาการบริหารและพัฒนาอุตสาหกรรม คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตศรีราชา.
- สำนักงานเกษตรจังหวัดนครนายก. (2567). ประวัติสำนักงาน. [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก: <https://nakhonnayok.doe.go.th/province/> (วันที่ค้นข้อมูล: 5 กรกฎาคม 2567).
- สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดนครนายก. (2567). ภารกิจของสำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดนครนายก. [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก: <https://www.opsmoac.go.th/nakhonnayok-home> (วันที่ค้นข้อมูล: 5 กรกฎาคม 2567).

- สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดนครนายก. (2566). แผนพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์ของจังหวัดนครนายก พ.ศ. 2566 – 2570 ฉบับทบทวน พ.ศ. 2568. จังหวัดนครนายก.
- สำนักงานประมงจังหวัดนครนายก. (2567). ข้อมูลสำนักงาน. [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก: <https://www4.fisheries.go.th/local/index.php/main/site2/fpo-nakhonnayok#> (วันที่ค้นข้อมูล: 5 กรกฎาคม 2567).
- สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดนครนายก. (2567). เกี่ยวกับหน่วยงาน. [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก: <https://pvlo-nky.dld.go.th/webnew/index.php/th/> (วันที่ค้นข้อมูล: 5 กรกฎาคม 2567).
- Bertalanffy, L. von. (1968). *General system theory: Foundations, development, applications*. George Braziller.
- Davenport, T. H. (1997). *Information ecology: Mastering the information and knowledge environment*. Oxford University Press.
- Doan, A., Halevy, A., & Ives, Z. (2012). *Principles of data integration*. Morgan Kaufmann.
- Food and Agriculture Organization of the United Nations. (2021). *The state of food and agriculture 2021: Making agrifood systems more resilient to shocks and stresses*. FAO.
- Lenzerini, M. (2002). Data integration: A theoretical perspective. *Proceedings of the Twenty-First ACM SIGMOD-SIGACT-SIGART Symposium on Principles of Database Systems*, 233–246.

คำแนะนำสำหรับผู้เขียน

จริยธรรมการตีพิมพ์

1. จริยธรรมการตีพิมพ์ (Publication Ethics)

วารสารบัณฑิตศึกษาเพชรบูรณ์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์ ให้ความสำคัญกับการรักษามาตรฐานด้านจริยธรรมในการตีพิมพ์เผยแพร่บทความ ดังนั้นจึงกำหนดให้ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องต้องปฏิบัติตามหลักการและมาตรฐานด้านจริยธรรมในการตีพิมพ์อย่างเคร่งครัด ดังนี้

จริยธรรมของบรรณาธิการ

1. บรรณาธิการมีหน้าที่พิจารณาความสอดคล้องของเนื้อหาบทความกับวัตถุประสงค์และขอบเขตของวารสาร
2. บรรณาธิการมีหน้าที่ตรวจสอบคุณภาพและพิจารณาความถูกต้องของบทความร่วมกับกองบรรณาธิการ และผู้ทรงคุณวุฒิก่อนการตีพิมพ์
3. บรรณาธิการต้องไม่มีส่วนได้ส่วนเสียกับผู้พิมพ์ ผู้ประเมินบทความ และบุคคลอื่นๆ ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง
4. บรรณาธิการต้องไม่เปลี่ยนแปลง หรือแทรกแซงข้อมูลที่ใช้แลกเปลี่ยนระหว่างผู้ทรงคุณวุฒิและผู้พิมพ์
5. บรรณาธิการต้องรักษาความลับของผู้พิมพ์
6. บรรณาธิการมีหน้าที่รักษามาตรฐานของวารสาร และพัฒนาวารสารให้มีคุณภาพอยู่เสมอ
7. บรรณาธิการต้องปฏิบัติตามกระบวนการและขั้นตอนต่าง ๆ ของวารสารอย่างเคร่งครัด

จริยธรรมของผู้ทรงคุณวุฒิประเมินบทความ

8. ผู้ทรงคุณวุฒิต้องตระหนักถึงความเชี่ยวชาญตามศาสตร์ของตนเองในการรับประเมินบทความ
9. ผู้ทรงคุณวุฒิต้องไม่มีส่วนได้ส่วนเสียกับผู้พิมพ์
10. ผู้ทรงคุณวุฒิต้องตรวจสอบความซ้ำซ้อนของบทความกับงานตีพิมพ์อื่นๆ
11. ผู้ทรงคุณวุฒิต้องประเมินและให้ข้อเสนอแนะตามหลักเกณฑ์ทางวิชาการโดยปราศจากอคติ
12. ผู้ทรงคุณวุฒิควรตรงต่อเวลาในการส่งผลการประเมินบทความ
13. ผู้ทรงคุณวุฒิต้องไม่แสวงหาประโยชน์จากบทความที่ตนเองได้ทำการประเมิน

14. หากผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบพบว่าบทความที่รับประเมิน เป็นบทความที่คัดลอกผลงานชิ้นอื่น ๆ ผู้ทรงคุณวุฒิต้องแจ้งให้บรรณาธิการทราบทันที พร้อมแสดงหลักฐานประกอบที่ชัดเจน
15. ผู้ทรงคุณวุฒิควรรักษาความลับของผู้นิพนธ์บทความ

จริยธรรมของผู้นิพนธ์บทความ

16. บทความที่ส่งจะต้องเป็นบทความที่ไม่เคยมีการตีพิมพ์หรือเผยแพร่ที่ไหนมาก่อน และต้องไม่คัดลอกผลงานผู้อื่นโดยขาดการอ้างอิง
17. หากบทความเกี่ยวข้องกับการใช้สัตว์ ผู้เข้าร่วม หรืออาสาสมัคร หรือผลการวิจัย มีประเด็นที่เปราะบางต่อผู้ให้ข้อมูล ผู้วิจัยการทดลองเกี่ยวกับมนุษย์หรือสัตว์ ผู้นิพนธ์ต้องปฏิบัติตามหลักจริยธรรมในการวิจัยและข้อกำหนดที่เกี่ยวข้อง
18. ผู้นิพนธ์ต้องเขียนบทความตามรูปแบบ (template) ที่วารสารกำหนด
19. ผู้นิพนธ์ต้องรายงานข้อเท็จจริง ไม่บิดเบือนข้อมูลหรือให้ข้อมูลเท็จ
20. ผู้นิพนธ์ควรระบุแหล่งทุนที่สนับสนุนการวิจัย
21. ผู้นิพนธ์ควรเคารพความคิดเห็นทางวิชาการของผู้อื่น และแก้ไขตามคำแนะนำของผู้ทรงคุณวุฒิ
22. ผู้นิพนธ์จะต้องไม่นำส่วนใดส่วนหนึ่งของเนื้อหาในบทความไปตีพิมพ์เผยแพร่ยังแหล่งอื่นๆ
23. ชื่อผู้นิพนธ์ที่ปรากฏในบทความต้องเป็นผู้ที่มีส่วนในผลงานวิชาการนี้จริง

ชื่อเรื่อง (ขนาด 18 ตัวหนา จัดกึ่งกลาง)

ชื่อผู้แต่งขนาด 14 จัดกึ่งกลาง

ชื่อผู้แต่งภาษาอังกฤษ ขนาด 14 จัดกึ่งกลาง

สังกัด ขนาด 12 จัดกึ่งกลาง

E mail ขนาด 12 จัดกึ่งกลาง

*Corresponding author e-mail: โทร. (ขนาด 12 กึ่งกลาง)

**(สามารถเพิ่มข้อมูลผู้เขียนร่วมให้ครบทุกคนไม่ว่าจะเป็นผู้ร่วมวิจัยหรืออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์)
(เว้น 1 บรรทัด ขนาด 16 ตัวอักษร)**

บทคัดย่อ (ขนาด 16 ตัวหนา จัดกึ่งกลางหน้า)

เนื้อหาบทคัดย่อ ขนาดอักษร 16 ปกติ (ไม่เกิน 250 คำ).....

(เว้น 1 บรรทัด ขนาด 16 ตัวอักษร)

คำสำคัญ : (ขนาด 16 ตัวหนา จัดชิดซ้าย).....(ขนาด 16 ตัวปกติ ไม่เกิน 5 คำ)

ใช้เครื่องหมาย , คั่นระหว่างคำ

(เว้น 1 บรรทัด ขนาด 16 ตัวอักษร)

ABSTRACT (ขนาด 16 ตัวหนา จัดกึ่งกลางหน้า)

The objective of this research is

.....(ขนาด 16 ปกติ ไม่เกิน 250 คำ)

(เว้น 1 บรรทัด ขนาด 16 ตัวอักษร)

Keywords: (ขนาด 16 ตัวหนา จัดชิดซ้าย)..... (ขนาด 16 ตัวปกติ ไม่เกิน 5 คำ)

ใช้เครื่องหมาย , คั่นระหว่างคำ

(เว้น 1 บรรทัด ขนาด 16 ตัวอักษร)

บทนำ (ขนาด 16 ตัวหนา จัดชิดซ้าย)

เนื้อความ..... (ขนาด 16 ตัวปกติ)

(เว้น 1 บรรทัด ขนาด 16 ตัวอักษร)

วัตถุประสงค์การวิจัย (ขนาด 16 ตัวหนา จัดชิดซ้าย)

1. เพื่อ..... (ขนาด 16 ตัวปกติ).....

2. เพื่อ.....

การทบทวนวรรณกรรม (ขนาด 16 ตัวหนา จัดชิดซ้าย)

1. เนื้อความ..... (ขนาด 16 ตัวปกติ).....

(เว้น 1 บรรทัด ขนาด 16 ตัวอักษร)

สมมุติฐานการวิจัย (ถ้ามี) ตัวหนา จัดชิดซ้าย

เนื้อความ..... (ขนาด 16 ตัวปกติ)

(เว้น 1 บรรทัด ขนาด 16 ตัวอักษร)

กรอบแนวคิดการวิจัย (ถ้ามี) (ขนาด 16 ตัวหนา จัดชิดซ้าย)

เนื้อความ..... (ขนาด 16 ตัวปกติ)

(เว้น 1 บรรทัด ขนาด 16 ตัวอักษร)

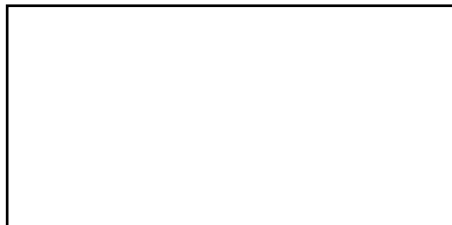
ระเบียบวิธีวิจัย (ขนาด 16 ตัวหนา จัดชิดซ้าย)

อธิบายถึงประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย วิธีดำเนินการวิจัย เครื่องมือวิจัย ขอบเขตการวิจัย การเก็บรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติ โดยควรเขียนให้กระชับและชัดเจน (ขนาด 16 ตัวปกติ)

(เว้น 1 บรรทัด ขนาด 16 ตัวอักษร)

ผลการวิจัย (ขนาด 16 ตัวหนา จัดชิดซ้าย)

บรรยายผลการวิจัยให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ (ขนาด 16 ตัวปกติ) โดยนำเสนอผลการวิจัยเป็นรูปภาพ หรือตาราง เช่น

ภาพที่ 1 (ขนาด 14 ตัวหนา กึ่งกลาง) คำอธิบายของรูปภาพ (ขนาด 14 ตัวปกติ)

(ที่มา: ชื่อ – นามสกุล, ปี พ.ศ.)

เนื้อความบรรยาย..... (ขนาด 16 ตัวปกติ)

ตารางที่ 1 (ขนาด 14 ตัวหนา ชิดด้านซ้าย)....ชื่อตาราง (ขนาด 14 ตัวปกติ)

รายการ	รายการ	รายการ	รายการ
.....			
.....			
.....			

เนื้อความบรรยาย..... (ขนาด 16 ตัวปกติ)

(เว้น 1 บรรทัด ขนาด 16 ตัวอักษร)

อภิปรายผล (ขนาด 16 ตัวหนา จัดชิดซ้าย)

.....เนื้อความบรรยาย..... (ขนาด 16 ตัวปกติ).....

(เว้น 1 บรรทัด ขนาด 16 ตัวอักษร)

ข้อเสนอแนะการวิจัย (ขนาด 16 ตัวหนา จัดชิดซ้าย)

.....เนื้อความบรรยาย..... (ขนาด 16 ตัวปกติ).....

(เว้น 1 บรรทัด ขนาด 16 ตัวอักษร)

เอกสารอ้างอิง (ขนาด 16 ตัวหนา จัดชิดซ้าย)

.....เนื้อความบรรยาย..... (ขนาด 16 ตัวปกติ).....

ตัวอย่างการเขียนอ้างอิงบทความจากวารสาร

จิราภรณ์ สีไพร และ ธนัสถา โรจนตระกูล.(2564).การบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาล
ตำบลศาลาลาย อำเภอชนแดน จังหวัดเพชรบูรณ์. Journal of Modern Learning
Development.6(5).52-62. (หมายถึง ปีที่(ฉบับที่), หน้า-หน้า.)

ตัวอย่างการเขียนอ้างอิงรายงานการวิจัย

อภิรัตน์ ปัญญาภาส. (2552). การสืบทอดภูมิปัญญาการทำข้าวเกรียบโดยความร่วมมือของชุมชน ตำบลนา
สวรรค์ อำเภอเมือง จังหวัดบึงกาฬ. รายงานการวิจัย มหาวิทยาลัยแห่งความสุข.

ตัวอย่างการเขียนอ้างอิงวิทยานิพนธ์

พระมหาชินวัฒน์ ธมมเสฏฐโฐ (หาญกุล).(2557).การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลเมือง
สามพราน อำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม.วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐ
ประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

ตัวอย่างการเขียนอ้างอิงเอกสารสืบเนื่องจากการประชุมวิชาการ (Proceedings)

รัตนธรร ปัญญากร, บรรณาธิการ. (2556). การวินิจฉัยความดีในพระพุทธศาสนา. ใน การประชุมวิชาการ
ระดับชาติ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยแห่งความสุข ครั้งที่ 9; 16-19
ตุลาคม 2556; บึงกาฬ. บึงกาฬ: คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยแห่ง
ความสุข.

ตัวอย่างการเขียนอ้างอิงจากหนังสือทั่วไป

กัลยา วานิชย์บัญชา. (2552). สถิติสำหรับงานวิจัย.พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่ง
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ตัวอย่างการเขียนอ้างอิงจากเว็บไซต์

ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการ บริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี พ.ศ. 2542. [ออนไลน์]

เข้าถึงได้จาก : <https://dl.parliament.go.th/backoffice/viewer2300/web/viewer.php>

(วันที่ค้นข้อมูล : 2 มีนาคม 2565).

รัตนฐ ปญญัฐชัย. (2561). *การเกษตรแบบผสมผสานในพื้นที่ยุทธศาสตร์*. [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จากจาก

<http://www.acgriculture.ddd.com>. (วันที่ค้นข้อมูล : 25 มีนาคม 2565).

ตัวอย่างการเขียนอ้างอิงบุคคลที่สัมภาษณ์

รัตนาวิน อินทรปัญญาส. (2562). *หัวข้อที่สัมภาษณ์ เช่น การดำรงตนเชิงพุทธ*. ผู้ใหญ่บ้านบ้านหนองนา
ดอน. 25 กันยายน 2562.

